

การออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก สังคโลก

วิทยานิพนธ์เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบสื่อวัฒนธรรม

พฤษภาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

**DESIGNNING THE PATTERNS INSPIRATION FROM
SANGKHALOK**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Bachelor of Fine and Applied Arts in Innovative Media Design**

May 2016

Copyright 2016 by Naresuan University

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก"

ของนางสาวภรณ์ทิพย์ เงินทอง

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบสื่อวัฒนธรรม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ลินดา อินทราลักษณ์)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.दनัย เรียบสกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์จุมพล เพิ่มแสงสุวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิสิฐ จันมา)

.....กรรมการ
(อาจารย์เสกสรรค์ ญาณปัญญานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์มยุรี สุรังคนาช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต ดวงอุทา)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิสิฐ อรุณรัตน์นันท)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุดสังข์)
หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ

ชื่อเรื่อง	การออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก
ผู้วิจัย	นางสาวภรณ์ทิพย์ เงินทอง
ที่ปรึกษา	ดร.दनัย เรียบสกุล
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศป.บ สาขาวิชาการออกแบบสื่อนวัตกรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2559
คำสำคัญ	การออกแบบ ลวดลาย กราฟิก แรงบันดาลใจ เครื่องสังคโลก

บทคัดย่อ

การออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสังคโลก ผ่านรูปแบบของการออกแบบลวดลายโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการอนุรักษ์ให้เยาวชนรู้จักมากขึ้น วิเคราะห์เรื่องราวสังคโลก การออกแบบกราฟิก โดยการนำเสนอแนวคิด การตีความการถอดลาย ซึ่งได้ลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจากเครื่องสังคโลก มีทั้งหมดจำนวนสิบสองชิ้น และลวดลายที่เกิดขึ้นสามารถไปต่อยอดให้เข้ากับชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น

จากการทำวิจัยพบว่าลักษณะเด่นของเครื่องสังคโลก อยู่ที่ลวดลาย และสีของน้ำเคลือบที่แตกต่างจากเครื่องปั้นดินเผาชุมชนอื่นๆ หลังจากนั้นก็ทำการถอดลายจากเครื่องสังคโลก ถอดลายออกมาให้สมบูรณ์ที่สุด เมื่อได้ลายที่สมบูรณ์ก็เข้าสู่ขั้นตอนการผูกลายและการออกแบบ ในขั้นตอนการผูกลายได้ใช้เรื่องราวในคำขวัญของสุโขทัยมาเป็นตัวผูกเรื่องราวให้ลาย ส่วนกระบวนการออกแบบนั้น ทั้งสิบสองลายออกแบบมาสวยงามตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

โดยการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล และการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดออกแบบและสร้างสรรค์ออกมาจนสำเร็จ โดยตลอดระยะเวลาการทำงาน ผู้วิจัยได้คิดพัฒนาและแก้ผลงานให้ออกมาสมบูรณ์มากที่สุด

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ป้า อา พ่อ ที่เคารพรัก เพื่อนๆทุกท่าน ที่มอบความรัก กำลังใจ คำแนะนำที่ดี และการสนับสนุนทุกอย่างในด้านการศึกษาที่มอบให้กับผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ ดร.दनัย เรียบสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลา ให้คำแนะนำ ปรึกษา และสร้างมุมมองใหม่ๆ ในการทำงานเกี่ยวกับการออกแบบ ตรวจสอบ ข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ และขอขอบพระคุณสำหรับคำติชมที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ที่เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จด้วยดี ตลอดระยะเวลาในการศึกษาและทำการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน มอบความรู้ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาที่ดี ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆน้องๆทุกคนในภาควิชาศิลปะและการออกแบบที่คอยร่วมทุกข์ร่วมสุข ให้การช่วยเหลือ ให้กำลังใจกันและกันเสมอมาในหลายๆด้าน จนสำเร็จไปด้วยดี

และบุคคลที่ข้าพเจ้ามิได้กล่าวถึง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมี ผู้วิจัยขอขอบและอุทิศแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภรณ์ทิพย์ เงินทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของงานวิจัย.....	2
ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เครื่องสังคโลก.....	6
เครื่องปั้นดินเผาในประเทศไทย.....	17
หลักการออกแบบลวดลาย.....	48
ทฤษฎีสีกับจิตวิทยาของสี.....	66
ลักษณะทางกายภาพ.....	75
ลักษณะทางจิตภาพ.....	80
กรณีศึกษา.....	84
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย.....	87
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สรุปแนวความคิดการออกแบบ.....	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	99
Pre-Production	100
Production.....	100
Post-Production.....	128
5 บทสรุป.....	135
สรุปผลการวิจัย.....	135
ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน.....	135
แนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	136
ภาคผนวก.....	138
บรรณานุกรม.....	149
ประวัติผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	91
1.2 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	92
1.3 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	93
1.4 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	94
1.5 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	95
1.6 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน	96
2 แสดงการวิเคราะห์สี.....	101

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงซากเครื่องปั้นดินเผา.....	6
2 แสดงเครื่องถ้วยเมืองชะ เลียง.....	8
3 แสดงเครื่องประกอบตกแต่งศิลปะสถาปัตยกรรมสุโขทัย.....	9
4 แสดงลวดลายบนจานสังคโลก.....	11
5 แสดงโครงสร้างเตา.....	13
6 แสดงเตาอิฐ.....	13
7 แสดงจำลอง เตาเผา.....	14
8 แสดงตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่ง.....	15
9 แสดงจานสังคโลกเคลือบสีเขียวไขกา(เขลาดอน).....	16
10 แสดงจานเคลือบสีเขียว.....	16
11 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง.....	18
12 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง.....	19
13 แสดงการปั้นดินเผาด้านเกวียน.....	20
14 แสดงเครื่องปั้นดินเผาด้านเกวียน.....	22
15 แสดงเครื่องปั้นดินเผาด้านเกวียนปัจจุบัน.....	23
16 แสดงเครื่องปั้นดินเผาสีทิงหม้อ.....	26
17 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	27
18 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด2.....	27
19 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดที่เกิดจากการสลับ.....	28
20 แสดงภาชนะลวดลายสีดำใต้เคลือบเวียงกาหลง.....	30
21 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง.....	31
22 แสดงภาชนะลวดลายสีดำใต้เคลือบเวียงกาหลง2.....	32
23 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง.....	33
24 แสดงถ้วยกาแฟเวียงกาหลง.....	33

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ		หน้า
25	แสดงลายกาเอกลักษณะของเว็องกาหลง.....	34
26	แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญปัจจุบัน.....	35
27	แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญในอดีต.....	36
28	แสดงเท็งเทียนที่พบในแหล่งเตาเผาสันกำแพง.....	38
29	แสดงเครื่องถ้วยจากแหล่งเตาเผาสันกำแพง ของ อาจารย์ J.C. Shaw.....	39
30	แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์.....	41
31	แสดงเครื่องขาวหรือของขาว.....	42
32	แสดงหินฟันม้า.....	44
33	แสดงหินเขียนหनुมาน.....	45
34	แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์ลายดอกไม้ว่าดลวดลาย.....	47
35	แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์ลายเทวดาผลิตในประเทศญี่ปุ่น.....	48
36	แสดงภาพเขียนสีรูปวัวไบซัน (Bison).....	49
37	แสดงภาพเขียนในถ้ำ.....	50
38	แสดงลายมือในผนังถ้ำที่พบเห็นได้บ่อย.....	51
39	แสดงลวดลายบนกระดาศ.....	53
40	แสดงลวดลายบนไม้.....	54
41	แสดงการออกแบบลวดลายผนังหุ้มกลองด้านหลังพระพุทธรูปสี่หิงค์ วิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่.....	55
42	แสดงการตกแต่งผนังด้วยแผ่นกระเบื้องเคลือบสีขนาดเล็กเป็นลวดลายทาง คริสตศาสนาบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ.....	56
43	แสดงลวดลายประดับกระจกสีของมหาวิหาร Chartres.....	57
44	แสดงลวดลายบนแก้วเป็นชุดต่างๆ.....	58
45	แสดงลวดลายปูนปั้นตกแต่งซุ้มประตูโขงวัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง	59
46	แสดงลวดลายปูนปั้นตกแต่งซุ้มประตูโขงวัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง 2.....	59

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
47 แสดงจิตรกรรมสีฝุ่นบนแผงไม้คอสองของวิหารน้ำแต้มวัดพระธาตุลำปางหลวง.....	60
48 แสดงลวดลายธรรมชาติ.....	61
49 แสดงลวดลายธรรมชาติ2.....	61
50 แสดงลวดลายคน.....	62
51 แสดงลวดลายเลขาคณิต.....	63
52 แสดงภาพ Super at Emmaus เป็นภาพลวดลายสีน้ำมันบนผ้าใบวาดเมื่อ ค.ศ. 1525 แสดงลวดลายสัญลักษณ์รูปดวงตาในสามเหลี่ยมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของตรีเอกภาพในศาสนาคริสต์.....	64
53 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินเดีย.....	65
54 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินโดนีเซีย.....	65
55 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวจีน.....	66
56 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวยุโรป.....	66
57 แสดงรูปแบบการนำเสนอผลงาน.....	84
58 แสดงผลงานที่อ้างอิง.....	85
59 แสดงผลงานที่อ้างอิง.....	85
60 แสดงผลงานที่อ้างอิง.....	86
61 แสดงสีน้ำยาเคลือบสังคโลกในแต่ละช่วง.....	88
62 แสดงลายในงานสังคโลก.....	89
63 แสดงลายในงานสังคโลก2.....	89
64 แสดงลายในงานสังคโลก3.....	90
65 แสดงสรุปโทนสีที่ใช้ในงาน.....	98
66 แสดงถอดลาย ชุดลายธรรมชาติ ครั้งที่1.....	102
67 แสดงถอดลาย ชุดลายสัตว์ ครั้งที่1.....	103
68 แสดงถอดลาย ชุดลายเรขาคณิต ครั้งที่1.....	104

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
69 แสดงถอดลาย ชุดธรรมชาติ ครั้งที่2.....	104
70 แสดงถอดลาย ชุดสัตว์ ครั้งที่2.....	105
71 แสดงถอดลาย ชุดลายสัตว์ ครั้งที่ 3.....	106
72 แสดงถอดลาย ชุดลายเรขาคณิต ครั้งที่ 3	106
73 แสดงถอดลาย ชุดลายธรรมชาติ ครั้งที่ 3.....	107
74 แสดงรูปแบบ Sketch Designครั้งที่ 1.....	110
75 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 2.....	110
76 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 3(แบบที่3 นำมาพัฒนาต่อ).....	111
77 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 1.....	112
78 แสดงรูปแบบพัฒนาถอดลาย ครั้งที่ 1.....	113
79 แสดงรูปแบบพัฒนาถอดลาย ครั้งที่ 2.....	114
80 แสดงรูปแบบพัฒนาถอดลาย ครั้งที่ 3.....	115
81 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 1.....	116
82 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 2.....	117
83 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 3.....	118
84 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 4.....	119
85 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 1.....	120
86 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 2.....	121
87 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 3.....	122
88 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 4.....	123
89 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 1.....	124
90 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 2.....	125
91 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 3.....	126
92 แสดงถอดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 4.....	127
93 แสดงการออกแบบถอดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 1.....	128

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
94 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 2.....	129
95 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 3.....	129
96 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 4.....	130
97 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมชาติ ลายที่ 1.....	130
98 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมชาติ ลายที่ 2.....	131
99 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมชาติ ลายที่ 3.....	131
100 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมชาติ ลายที่ 4.....	132
101 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 1.....	132
102 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 2.....	133
103 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 3.....	133
104 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 4.....	134
105 แสดงบุทแสดงงานที่เซนท์รัล.....	139
106 แสดงบุทแสดงงานที่เซนท์รัล.....	139
107 แสดงผู้เข้าชมผลงาน.....	140
108 แสดงผลงานที่นำเสนอ.....	141
109 แสดงผลงานที่นำเสนอ.....	142
110 แสดงผลงานที่นำเสนอ.....	143
111 แสดงการนำเสนอผลงานต่อรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย.....	143
112 แสดงกับอาจารย์ที่ปรึกษาและกลุ่มที่ปรึกษา.....	144
113 แสดงความคิดเห็นจากผู้ชมผลงาน.....	145
114 แสดงพิธีชนผลงานที่คณะครั้งสุดท้าย.....	146
115 แสดงการพิธีชนผลงานในเทอมที่ 1.....	146
116 แสดงผลงานที่คณะ.....	147
117 แสดงการเข้าพบที่ปรึกษา.....	147
118 แสดงสูจิบัตร.....	148

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุโขทัยในวันนี้คือเมืองมรดกโลกที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ถ้าพูดถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนสุโขทัย สิ่งที่จะนึกถึงเป็นอันดับแรกเลยคือ ภูมิปัญญาการทำเครื่องสังคโลก คือเครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งที่ผลิตขึ้นในอาณาจักรสุโขทัย เดิมมีแหล่งผลิตสำคัญอยู่ที่เมืองสุโขทัยและเมืองศรีสัชนาลัยมีการสันนิษฐานกันว่า คำว่า "สังคโลก" นั้นเพี้ยนมาจากคำว่า "สวรรคโลก(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 25. เครื่องปั้นสุโขทัย หรือเครื่องสังคโลก.) ซึ่งเป็นชื่อเรียกเดิมของแหล่งเตาเผาที่เมืองศรีสัชนาลัยสังคโลกของสุโขทัยมีลักษณะเด่นเป็นลวดลายเฉพาะตัวแบบสุโขทัยที่สามารถสังเกตได้ไม่ยาก เพราะพบอยู่มากเพียงไม่กี่ลายในงานหรือซาม เช่น รูปปลา กงจักร และดอกไม้ โดยเฉพาะรูปปลานั้นถือว่าเป็นลวดลายเฉพาะของที่นี่แห่งเดียว สันนิษฐานว่าเป็นรูปปลาที่ เป็นปลาน้ำจืดรูปร่างคล้ายกับปลาตะเพียนและ ลักษณะเด่นของเครื่องสังคโลกอีกอย่างหนึ่งนอกจากลวดลายแล้วนั่นคือสี และลักษณะพื้นผิว เครื่องปั้นดินเผาเคลือบเนื้อละเอียดโดยเฉพาะอย่างยิ่งชนิดเนื้อแตกลายงาสีเขียวไขกา วิวัฒนาการของการเคลือบสีเขียวประณีตงดงามทำให้มีการเรียกชื่อเครื่องปั้นดินเผาสีเขียวว่า "เซลาดอน"(สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร. ศัพทานุกรมโบราณคดี. กรุงเทพฯ: สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550.) ซึ่งเคลือบสีระดับต่าง ๆ กัน เช่น สีเขียวไขกา สีเขียวมะกอก แต่ด้วยความที่เป็นภูมิปัญญาเก่าแก่ ทำให้เด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจมากนัก และอาจจะทำให้ภูมิปัญญานี้ค่อยๆ เลือนหายไป อาจจะเป็นเพราะด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ปัจจุบันเป็นศิลปวัตถุที่หายากยิ่ง มีผู้สนใจเสาะหาและซื้อขายกันในราคาสูง จึงอยากให้เยาวชนรุ่นใหม่มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์เครื่องถ้วยสังคโลกให้คงอยู่กับชาวสุโขทัย และส่งเสริมให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การออกแบบลวดลายมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน พอๆกับภูมิปัญญาของมนุษย์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ยุค ก่อนประวัติศาสตร์ จึงก่อให้เกิดการสร้างสรรคผลงานศิลปะต่างๆขึ้นมา ลวดลายที่มนุษย์นำมาออกแบบเพื่อสร้างสรรคผลงานล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งที่อยู่รอบตัวแทบทั้งสิ้นบางลวดลายจะนำเอาสิ่งที่พบเห็นแสดงออกมาตรงๆ โดยไม่ประยุกต์หรือดัดแปลงแต่บางลวดลายได้ผ่านกระบวนการคิดและกลั่นกรองมาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ลวดลาย ที่จะนำมาใช้งานมีความสมบูรณ์ที่สุด ด้วยเหตุนี้เอง จึงเกิดเป็น

โครงการออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก เพื่อสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย โดยผ่านลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก สังคโลก ซึ่งในการออกแบบนั้น เป็นการออกแบบลวดลายแบบร่วมสมัยที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย โดยการแกะลวดลายของ เครื่องสังคโลกมาออกแบบใหม่ ในแนวคิดใหม่ ซึ่งเหมาะสำหรับเยาวชนอายุ 19-22ปี เพราะเป็นระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากต้องการนำเสนอแนวคิด ประยุกต์ให้เกิดลวดลายใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้เยาวชนรุ่นใหม่ หันมาอนุรักษ์เครื่องสังคโลก

ดังนั้นโครงการออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากเครื่องสังคโลก ที่มีเป้าหมายหลักคือ เยาวชนอายุ 19 - 22 ปี โดยใช้ลวดลายมาเป็นตัวจุดใจให้หันมาอนุรักษ์ เครื่องสังคโลก โดยการนำเสนอให้ความรู้เกี่ยวกับสังคโลก และทำการออกแบบลวดลายและ สีของสังคโลก เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในของใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้กลุ่มเยาวชนหันมาสนใจของดีในบ้านเรายังมีอยู่ หากรู้คุณค่าและช่วยกันสืบทอด ก็ยอมทำให้ภูมิปัญญาที่งดงามนี้คงอยู่คู่กับประเทศชาติได้ต่อไปอีกตราบนานเท่านาน

2.วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเรื่องสังคโลกจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลาย
3. เพื่อออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากเครื่องสังคโลก

3.ขอบเขตของงานวิจัย

- 3.1 ขอบเขตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย
 - เยาวชนอายุ 19 - 22 ปี
- 3.2 ขอบเขตของผลงานออกแบบสร้างสรรค์
 - ออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจากสังคโลก ทั้งหมด 3ชุด
 - ชุดที่ 1 ลวดลายเรขาคณิต จำนวนทั้งหมด 4แบบ
 - ชุดที่ 2 ลวดลายธรรมชาติ จำนวนทั้งหมด 4แบบ
 - ชุดที่ 3 ลวดลายสัตว์ จำนวนทั้งหมด 4แบบ
 - เกล็ดโทรศัพท์จำนวน 3 อัน
 - สมุด จำนวน 3 เล่ม

4.วิธีการศึกษาและขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาหาข้อมูลในเรื่องของเครื่องสังคโลก
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. สร้างแนวความคิด

4. พัฒนางาน
5. สรุปรงาน
6. ผลิตผลงาน
7. แก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลงาน
8. แสดงผลงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	สัปดาห์															
1.ศึกษาหาข้อมูลในเรื่องของเครื่องสังคโลก	●	●														
2.วิเคราะห์ข้อมูล			●	●												
3.สร้างแนวความคิด				●	●											
4.พัฒนางาน						●	●	●								
5.สรุปรงาน									●							
6.ผลิตผลงาน										●	●	●	●			
7.แก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลงาน															●	
8.แสดงผลงาน																●

5.นิยามศัพท์เฉพาะ

การออกแบบ : การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็น 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ การนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกันนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยและความสวยงาม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการออกแบบ เป็นศิลปะของมนุษย์เนื่องจากการสร้างค่านิยมทางความงาม และสนองคุณประโยชน์ทางกายภาพให้แก่มนุษย์ด้วย

ลวดลาย : หมายถึง ลายเส้นและสีสันที่มีการประดิษฐ์สร้างสรรค์ให้เกิดคุณค่าทางความงาม และนำไปใช้ประดับตกแต่งในงานศิลปะประเภทต่างๆ ทั้งในงานทัศนศิลป์ ได้แก่

จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และงานศิลปะประยุกต์ เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบตกแต่ง ออกแบบนิเทศศิลป์ และออกแบบพาณิชยศิลป์ รูปแบบลวดลายใน ธรรมชาติของพืช สัตว์ แมลง ปรากฏการณ์จากธรรมชาติเหล่านี้ เป็นสิ่งบันดาลใจให้มนุษย์มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการที่หลากหลายไม่มีที่สิ้นสุดต่อไปนี้เป็นรูปแบบ ลวดลายในธรรมชาติที่เราไม่คิดว่ามันจะเกิดขึ้นเองได้ แต่มันก็เกิดขึ้นจากธรรมชาติจริงๆ

กราฟิก : กราฟิก (Graphic) มาจากภาษากรีก 2 คำคือ 1. Graphikos หมายถึง การวาดเขียน 2. Graphein หมายถึง การเขียนต่อมามีผู้ให้ความหมายของคำว่า "กราฟิก" ไว้ หลายประการซึ่งดังนั้น กราฟิก หมายถึง ศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งใช้สื่อความหมายด้วยเส้น สัญลักษณ์ รูปวาด ภาพถ่าย กราฟ แผนภูมิ การ์ตูน ฯลฯ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายข้อมูล ได้ถูกต้องตรงตามที่อยู่สื่อสารต้องการ

แรงบันดาลใจ : หมายถึง พลังอำนาจในตนเองชนิดหนึ่ง ที่ใช้ในการขับเคลื่อนการ คิดและ การกระทำใด ๆ ที่พึงประสงค์ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ โดยไม่ต้องอาศัย แรงจูงใจ (Motivation) ภายนอกก่อให้เกิด แรงจูงใจขึ้นภายในจิตใจเสียก่อน เพื่อที่จะกระตุ้น ให้เกิดการคิดและการกระทำในสิ่งที่พึงประสงค์เหมือนเช่นปกติวิสัยของมนุษย์ส่วนใหญ่ ไม่ ว่าสิ่งที่ตนกระทำนั้นจะยากสักเพียงใด ตนก็พร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายสู่ความสำเร็จที่ ต้องการให้จงได้ แม้จะต้องเสียสละบางสิ่งของตนเองไปบ้าง ก็พร้อมที่จะเสียสละได้เสมอ ถ้า จะช่วยนำมาซึ่งผลสำเร็จที่ต้องการนั้นได้จริง ๆ

เครื่องสังคโลก : เป็นเครื่องปั้นดินเผาสมัยสุโขทัยที่มีลักษณะเฉพาะ มีชื่อเสียงไป ทั่วโลก เครื่องปั้น ดินเผาสังคโลก เป็นเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ สีเขียวไข่กา สีน้ำตาล สีใส เขียนทับลายเขียนรูปต่าง ๆ มี ผิวนูนเคลือบแตกราน สังคโลกเป็นสินค้าออก ที่สำคัญของ อาณาจักรสุโขทัยที่ ส่งไปจำหน่ายนอกอาณาเขต จนถึงฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และ ญี่ปุ่น

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ศึกษาการออกแบบลวดลาย
2. ออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากเครื่องสังคโลก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจ จาก เครื่องสังคโลก ได้ศึกษาแบ่งข้อมูลเป็นส่วนต่างๆดังนี้

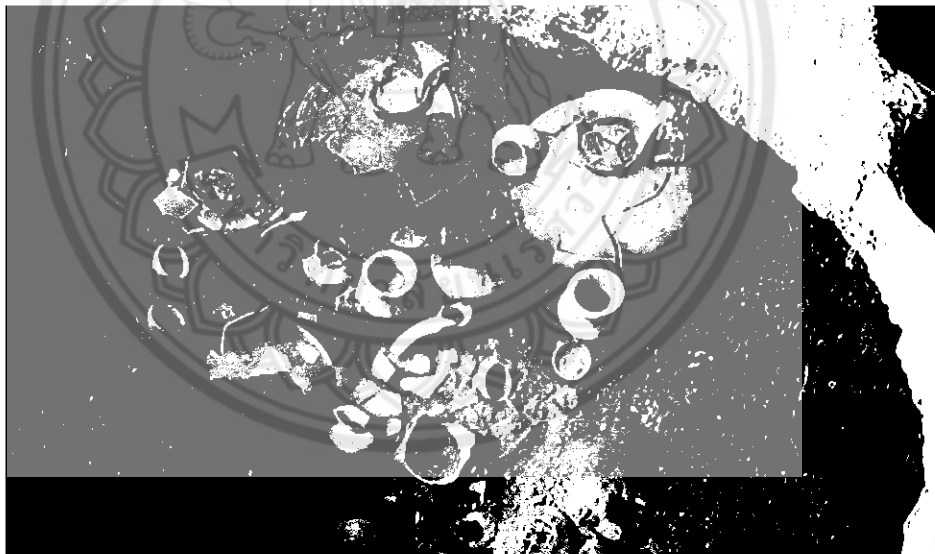
ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของงานวิจัย
 - 1.1 เครื่องสังคโลก
 - 1.2 เครื่องปั้นดินเผาในประเทศไทย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบ ในเรื่องที่ทำกรวิจัย
 - 2.1 หลักการออกแบบลวดลาย
 - 2.2 ทฤษฎีสีกับจิตวิทยาของสี
3. ข้อมูลพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย
 - 3.1 ลักษณะทางกายภาพ
 - 3.1.1 การใช้เครื่องมือสื่อสารของเยาวชน 19-24ปี
 - 3.2 ลักษณะทางจิตภาพ
 - 3.2.1 ค่านิยมของเยาวชน 19-24ปี
4. กรณีศึกษา

1.1 เครื่องสังคโลก

ประวัติและความเป็นมาเครื่องสังคโลก

ศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นจากวัสดุที่เป็นดินเผาไม่ว่าจะสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยหรือเพื่อความสะดวกในการดำรงชีพด้วยสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ จนถึงความเชื่อ ศาสนา และประเพณีก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ได้ใช้ความคิด การสังเกต และรวบรวมเอาประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์ถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะในรูปของดินเผาอย่างที่ปรากฏให้เห็นอยู่จนทุกวันนี้ ในประเทศไทยมีหลักฐานปรากฏให้เห็นได้ว่ามีการประดิษฐ์ศิลปะในรูปของดินเผามานานกว่า 10,000 ปี จากการขุดค้นพบและการศึกษาเศษดินเผาของนักโบราณคดี สรุปว่าเราสามารถพบเศษดินเผาในทุกรูปแบบได้ทั่วไปทุกหนทุกแห่งที่จัดว่าเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์ตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีความเป็นอยู่ใกล้ชิดกับเครื่องปั้นดินเผาตลอดมา

ภาพที่ 1 แสดงซากเครื่องปั้นดินเผา

ที่มา: <http://www.baansilalang.com/thuriang-kilns-museum.html>

ในระยะแรก มนุษย์เราจะเลือกสรรหาที่อยู่อาศัยใกล้ดิน น้ำ และมีแสงแดด มนุษย์จึงมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสามสิ่งเหล่านี้อยู่ทุกวันจนกระทั่งตายไป ประสบการณ์ที่มนุษย์เห็นอยู่เสมอ ก็คือ เห็นดินที่เปียกตามริมแหล่งน้ำ เป็นรูปรอยเท้าเวลาเหยียบย่ำเดินไป ได้เห็นน้ำไหลเซาะดินพัง ได้เห็นดินซึ่งมีความเหนียวไม่เหมือนกัน ได้เห็นดินอ่อนตัวเมื่อเปียก

น้ำเวลาฝนตก ได้เห็นดินที่เปียกนั้นแห้งเมื่อถูกแดด เห็นอยู่นานวันหมุนเวียนกันซ้ำแล้วซ้ำอีกจนมนุษย์สะสมประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ และชักนำให้มนุษย์เกิดความคิดเอาดินมาปั้นเป็นรูปต่างๆ ตามจินตนาการของตนเอง แล้วตากให้แห้งใช้เป็นอุปกรณ์ใช้สอย (ยังไม่มีการเผา) บางกลุ่มชนพบว่ามีการเอายางไม้หรือน้ำมันจากสัตว์ทาบนภาชนะนั้นเพื่อให้สามารถใส่น้ำเก็บไว้ได้ทั้งยังทำให้ภาชนะเหล่านั้นมีความทนทานในการใช้งานอีกด้วย ยุคต่อมาความก้าวหน้าในการใช้ไฟเกิดขึ้นหรืออาจเนื่องมาจากเห็นภาชนะที่เอาไว้ใกล้ไฟแห้งแกร่งเวลาถูกฝนก็ไม่อ่อนตัวละลายไป จากจุดนี้เองคงเป็นสื่อทำให้มนุษย์รู้จักเอาภาชนะดินนั้นไปเผาไฟให้แห้งแกร่ง แทนการตากแดด ในยุคแรกๆ การทำเครื่องปั้นดินเผานี้ได้เกิดขึ้นตามที่แตกต่างกันในโลกหลายแห่งนอกจากที่พบในประเทศไทย และทุกแห่งได้มีการพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนเรื่อยมาจนเป็นงานหัตถกรรม ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของชาตินั้นได้งานดินเผาที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์มากกว่างานเครื่องเคลือบโดยเฉพาะในสมัยโบราณอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีหม้อดินเผาอยู่ในบ้านอย่างแน่นนอนทุกหลังคาเรือนรูปแบบของเครื่องปั้นดินเผาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์นี้มีรูปแบบง่ายๆ มีความคล้ายคลึงกันทางด้านเทคนิคการปั้นและการเผา คือเผาไฟในอุณหภูมิต่ำ ในประเทศไทยพบที่บ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี บ้านโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี บ้านโคกพนมดี จังหวัดชลบุรี ถ้าผี จังหวัดแม่ฮ่องสอน และที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น

ในยุคหินเก่ามนุษย์อาศัยอยู่ในถ้ำและเพิงผา หาเลี้ยงชีพด้วยการเก็บของป่าและล่าสัตว์ ยังไม่รู้จักใช้เครื่องปั้นดินเผา จนเข้าสู่ช่วงยุคหินกลางมนุษย์ได้มีการพัฒนาจนเริ่มรู้จักใช้ไฟและทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นครั้งแรก ระยะเวลาที่าวมาจนเข้าสู่ยุคหินใหม่มนุษย์ยุคนี้มีความสามารถทำเครื่องปั้นดินเผาได้ดี มีผิวเรียบขัดมันเนื้อบางรูปทรงสวยงาม แม้กาลเวลาจะล่วงเลยมาถึงยุคโลหะซึ่งมนุษย์จะรู้จักใช้โลหะมาหล่อหลอมทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้แล้วก็ตาม แต่มนุษย์เหล่านั้นก็ยังคงทำและใช้เครื่องปั้นดินเผาในชีวิตประจำวันสืบต่อกันมาและยังพบเห็นจนถึงปัจจุบัน หลังจากนั้นมาก็ได้แก่เครื่องสังคโลกซึ่งเชื่อว่ามีจุดเริ่มต้นอยู่ที่เมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และเมืองชะเลียง ในบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.สุโขทัย ได้มีการทำตั้งแต่ก่อนสมัยราชวงศ์พระร่วง สันนิษฐานว่าจีนคงเข้ามาทำเครื่องปั้นดินเผาก่อนและถ่ายทอดวิธีการให้กับคนไทยต่อมา โดยสังเกตจากลวดลายสีสันทันจะเป็นแบบศิลปะจีนตอนปลายราชวงศ์ซ่ง โดยจีนเองได้อพยพหนีการรุกรานจากศัตรูมาตั้งเมืองหลวงที่แม่น้ำแยงซีเกียงและเลยมาทางใต้เข้าสู่ประเทศไทย ประเทศเวียดนาม ประเทศเขมร ส่วนอีกทางหนึ่งที่เข้ามาในประเทศไทยคือ ใน พ.ศ.1837 สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ให้ช่างปั้นดินเผาชาวจีนเข้ามาเป็นจำนวนมากที่สุโขทัย และแพร่กระจายขึ้นไปถึงเชียงใหม่โต้งดังมากคือ

เครื่องปั้นดินเผาที่เวียงกาหลงหรือที่เรียกกันว่า เตาเวียงกาหลง เครื่องปั้นดินเผาแบบสังคโลกของไทยมีลักษณะเป็นการเคลือบชนิดเคลือบที่บ ไม่ใช่เคลือบใสแบบเซลาดอน ทำให้ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น เขาไปศึกษา และเลียนแบบสังคโลกของไทย

เครื่องสังคโลก

เป็นภาชนะเครื่องเคลือบดินเผาที่ได้มีการริเริ่มทำกันขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยได้รับการถ่ายทอดเทคนิคการทำต่างๆ จากจีน เครื่องสังคโลกของสุโขทัยนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ

1. เครื่องถ้วยเมืองชะเลียง

สันนิษฐานจากรูปแบบและเนื้อดินตลอดจนการเคลือบคาดว่าน่าจะได้มีการทำกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อาจจัดอยู่ในสมัยอิทธิพลลพบุรีได้ ทั้งนี้เพราะลักษณะรูปแบบ เนื้อดิน และการเคลือบจะมีลักษณะเหมือนกับเครื่องปั้นดินเผาแบบวัฒนธรรมลพบุรีมาก อีกทั้งยังมีลักษณะเครื่องปั้นดินเผาที่พบในเมืองศรีสัชชนาลัย ซึ่งเดิมเมืองศรีสัชชนาลัยนี้ มีชื่อเรียกว่า เมืองชะเลียง ดังนั้น จึงได้ตั้งชื่อเรียกเครื่องปั้นดินเผาชุดนี้ว่า “เครื่องถ้วยชามชะเลียง” สืบต่อกันมาลักษณะเด่นของเครื่องถ้วยชามเมืองชะเลียง คือ จะมีเนื้อหยาบ เห็นน้ำเคลือบเป็นสีน้ำตาลไหม้เคลือบไม่ตลอด ไม่ติดถึงกัน ผลิตภัณฑ์ที่ปั้นส่วนมากเป็น ประเภท กระปุก ไห ขวด ตลอดจนรูปคนและสัตว์ เนื้อภาชนะจึงจัดอยู่ในประเภทสโตนแวร์ (Stone Ware)

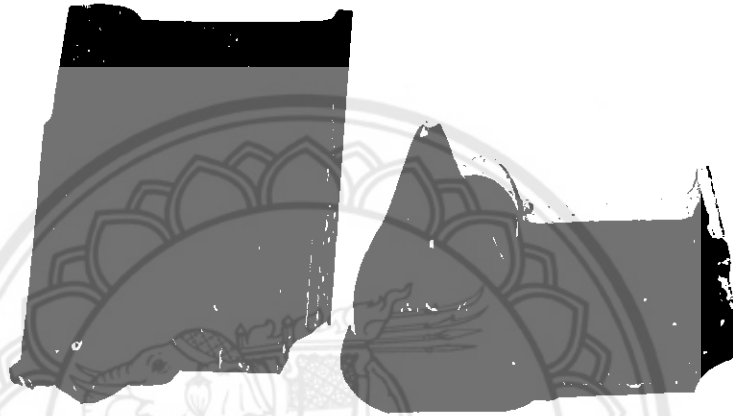

ภาพที่ 2 แสดงเครื่องถ้วยเมืองชะเลียง

ที่มา: <http://student.nu.ac.th/sisatpark/products.html>

2. เครื่องถ้วยเมืองสุโขทัย

ส่วนมากเป็นฝีมือของช่างชาวจีนเป็นผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ส่วนมากได้แก่เครื่องถ้วย ชาม โถ และภาชนะใช้สอยอื่น ๆ การเขียนลวดลายนิยมใช้ลายสีดำ หรือน้ำตาลเขียนบนพื้นขาว ลายที่ใช้ได้แก่ ลายสังข์ ลายจักร ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการผลิตวัสดุที่ทำจากดินเผาซึ่งใช้เป็นเครื่องประกอบตกแต่งศิลปะสถาปัตยกรรม เช่น กระเบื้อง เติงชาย ตัวสิงห์ ตัวนาค ตัวปักษา หัวนาค ฯลฯ เป็นต้น

ภาพที่ 3 แสดงเครื่องประกอบตกแต่งศิลปะสถาปัตยกรรมสุโขทัย
ที่มา: <http://student.nu.ac.th/sisatpark/products.html>

3. เครื่องถ้วยสุวรรณโลก

มีการผลิตขึ้นที่เมืองสุวรรณโลก บริเวณบ้านเกาะน้อย เป็นแหล่งใหญ่ เมืองสุวรรณโลกนี้คือเมืองศรีสัตนาแลยเดิม เครื่องปั้นดินเผาเคลือบที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของเครื่องถ้วยสุวรรณโลก คือ การผลิตแบบเซลาดอน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อเคลือบด้วยไฟสูงที่ให้สีงดงามมาก เช่น สีเขียว สีเขียวปนเทา สีเขียวน้ำตาล สีเทาปนเหลือง และสีฟ้าปนเขียว เป็นต้น เนื้อละเอียดใสจัดอยู่ในประเภทปอร์สเลน (Porcelain) เครื่องสังคโลกที่สุวรรณโลกนี้ สามารถแบ่งสี และการเคลือบออกได้อีก ดังนี้

3.1 เซลาดอน นิยมเรียกว่า เครื่องเคลือบเขียวไขกา ส่วนมากทำเป็นภาชนะ เช่น ถ้วย จาน ชาม โดยเทคนิคการชุดล่าย แล้วจึงเคลือบทับ

3.2 แบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้การเขียนลวดลาย (Printed Ware) ได้แก่ ภาชนะจำพวกตลับกลิ้งมีฝาปิด จานชามขนาดใหญ่ โถทรงกลม บัวตุ้ม เป็นต้น(เทคนิคการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องปั้นดินเผา (จิรพันธ์ สมประสงค์ ,หน้า 2 - 11)

เนื้อดินเครื่องปั้นดินเผาสังคโลกสุโขทัย

เนื้อดินเครื่องปั้นดินเผาสังคโลกสุโขทัยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ได้ 4 ชนิดคือ

1. เนื้อดินชนิดสีชาวนวลและละเอียด พบในผลิตภัณฑ์พวก จาน ชาม ถ้วย จากเตาศรีสุชนาลัย
2. เนื้อดินสีน้ำตาลนวลถึงเทาเข้ม หยาบไม่เคลือบมีเม็ดทรายและเม็ดแร่เฟอร์ริกปนอยู่อย่างเห็นได้ชัด มักจะพบในผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเตาสุโขทัยซึ่งเรียกว่า “ตามอญ”
3. เนื้อดินสีน้ำตาลนวลและน้ำตาลเข้มหรือเทาไม่มีเม็ดทราย เช่น กระปุก แจกัน ตลับ เป็นต้น
4. เนื้อสีน้ำตาลนวลและน้ำตาลเข้มแกมเทา เนื้อหยาบ เช่นเครื่องประกอบสถาปัตยกรรม

ประเภทของเครื่องสังคโลกในปัจจุบันสามารถแบ่งได้ตามลักษณะเนื้อดิน ลวดลาย และแบ่งตามเตาเผาได้ดังต่อไปนี้

- 4.1 เครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งไม่เคลือบ ระดับลวดลายด้วยการใช้แม่พิมพ์กด ลวดลายประทับ เช่น ลายกำขด หรือลายเรขาคณิต มีการประดับด้วยวิธีปั้นดินแล้วแปะติดเข้ากับภาชนะก่อนเผา
- 4.2 เครื่องถ้วยสีน้ำตาลเข้ม เป็นการเคลือบสีพื้นเดียว ลักษณะรูปแบบและสีน้ำเคลือบคล้ายกับเครื่องถ้วยลพบุรีประเภทเคลือบสีน้ำตาล
- 4.3 เครื่องถ้วยเคลือบขาวที่เขียนลวดลายใต้เคลือบน้ำตาลดำ มีลักษณะคล้ายเครื่องถ้วยจีนจากเสาสือโจ้ว กับเครื่องถ้วยอันหนาน (เครื่องถ้วยของเวียดนาม)
- 4.4 เครื่องถ้วยเคลือบขาวที่เขียนลวดลายบนเคลือบสีน้ำตาลทอง
- 4.5 เครื่องถ้วยเคลือบสีเขียวไปกา หรือ เซลาดอน ซึ่งตกแต่งลวดลายด้วยวิธีการขูดและขูดลายในเนื้อดินแล้วเคลือบทับ คล้ายคลึงกับเครื่องถ้วยจีน จากเตาหลงจวน สมัยราชวงศ์ซ่งตอนปลายถึงราชวงศ์หยวน (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19)

ลวดลายที่ปรากฏในเครื่องสังคโลก

ลวดลายอันเป็นลวดลายเฉพาะของชาวสุโขทัยที่พบมากที่สุดในงาน หรือขาม คือ รูปปลา กงจักร และดอกไม้ โดยเฉพาะรูปปลานั้นสันนิษฐานว่าเป็น ปลาเกา มีไข่ปลาตะเพียนที่เข้าใจกันมาแต่ก่อน เพราะพบในขามสังคโลกใบหนึ่งมีอักษรลายสี่อไท เขียนบอกชื่อปลาไว้ว่า “แม่ปลาก่า” อยู่ใต้ตัวปลาปลาเกา เป็นปลาน้ำจืดชนิดหนึ่งรูปร่างคล้ายปลาตะเพียนมีอยู่ 2 ชนิด คือปลาเกาดำและปลาเกาทรงเครื่องทั้งสองชนิดมีมากในแม่น้ำลำคลองทั่วไปโดยเฉพาะที่แม่น้ำยม

ภาพที่ 4 แสดงลวดลายบนงานสังคโลก

ที่มา: http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/review_inside.php?id=539

วิวัฒนาการเครื่องปั้นดินเผา

1. เตาขุดหรือเตาใต้ดิน การสร้าง ขุดเป็นโพรงลงไปในเนินดินธรรมชาติ หรือตามผนังริมคลองหรือ ริมฝั่งแม่น้ำยม

- เป็นเตาชนิดระบายความร้อนไหลผ่านแนวนอนหรือเฉียงขึ้นเล็กน้อย
- ตัวเตามีรูปด้านตัด เกือบกลม คล้ายโพรงสัตว์
- ผนังเตาเป็นดินธรรมชาติ

- พื้นเตาของห้องภาชนะกับห้องไฟ ไม่แยกออกจากกัน ไม่มีคั่นกันไฟ เพียงแต่ห้องไฟอยู่ต่ำกว่าพื้น เตา เล็กน้อย
- เตาชนิดนี้เมื่อมีการเผาซ้ำๆกันหลายๆครั้ง บริเวณที่เป็นรอยต่อ ระหว่าง ระยะปลายเปลวไฟของห้อง ไฟ กับห้องภาชนะบนพื้นเตา เกิดมีการจับตัวของเถ้า
- ภาชนะที่แตกหัก เศษไม้ ถ่าน ดิน ก่อเป็นแนว คั่นกันไฟเตี้ยๆพาดขวางตัว เตา ทำให้เกิดเป็นคั่นกันไฟโดยบังเอิญ ตัวอย่างของเตาชนิดนี้ได้แก่ เตาที่อยู่ในชั้นทับถมลึกสุดของเนินเตาเผา มีอายุใช้งานราว พุทธศตวรรษที่ 19

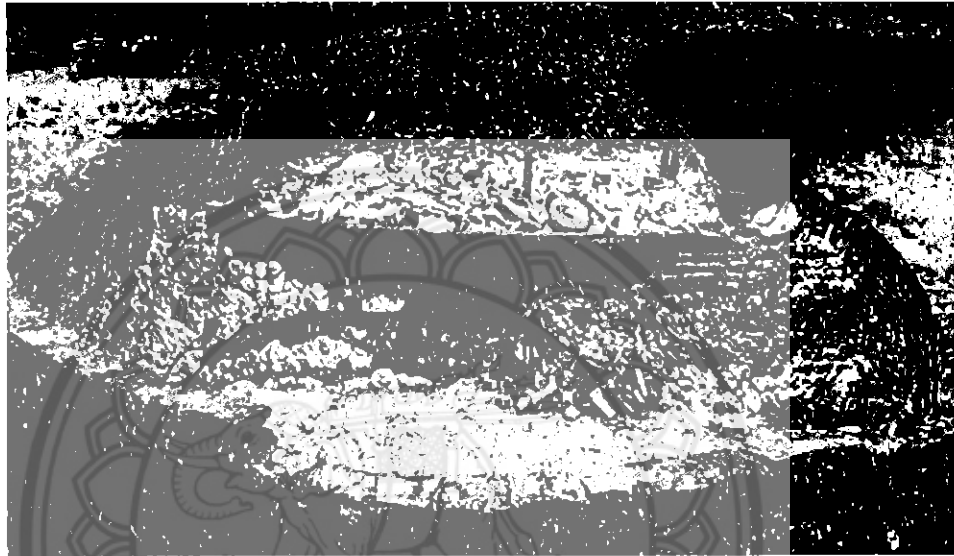
2. เตาบนดิน (ผนังยาดินเหนียว) เป็นพัฒนาการจากเตาขุดใต้ดินที่เริ่มดีขึ้นมีการแยกห้องไฟกับห้องภาชนะโดยการขุดเป็นตระพัก ต่ำลงไป อย่างชัดเจน

- ผนังเตามีการโบกพอกด้วยดินเหนียวเป็นชั้นหนาเพื่อเป็นฉนวนกันความร้อนที่จะสูญเสียไปจาก เตาเผา
- ด้านตัดของตัวเตา เป็นรูปครึ่งวงกลมหลังคาเป็นวงโค้ง
- พื้นเตาเป็นเส้นตรง บางเตาที่ช่องต่อระหว่างโค้งหลังคากับพื้นเตาเกือบเป็นมุมฉาก
- ขนาดของเตามีความยาว3-6เมตร
- ผลิตภัณฑ์ของเตากลุ่มนี้ คือ เครื่องถ้วยเคลือบหรือเครื่องถ้วยมอญ และ เครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งไม่เคลือบประเภท ไห จาน ชาม

3. เตาอิฐบนดินระยะแรก

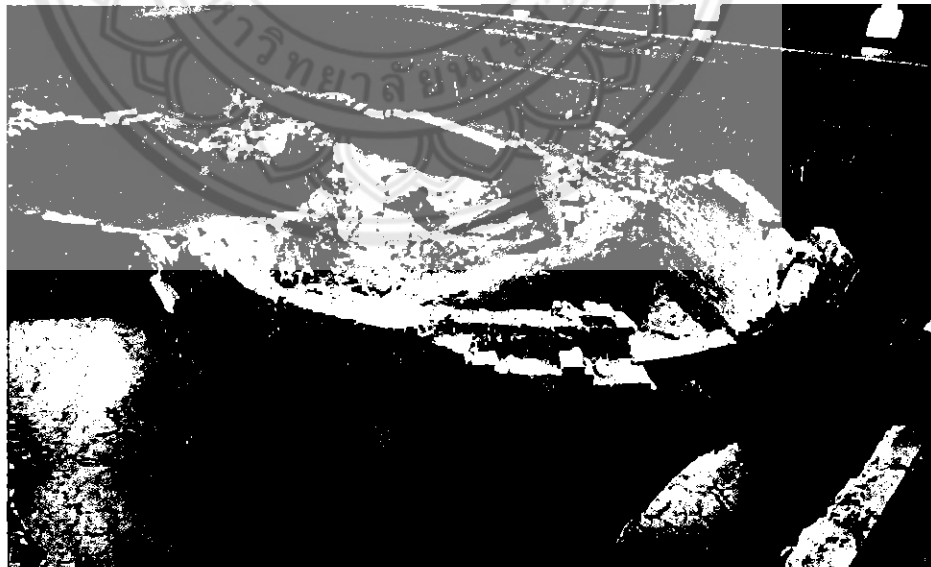
- เป็นเทคโนโลยีเตาเผาในระยะที่2 เป็นเตาเผาชนิด ระบายความร้อนไหลผ่าน แนวนอน เตาอิฐบนดินมีขนาดใหญ่กว่าเตาขุดใต้ดินสร้างอยู่บนดินถมเดิม ซึ่งส่วนมากอยู่ในที่น้ำท่วมไม่ถึง และมีจำนวนมากที่สร้างทับลงบนซากเตาใต้ดินระยะแรก
- โครงสร้างเตา ก่อผนังด้านข้างหลังคาเตาและปล่องไฟ ด้วยก้อนดินดิบก้อนเล็กๆ
- ขนาดเตากว้างประมาณ2.5เมตร
- เตาแบบนี้เป็นเตา ที่พัฒนามาจากแบบแรกๆทำให้มีความแข็งแรงและประหยัด สามารถควบคุม อุณหภูมิได้ดีกว่า และมีอายุการใช้งานยาวนานกว่าเตาในระยะแรก

- ผลิตภัณฑ์ของเตาประเภทนี้คือ เครื่องเคลือบประเภทจาน ชาม เขียนลายสีดำได้
เคลือบสีเขียวใส ซึ่งเป็นต้นแบบของในกลุ่มชามลายปลา ที่เป็นสินค้าส่งออก
และเครื่องเคลือบสีขาวน่านม และ น้ำตาลรูปทรงต่างๆมีอายุการใช้งานราวพุทธ
ศตวรรษที่ 19 - 20

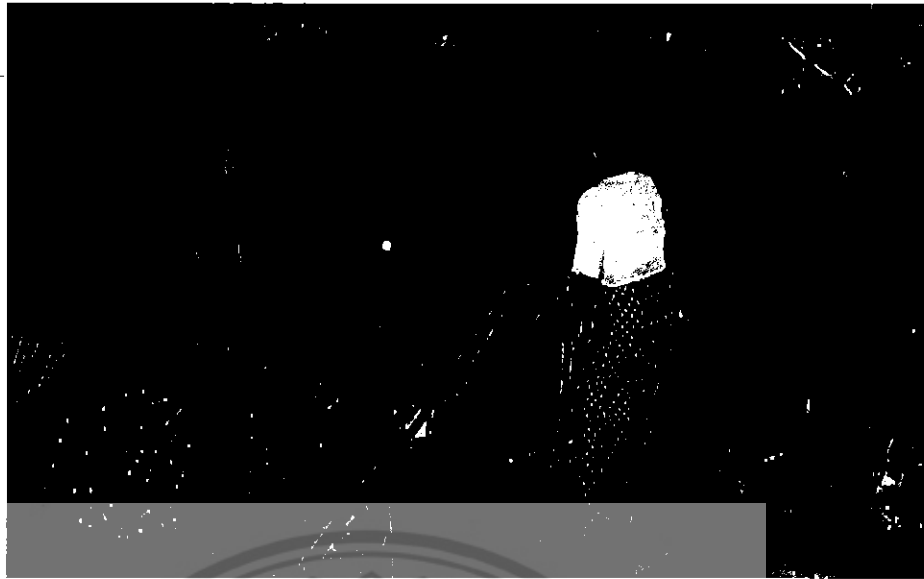
ภาพที่ 5 แสดงโครงสร้างเตา

ที่มา: http://sukhothaidesserts.blogspot.com/2012_01_01_archive.html

ภาพที่ 6 แสดงเตาอิฐ

ที่มา: <http://sadoodtasukhothai.com/contentB9>

ภาพที่ 7 แสดงจำลองเตาเผา

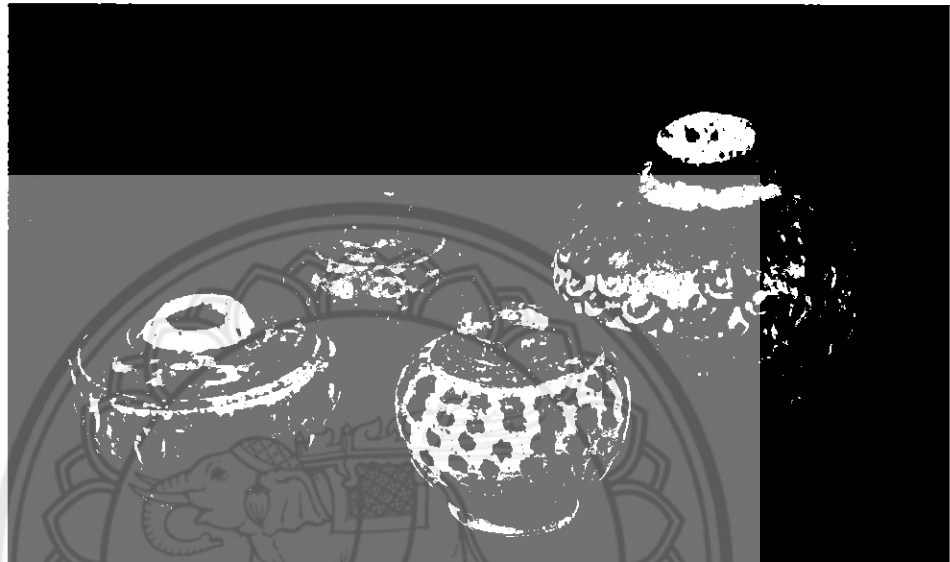
ที่มา: <http://sisatchanalai.com/>

4. เตาอิฐบนดินระยะสุดท้าย

- เป็นเตาอิฐขนาดใหญ่ที่มีพัฒนาการต่อเนื่องมาจากเตาอิฐระยะที่2 แต่เป็นเตาขนาดใหญ่โต เเผา เครื่องถ้วยได้คราวละมากๆ
- โครงสร้างก่อด้วยอิฐแผ่นใหญ่ เตาส่วนมากสร้างทับลงไปบนเตาอิฐระยะที่2 การก่อสร้างมีการเรียงอิฐเชื่อมต่อกัน ในระบบวงโค้งอาร์ค อย่างชำนาญ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ ในการ สร้างเตารุ่นก่อนๆมาแล้วเกือบ200ปีนั่นเอง
- เตาแบบนี้มีความยาวเฉลี่ย8-9เมตร กว้าง3-3.8เมตร ส่วนมากมีการซ่อมแซมเปลี่ยนแปลงวัสดุ โครงสร้าง หลายต่อหลายครั้งในช่วงเวลาที่มีการผลิตเครื่องสังคโลกคราวละมากๆ เมื่อเตาชำรุด และต้องซ่อมแซมช่างไม่มีเวลาผลิตวัสดุประเภทอิฐ ชนิดที่ใช้สร้างเตาโดยตรง เราจึงมักพบว่ามีการใช้อิฐจากเตาเผาเก่าบ้าง ก็ที่ที่ชำรุดบ้าง ในการซ่อมแซมเตาเผาบริเวณที่พบมากคือ ผนังด้านข้าง ห้องภาชนะและผนังห้องไฟ ซึ่งห้องไฟของเตาอิฐบนดินระยะสุดท้ายนี้มี ขนาดราว1/4 ของพื้นที่เตา เตาแบบนี้มีอายุการใช้งานมากกว่า10ปีขึ้นไป – ผลิตภัณฑ์ของเตาเผาแบบนี้ มีมากมายหลายประเภท และเป็นสังคโลกในกลุ่มสินค้าส่งออกเกือบทั้งหมด
- เตาแบบนี้เป็น เตาอิฐขนาดใหญ่ที่ใช้ในการผลิต ในระดับอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง มีอายุการใช้งานราวพุทธศตวรรษที่20-21

ประเภทเครื่องสังคโลก

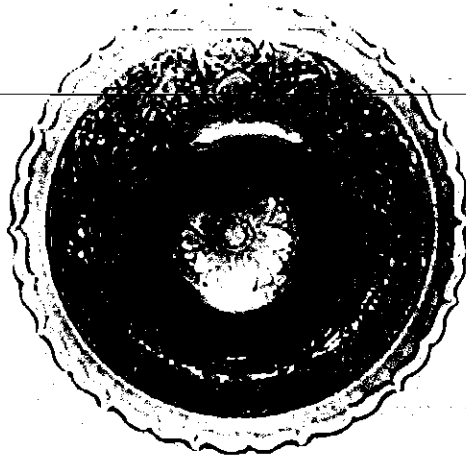
1. เครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งไม่เคลือบ แต่ประดับลวดลายด้วยการใช้แม่พิมพ์ ลวดลายประทับ หรือปั้นดินแล้วติดกับภาชนะก่อนเข้าเตาเผา

ภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่ง

ที่มา: <http://www.finearts.go.th/sawakhavoranayokmuseum>

2. เครื่องถ้วยเคลือบสีน้ำตาลเข้มอันเป็นการเคลือบสีพื้นสีเดียว
3. เครื่องถ้วยเคลือบขาวสีเดียวที่เขียน
4. เครื่องถ้วยเคลือบขาวที่เขียนลวดลายใต้เคลือบสีน้ำตาลดำ
5. เครื่องถ้วยเคลือบขาวที่เขียนลวดลายบนเคลือบสีน้ำตาลทอง
6. เครื่องถ้วยเคลือบขาวที่เขียนลวดลายในบนเคลือบสีน้ำตาลทอง
7. เครื่องถ้วยเนื้อกึ่งสตนแวร์ไม่เคลือบแต่ชุบน้ำดินแล้วเขียนลวดลายด้วยสีแดง
8. เครื่องถ้วยเคลือบสีเขียวไข่กาหรือเซลาดอน ซึ่งตกแต่งลวดลายด้วยวิธีการชุดลวดลาย หรือชุดลวดลายในเนื้อดินแล้วเคลือบทับ

ภาพที่ 9 แสดงงานสังคโลกเคลือบสีเขียวไขกา(เซลาดอน)

ที่มา: <http://110.78.167.100/bpk/ThaiEncyclopedia/book22/b22p56.htm>

ภาพที่ 10 แสดงงานเคลือบสีเขียว

ที่มา: <http://110.78.167.100/bpk/ThaiEncyclopedia/book22/b22p56.htm>

9. เครื่องถ้วยดินเผาหรือตากให้แห้งแล้วนำไปชุบน้ำดินขาวหรือสลิป ทาทัບอย่างหนา แล้วสลักลายเบาๆ แล้วนำเข้าเตาเผาเคลือบรักอีกชั้นหนึ่ง

คนสุโขทัยใช้น้ำขี้เถ้าจากไม้รูกฟ้าและไม้มะกอกตำหมูเป็นส่วนผสมในการทำน้ำเคลือบที่มีลักษณะเขียวหยกใส เขียวอมฟ้า เขียวอมเทา การเผาเคลือบแต่ละครั้งจะได้สีไม่เหมือนกัน เพราะเป็นสีจากธรรมชาติสวยงามมาก และใช้ออกไซด์ของเหล็กจากดินลูกรังเป็นตัวเขียน

ลายสีน้ำตาลหรือสีเกือบดำ หรือเป็นส่วนผสมในการทำน้ำเคลือบเช่นกันนิยมใช้สีน้ำตาลเคลือบพวกไห ไฉ่ และกระปุก

1.2 เครื่องปั้นดินเผาในประเทศไทย

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นแหล่งโบราณคดีสำคัญแห่งหนึ่ง อยู่ที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ที่ทำให้รับรู้ถึงการดำรงชีวิตในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปกว่า 5,000 ปี ร่องรอยของมนุษย์ในประเทศไทยสมัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่มีพัฒนาการแล้วในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญา อันเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยให้ผู้คนเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตและสร้างสังคม-วัฒนธรรมของมนุษย์ได้สืบเนื่องต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน วัฒนธรรมบ้านเชียงได้ครอบคลุมถึงแหล่งโบราณคดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกกว่าร้อยแห่ง ซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ที่มีมนุษย์อยู่อาศัยหนาแน่นมาตั้งแต่หลายพันปีแล้ว ด้วยเหตุนี้เององค์การยูเนสโกของสหประชาชาติจึงได้ยอมรับขึ้นบัญชีแหล่งวัฒนธรรมบ้านเชียงไว้เป็นแห่งหนึ่งในบรรดามรดกโลก

ภาชนะดินเผาลายเขียนสีแดง ก้นบุ่มเข้าไปด้านใน ลายเขียนสีวงโค้งขัดลาน มีลายขีดเส้นตรงภายใน สภาพขอบปากบิ่นและมีรอยร้าว สมัยก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมบ้านเชียง ประวัตินี้หรือตำนาน นางประภาพรรณ รื่นถวิล ได้รับมอบจากผู้ใหญ่บ้านตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เมื่อปี พ.ศ. 2512 ขณะทำงานที่จังหวัดสกลนคร นำมอบให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เมื่อ ปี พ.ศ.2549 เครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์(วัฒนธรรมบ้านเชียง) เครื่องปั้นดินเผาเป็นศิลปหัตถกรรมที่ควบคู่กับสังคมมนุษย์มาเป็นเวลานาน ในประเทศไทย มีหลักฐานทางโบราณคดี ชี้ให้เห็นว่ามีการทำภาชนะดินเผามาเป็นเวลานานนับหมื่นปี เช่นที่ ถ้ำผีแมน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบเครื่องปั้นดินเผาทั้งชนิดที่เป็นผิวเคลือบ ที่เป็นเงาและลายเชือกทาบอายุประมาณห้าพันปี

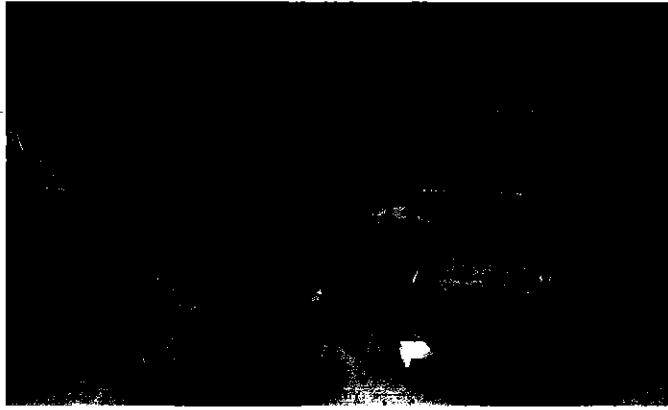

ภาพที่ 11 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

ที่มา: <http://www.inattt.com/>

แหล่งเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ส่วนใหญ่เนื่องในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝังศพ และเพื่อการใช้สอย ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก คือ เครื่องปั้นดินเผาในวัฒนธรรมบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะดินเผาลายเขียนสีวัฒนธรรมบ้านเชียง สามารถจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลายเส้นโค้ง กลุ่มลายก้านขดหรือก้นหอย กลุ่มลายเลขาคนมิต กลุ่มลายดอกไม้ กลุ่มลาย รูปสัตว์ และกลุ่มลายอื่น ๆ เช่น ลายเส้นขนาน ลายสามเหลี่ยมซ้อน ลายเชือกควั่น ลายรูปขนมเปียก เป็นต้น

นอกจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงแล้ว ยังสามารถพบแหล่งเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้ตามแหล่งโบราณคดีอีกหลายแห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ เช่น บริเวณบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นแหล่งโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศการปรากฏเครื่องปั้นดินเผาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์กระจายทั่วไปเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นเป็นอย่างดีว่าบริเวณดินแดนที่เรียกว่าสุวรรณภูมินั้นเป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาแต่บรรพกาล

ภาพที่ 12 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

ที่มา: http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/139564/เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง
เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนแต่เดิมนั้นเป็นประเภทของใช้ในครัวเรือนเช่นโอ่งอ่างครกไหปลาห่อต่อมาได้คิดทำที่รองขาตู้กับข้าวกระถางปลูกต้นไม้ตะเกียงน้ำมันหมูโพนแจกันการปั้นจะมีในช่วงฤดูหลังเก็บเกี่ยวแล้วเป็นงานอดิเรกคนปั้นจะต้องทำเองทั้งหมดตั้งแต่ขุดดินปั้นเผาวันหนึ่งๆปั้นเฉพาะแค่จำนวนพอมอนที่มีอยู่เท่านั้นไม่ได้ปั้นเพื่อหวังจะให้ได้จำนวนหลายๆตั้งนั้นในช่วงเช้าอาจจะขุดดินช่วงบ่ายๆก็จะเป็นบางวันก็ทำบางวันก็ไม่ทำเมื่อได้มากพอสมควรแล้วจึงเผาหลังจากนั้นจะบรรทุกเกวียนนำไปแลกข้าวพริกเกลือหรือมีพ้อค้าจากหมู่บ้านใกล้เคียงและอำเภออื่นๆเช่นบ้านยองแยงบ้านพระพุทธรบ้านพะไลพิมายนางรองฯลฯ มาซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไปโดยใช้เกวียนเป็นพาหนะบรรทุกคราวละประมาณ 50 ถึง 100 เล่มเกวียน มาพักแรมเพื่อรอรับเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งพ้อค้าเหล่านี้จะเริ่มทยอยมาตั้งแต่เดือนอ้าย เดือนยี่ จนถึงเดือนหก พอฝนเริ่มตกก็จะหยุดเพื่อกลับไปทำนาราวปีพ.ศ.2500คณาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรม นำโดย อาจารย์วัญญู ณ ถลาง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน) (จ.นครราชสีมา) ได้ร่วมกันสำรวจศิลปะพื้นบ้าน และพบความแปลกใหม่ของวัสดุดินด่านเกวียน จึงได้ร่วมมือกันออกแบบให้มีรูปทรงที่แปลก เช่น ม้ารองนั่ง (stool) ตะเกียงหิน แจกัน ลวดลายเรขาคณิต เพื่อใช้ตกแต่งภายในวิทยาลัย และช่วยกันเผยแพร่เรื่องราวของดินด่านเกวียนไปในหมู่นักสถาปนิกทั่วประเทศ ต่อมาได้มีผู้สนใจออกแบบให้มีรูปร่างที่แปลก ๆ และนำไปใช้ในงานตกแต่งภายใน ภายนอก และงานทางด้านสถาปัตยกรรมมากขึ้น ทำให้ชื่อเสียงของด่านเกวียนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ทั้งหมู่ชาวไทย และต่างประเทศ

ปัจจุบันการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ได้ขยายแนวทางการออกแบบ ตลอดจนการนำไปใช้ หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยในการผลิต เช่น การใช้แบบหล่อปูนพลาสเตอร์ การใช้เครื่องจักรนวดดิน การใช้เครื่องอัดกระเบื้องการเตรียมดินเริ่มมีการใช้ดินขาวมาเป็นส่วนผสมบ้าง เขามาตกแต่งลวดลายบ้างวิธีนี้นอกจากจะขึ้นรูปด้วยการขึ้นแบบหมุนแล้ว วิธีอิสระก็ได้รับความนิยมมากในหมู่ช่างปั้นพื้นบ้าน ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว การใช้แบบพิมพ์กด และการหล่อ เริ่มมีแต่ไม่มากนัก ส่วนการเคลือบมีเพียงแห่งเดียว คือ ร้านดินเผา การย้อมสีดินเผาให้เหมือนของเก่า เช่นการย้อมสีปลา และลวดลายกระเบื้องดินเผา มีเป็นส่วนน้อย

สำหรับเรื่องการออกแบบ ที่นิยมกันมากนอกจากแจกัน โอ่ง อ่าง แล้ว ได้มีการประดิษฐ์ นกฮูกแปดตั้ง กระเช้าแขวนนกฮูก กระเช้ารูปปลาแขวน นกยูงเดี่ยว นกยูงคู่ แมว กบ คางคก รูปปลาตั้งหางสะบัด โคมไฟ กระถาง ส่วนประเภทของที่ระลึก ได้แก่ สร้อยคอ สร้อยข้อมือ ต่างหู เข็มขัด พวงกุญแจ ตุ๊กตาดินเผา กระเบื้องประดับผนังดินเผา กระเบื้องปูพื้น

ภาพที่ 13 แสดงการปั้นดินเผาด่านเกวียน

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=7c5FemFKNUs>

ลักษณะเฉพาะของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนนั้นอยู่ที่ดินที่นำมาใช้ กล่าวคือดินด่านเกวียนเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่สำคัญจะมีแร่เหล็กและแร่อื่นๆ เจือปนอยู่ด้วย จนทำให้เวลาเผาแล้วจะมีความแข็งแกร่งคล้ายเหล็กและมีสีส้มสวยแปลกตาไม่เหมือนดินที่อื่น ส่วนแหล่งดินที่ไปขุดจากแม่น้ำมูล อยู่ห่างออกไปจากทางหลวง

224 ทางทิศตะวันออกประมาณ 2-3 กิโลเมตรในพื้นที่ที่ชาวบ้านเรียกว่า กุด หรือแม่น้ำด้วย (ลักษณะลำน้ำที่คดเคี้ยว กัดเซาะตลิ่งจนขาดและเกิดลำน้ำด้วนขึ้น)

ส่วนที่เป็นแนวกัดเซาะจะกลายเป็นแหล่งทับถมดิน ดินดังกล่าวนี้เป็นดินซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษง่ายต่อการขึ้นรูปทนทานต่อการเผา ไม่บิตเบี้ยวหรือแตกหักง่าย และที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือดินนี้เมื่อถูกเผาจะให้สีโดยธรรมชาติเป็นสีแดงซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเกิดจากธาตุเหล็ก (Iron Oxide) หรือสนิมเหล็กที่มีอยู่จำนวนมากในเนื้อดิน) อันนี้นักธรณีวิทยาเขาเย็นยืนยันมาอย่างนี้ เดิมทีมีร้านขายเครื่องปั้นดินเผาริมทางเพียงสามร้าน เจ้าของที่ดินริมถนนก็เริ่มลงทุนก่อสร้างอาคารทำร้านให้เช่า อีกทั้งในปี พ.ศ.2533 กลุ่มช่างปั้นได้ร่วมกันขอให้กรมทางหลวงขยายไหล่ทางให้กว้างขวางขึ้น เพื่อสะดวกแก่ร้านค้าและนักท่องเที่ยวที่มาแวะพัก จำนวนร้านค้าจึงขยายเป็นหลายเท่าในปัจจุบัน บรรดาร้านจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผานับหลายสิบร้านที่ตั้งอยู่สองฟากถนนนั้น บางร้านเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปชมกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาด้วย เช่น ร้านชาวดิน ดินเผา โดยไม่ต้องติดต่อล่วงหน้า ร้านเหล่านี้จ้างชาวบ้านที่เป็นช่างปั้นมานั่งทำงานในร้าน ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา เริ่มจากการเตรียมเนื้อดิน โดยการนวดและหมักดินด้วยเครื่องมือทุ่นแรง หากเป็นแบบโบราณจะใช้เท้านวดย่ำไปบนดินซึ่งต้องใช้เวลาจากนั้นจึงนำไปโม้แล้วอัดออกมาเป็นแท่งๆ เพื่อนำไปขึ้นรูปบนแป้นหมุน ช่างต้องการจะให้เป็นภาชนะใดก็อยู่ในขั้นตอนนี้ เมื่อขึ้นรูปตามที่ต้องการแล้ว จึงทำลวดลาย ด้วยวิธีเซาะร่อง ตกแต่งเก็บรายละเอียดจนเรียบร้อยสวยงามดีแล้วจึงนำไปเผิงไว้ในร่ม ราว 20 วัน เหตุที่ไม่นำไปเผิงแดด เพราะจะทำให้ดินแตก เมื่อดินแห้งได้ที่แล้วจึงนำเข้าเตาเผา ราว 24 ชม. หรือหนึ่งวัน ขั้นตอนการเผานี้ ช่างบางคนเผาด้วยอุณหภูมิต่ำ หรือเคลือบผิวด้วยขี้เถ้าไม้ หรือหินฟันม้า เพื่อให้สีของดินจางลงหรือออกเป็นสีแดง เพราะคนซื้อเริ่มเบื่อสีแดงซึ่งสีเข้มเกินไป เมื่อเผาออกจากเตาแล้ว หากเป็นสมัยก่อนก็เป็นอันเสร็จกระบวนการผลิต แต่ปัจจุบันคนนิยมสีลันที่ดูเป็นของเก่าคลาสสิก จึงต้องตกแต่งทำสีให้ดูเหมือนของเก่าโบราณ นักท่องเที่ยวที่สนใจซื้อเครื่องปั้นดินเผาควรสังเกตที่เป็นของแท้จะต้องมีความแกร่งและเคาะจะมีเสียงกังวานคล้ายเสียงระฆัง ส่วนสนนราคาของสินค้าก็มีราคาตั้งแต่ 5 บาท 10 บาท เรื่อยไปจนถึงหลักหมื่น หลักแสนแล้วแต่ศิลปะ ความวิจิตรพิสดาร และขนาดของมัน สินค้าที่นี้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ว่าจ้างนี้ดีกว่า เพราะสามารถนำไปใช้งานได้ทุกรูปแบบ ทุก

สถานที่ ไม่ว่าจะเป็นในน้ำ บนบก ในบ้าน หรือในดิน ใต้ตุ่ม ในบ่อแล้วแต่ได้หมด ที่นี้เขาจับ
 ผลิตผลงานตามจินตนาการของคุณด้วยนะ เช่น อยากจะจำลองปราสาทหินที่ไหนสักแห่งมา
 ไว้ในบ้าน หรือทำเป็นกำแพงโบราณ พวกนี้ที่ด้านเกวียนเขาทำได้ หรือจะปั้นวัวปั้นควาย
 ขนาดเท่าของจริง เขาก็ทำได้ จะปั้นเด็กตัวเล็กมาวิ่งเล่นในสวน ก็ได้ทั้งนั้น อยากได้ของแต่ง
 บ้าน ของตกแต่งชิ้นเล็ก ชิ้นน้อย ของชำร่วยก็ทำได้ ฉะนั้นหากมีโอกาสมาด้านเกวียน หากคุณ
 ขับรถเลยไป ไม่ยอมแวะเข้ามาดูของดีที่นี้ ก็นับว่าน่าเสียดายอย่างยิ่ง และหากคุณเป็นคนที่
 ชอบศิลปะการปั้น หรือชอบแต่งบ้าน แต่งสวน มาที่นี้ถูกต้องที่สุดแล้ว เพราะคุณจะได้ทุกสิ่ง
 ที่ต้องการในราคาที่ยุติธรรม

ภาพที่ 14 แสดงเครื่องปั้นดินเผาด้านเกวียน

ที่มา: <http://www.posttoday.com/travel/thailand/231219>

ภาพที่15 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านสทิงหม้อ

ที่มา: <http://www.panoramio.com/user/5061091/>

เครื่องปั้นดินเผาบ้านสทิงหม้อ

เครื่องปั้นดินเผา สทิงหม้อวัสดุและอุปกรณ์การทำ ดินเหนียว ทราวยละเอียด และน้ำ อุปกรณ์เครื่องมือการเตรียมดิน ประกอบด้วย จอบ เสียม ถังน้ำ เครื่องคลุมดิน เช่น ผ้าแยง เป็นต้น ลานหรือหลุมผสมดิน กระจาดรองนวด และกระจาดรองแห้งดิน และอุปกรณ์เครื่องมือขึ้นรูปและตกแต่ง ประกอบด้วย แป้นหมุน (มอน) เชือกตัด อ่างน้ำ กระจาดรอง ม้านั่งเตี้ย ไม้ตีหรือไม้ตาม และลูกตุ้ม (ลูกถือ) อุปกรณ์สำหรับเผา ได้แก่ เตาเผา มีทั้งเตายืนและเตานอน

วิธีการทำ

1. การเตรียมวัสดุ เริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน ดินที่ใช้จะเป็นดินที่ได้จากบ้านป่ากรอเป็นดินขาวนวลเนื้อละเอียด นำดินมานวด การนวดจะต้องเก็บเอาวัสดุที่ไม่ต้องการออกเรียกว่า นวด 1 เ็จ หรือ 1 ครั้ง ต่อไปจะนวดบนพื้นดินโดยใช้ทราวยผสมนวดให้ทราวยกับดินเข้ากันจนเหนียว อาจใช้น้ำพรมช่วยด้วย เมื่อได้เนื้อดินผสมทราวยเป็นเนื้อเดียวกันดีแล้ว จะปั้นดินเป็นก้อนๆ เพื่อความสะดวกในการนำไปนวดด้วยมืออีกครั้งหนึ่งก่อนจะปั้นเป็นภาชนะต่างๆ

2. การขึ้นรูปหรือปั้น หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "ปรอง" ภาชนะเครื่องปั้นดินเผาที่นิยมทำกันในบ้านสทิงหม้อเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน ได้แก่ หม้อน้ำต้ม (เผลิ่ง) สวด (หวด) หม้อข้าว หม้อแกง เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาชนะที่มีปากเป็นขอบกลมๆ จะใช้วิธีการปั้นโดยใช้แป้นหมุนหรือแท่นหมุน ซึ่งเรียกว่า "มอน" ใช้มือหมุนเป็นหลัก โดยนำก้อนดินที่เรียกว่า "เจิง" 1 ก้อน วางตรงจุดศูนย์กลางของแป้น ช่างปั้นกับมือหมุน (คนหมุน) จะนั่งล้อมแป้นหันหน้าเข้าหากัน คนหมุนทำหน้าที่หมุนแป้น ช่างปั้นใช้มือทั้งสองข้างรีดดินให้เป็นรูปคล้ายกะลาคว่ำแล้วขึ้นรูปเป็นภาชนะแต่ละประเภทและขนาดต่างๆ ตามต้องการ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างเป็นหลัก เมื่อได้รูปภาชนะที่ต้องการแล้ว ผู้ปั้นจะใช้เชือกเส้นเล็กๆ ตัดตรงกันให้ขาดจากแป้น คนหมุนจับวางไว้บนกระดานรองเตรียมตากแดดต่อไป การหมุนแป้นต้องหมุนอย่างต่อเนื่อง และผู้ปั้นต้องให้มือเปียกน้ำอยู่ตลอดเวลา
3. การตากและตกแต่ง เมื่อได้ภาชนะตามจำนวนที่ต้องการแล้ว จะปล่อยให้แห้งหรือนำไปตากแดดอ่อนๆ 1 วัน จนแห้งหมาดแล้วนำไปเก็บไว้ที่ร่ม เพื่อตกแต่งรูปทรงต่อไป ชนิดที่ต้องทำลวดลาย เช่น เผลิ่ง หม้อ และหวด ก็จะนำมาทำกันและตีลวดลายในวันรุ่งขึ้น การทำกัน ช่างตีนั่งขัดสมาธิ เอาภาชนะที่ตากแห้งหมาดแล้วมาวางบนตักมือซ้ายจับลูกถือ สอดมือขวาทางปากภาชนะคอยรับไม้ตี มือขวาจับไม้ตีตีไปตามที่มือถือลูกถือรองรับ โดยหมุนตีไปรอบๆ จนได้รูปกันและรูปทรงที่ต้องการ การตีลาย เมื่อได้ภาชนะที่เสร็จแล้วนำมาตากแห้งให้ผิวเรียบและตกแต่งลวดลายด้วยไม้ตีที่มีลายและสลักไว้แล้ว หรือไม้ตามลาย หรือไม้แม่แบบสำหรับกดพิมพ์เป็นแผ่นไม้เล็กๆ แกะเป็นลวดลายต่างๆ เป็นร่องลึกกดตกแต่งบนผิวภาชนะด้านนอก ซึ่งนิยมทำเป็นลวดลายต่างๆ กันหลายแบบ มีชื่อเรียกตามลักษณะของลาย เช่น ลายคิ้วนาง ลายก้านจาก ลายก้านมะพร้าว เป็นต้นเมื่อทำกันและสร้างลายได้แล้ว หากยังไม่ได้รูปทรงสมบูรณ์ตามต้องการก็ใช้มือช่วยตกแต่งเล็กน้อยจนพอใจเสร็จแล้วเก็บตากลมไว้เตรียมเผาต่อไป
4. การเผา窯เผา คือไม่เคลือบ โดยลำเลียงเครื่องปั้นเข้าเตาเผา มีทั้งเตาอนและเตายืน ซึ่งเป็นเตาก่อเอง มีช่องสำหรับใส่ไฟ ก่อโปรง มีตัวเตาสำหรับวาง

เครื่องปั้นดินเผาที่แห้งแล้วไว้ภายใน และมีปล่องสำหรับให้ควันไฟออก การเผาจะวางเครื่องปั้นดินเผาซ้อนกันไว้ภายในแล้วก่อไฟตรงปากเตาและช่องไฟทุกช่อง เเผาด้วยไฟที่ได้จากฟืนไม้เบญจพรรณที่มีคุณภาพดีระยะเวลาของการเผาจะขึ้นอยู่กับขนาดของเตาและพื้นที่ใช้ ตลอดจนความต้องการให้ได้เครื่องปั้นดินเผาที่มีเนื้อแกร่งมากน้อยเพียงใด จนสุกได้ที่ซึ่งอาจใช้เวลา 4-5 ชั่วโมง สำหรับเตาอนแล้วปิดไฟทุกช่องทิ้งไว้ประมาณ 10-20 ชั่วโมง แล้วปิดทิ้งไว้ประมาณ 24 ชั่วโมง จึงลำเลียงออก รวมใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 36 ชั่วโมง

การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวสทิงหม้อนี้ แม้จะทำกันภายในครอบครัว แต่สมาชิกครอบครัว และวิธีการต่างๆ ที่ทำกันอยู่ในปัจจุบันก็เป็นกรรมวิธีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนรูปแบบของภาชนะเครื่องปั้นดินเผาเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้ซื้อ เช่น จำพวกกระถางต้นไม้ กระปุกออมสินเป็นรูปสัตว์หรือหม้อหุงข้าว แต่หลายสิ่งหลายอย่างก็ยังคงลักษณะของท้องถิ่นอยู่ โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาประเภทหม้อ ยังคงลักษณะเฉพาะถิ่นและเอกลักษณ์ท้องถิ่นอยู่ เครื่องปั้นดินเผาสทิงหม้อ 3 ประเภท คือ หม้อ เผล็ง สวด (หวด) ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของสทิงหม้อเอง โดยเฉพาะสวดหรือหวดมีการนำเอาส่วนบรรจุน้ำกับส่วนบรรจุข้าวเหนียวมาต่อติดกัน ด้านประโยชน์ใช้สอยปัจจุบันได้นำไปใช้เป็นภาชนะหุงต้มอาหาร ต้มยาสมุนไพร ใส่น้ำดื่มวางไว้หน้าบ้านสำหรับต้อนรับแขก ทำเป็นเครื่องปั้นสำหรับเด็กเล่น กระถางต้นไม้ เป็นต้น

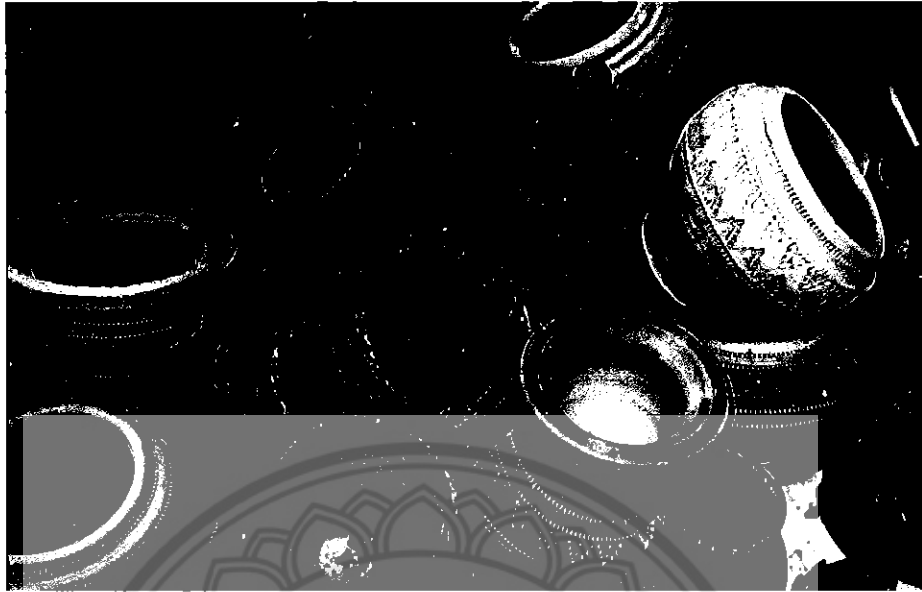

ภาพที่16 แสดงเครื่องปั้นดินเผาสีทิงหม้อ

ที่มา: <http://www.siamsouth.com/smf/index.php?topic=24709.0>

เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

จังหวัดนนทบุรีได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญแห่งหนึ่งมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบันแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่นับเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดมี 2 แห่ง ได้แก่การทำเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ดอำเภอปากเกร็ดและการปั้นหม้อที่บางตะนาวศรี (ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี) ซึ่งเป็นการทำเครื่องปั้นดินเผาชนิดเนื้อดินธรรมดาที่เผาในอุณหภูมิค่อนข้างสูง ชนิดเนื้อแกร่ง ไม่เคลือบ บ่งบอกถึงภูมิปัญญาของคนไทย เชื้อสายมอญ ซึ่งเป็นผู้ผลิตเครื่องปั้นที่มีคุณภาพที่ดีและเป็นศิลปะอันยอดเยี่ยม เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพราะผลงานที่ปรากฏ จะมีรูปทรง และลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นปากเกร็ด พร้อมทั้งแสดงความเป็นเลิศทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้านด้านฝีมือการแกะสลัก ลวดลายอันสวยงามวิจิตรอ่อนช้อย ทั้งยังคงรักษาเอกลักษณ์การทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันมิให้สูญหายจากความงานอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนี้เอง จังหวัดนนทบุรีได้ใช้ภาพเครื่องปั้นดินเผารูปทรงหม้อน้ำลายวิจิตรเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนนทบุรี เพื่อแสดงความเป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย

ภาพที่ 17 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

ที่มา: <http://www.oknation.net/blog/charlee/2015/01/24/entry-1>

ภาพที่ 18 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด2

ที่มา: <http://www.oknation.net/blog/charlee/2015/01/24/entry-1>

วัสดุอุปกรณ์ในการทำเครื่องปั้นดินเผา

1. ดินเหนียว จะต้องเป็นดินเหนียวปราศจากวัชพืชหรือเศษกรวดทรายปนอยู่ในเนื้อดิน เนื้อดินต้องมีลักษณะเหนียว มีสีนวลปนเหลือง เนื้อดินจับเป็นก้อนแน่นไม่ร่วนซุย ผสมด้วยทรายละเอียด นวดผสมเนื้อดินกับทรายให้เข้ากัน

2. แป้นหมุน ใช้สำหรับขึ้นรูปแจกัน โอ่ง อ่าง หม้อ ครก ฯลฯ
3. เหล็กขูด หรือไม้ขูด ใช้สำหรับตกแต่ง ขีด ปาด เขียนลวดลายบนภาชนะ
4. ผ้าคลุมดิน ใช้สำหรับคลุมดินไม่ให้ดินแห้งแข็งเร็วก่อนกำหนด ขณะที่ผลงานยังไม่เสร็จ
ไม้แกะสลักทำด้วยไม้ไผ่ ใช้สำหรับแกะสลักลวดลาย

การแกะสลักลวดลาย

ลายที่แกะสำหรับตกแต่งเครื่องปั้นมี ๓ ประเภท ตามลักษณะของวิธีการแต่งลาย คือ

1. ลายที่เกิดจากการขีดหรือสลัก
2. ลายที่เกิดจากการขูดขูดไปรุ่ง
3. ลายที่เกิดจากการกดให้เนื้อดินนูนขึ้น หรือต่ำลงตามแบบของลาย

ภาพที่ 19 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกิร์ตที่เกิดจากการสลัก

ที่มา: <http://www.oknation.net/blog/charlee/2015/01/24/entry-1>

ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา

1. นำดินที่นวดแล้ววางบนแป้นหมุน
2. ตกแต่งรูปทรง ขนาด ความหนาให้เรียบร้อย ใช้กะลาหรือหินขัด ตกแต่งรูปทรงให้สมส่วน แล้วนำมาผึ่งให้แห้ง
3. กำหนดลวดลายที่ต้องการลงบนภาชนะที่ต้องการ

4. ใช้เครื่องมือที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือเหล็กชุด เกะตามลายที่กำหนดให้
5. ตกแต่งลวดลายให้สวยงาม เก็บเศษดินที่ติดตามร่องหรือชอกลายออกให้หมด
6. นำภาชนะที่แกะเรียบร้อยแล้วไปฝังในที่ร่มโล่ง โปร่ง ห้ามฝังในที่มืดแรงเพราะจะทำให้ภาชนะที่ปั้นแตกร้าวได้
7. นำภาชนะที่แกะตกแต่งที่แห้งแล้วไปเข้าเตาเผา เผาด้วยอุณหภูมิประมาณ ๘๐๐ องศาเซลเซียส ใช้เวลาประมาณ 22-25 วัน
8. ผลงานที่เผาเสร็จจะมีสีเนื้อดินเป็นสีส้ม อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

เครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง

เวียงกาหลงเป็นแหล่งที่เหมาะสมที่สุดในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพราะแหล่งดินที่นี่เป็นดินที่มีคุณภาพในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาชนิดเนื้อแกร่งเป็นดินสีขาวมีคุณภาพคล้ายดินเกาหลีมีความเหนียวและยืดหยุ่น

เวียงกาหลงตั้งอยู่ท่ามกลางเมืองต่างๆของอาณาจักรล้านนาเตาเผาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวสันเขาระหว่างเวียงป่าเป้าและวังเหนือแยกจังหวัดเชียงรายและลำปางออกจากกันมีแม่น้ำไหลผ่านหลายสายจากเหนือลงใต้และมีเส้นทางตามแนวสันเขาเชื่อมพะเยาและเชียงใหม่มีกลุ่มชนต่างๆอาศัยอยู่จำนวนมากและไม่อยู่ในเส้นทางเดินทัพของพม่าหรืออยุธยาทำให้เตาเผาเวียงกาหลงอยู่ในทำเลเหมาะสมมีความอุดมสมบูรณ์เลี้ยงตัวได้และปลอดภัยจากการเดินทัพกลุ่มเตาเผาเวียงกาหลงในปัจจุบันอยู่ในเขตอ.เวียงป่าเป้าจ.เชียงรายและเขตอ.วังเหนือจ.ลำปางมีเตาเผาที่พบแล้วประมาณสองร้อยกว่าเตาตั้งเรียงรายอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำลาวทางทิศตะวันตกของเวียงกาหลงเป็นกลุ่มเตาป่าล้านทางทิศตะวันออกจะห่างไกลหมู่บ้านเป็นกลุ่มเตาป่าเหวป่าหยมป่าดงสันกู่ห้วยเผาและห้วยทรายการสร้างเตาเผามีลักษณะแตกต่างกันบางเตาสร้างโดยการก่อหรือขุดเป็นโพรงเข้าไปยังตลิ่งที่สูงชันแล้วสร้างเป็นเตาเผาบางเตาก่อโดยใช้ดินเหนียวไม่ใช้อิฐหลังคาเตาใช้ไม้ไผ่ก่อเป็นโครงรูปโค้งแล้วใช้ดินเหนียวหุ้มทับขนาดเตาเผาประมาณ 4.8 x 2 ม. มีปล่องไฟขนาดเล็กหลังคาต่ำบริเวณที่ใส่เชื้อเพลิงกว้าง

เครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลงแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มใหญ่

1. ชนิดเขียนลวดลายสีดำได้เคลือบและชนิดเคลือบสีเดียวเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดมีคุณภาพดีและสวยงามที่สุดเตาเวียงกาหลงทุกแห่งผลิตงานแบบนี้ยกเว้นกลุ่มเตาป่าดงและวังเหนือลักษณะที่เห็นได้ง่ายคือเนื้อบางน้ำเคลือบสีหลักคือเทาหม่นมีสีเขียวเจือบ้างเล็กน้อยดินเป็นดินเนื้อละเอียดสีขาวสีเหลืองอ่อนและสีเทาลวดลายที่ปรากฏบนภาชนะมีมากมายเช่นชนิดเคลือบสีเดียวส่วนใหญ่เป็นลายจุดขีดเป็นเส้นจุดขีดเป็นลายดอกไม้สำหรับชนิดเขียนลายได้เคลือบเป็นลายข้าวเปลือกลายพรรณพฤกษาบางลายคล้ายลายจีนลายรูปคนและสัตว์ในด้านานอีกลายที่นิยมคือลายกลีบดอกบัวเรียงรายโดยรอบรูปทรงของเครื่องปั้นดินเผามีลักษณะหลากหลายเช่นจานชามแจกันซึ่งมีหลายๆแบบและขนาดต่างๆกันตะกิ้งเต้าปูนหม้อมีฝาปิดไหขนาดใหญ่ของขนาดเล็กของเด็กเล่นหรือใช้ในพิธีกรรมเช่นตัวหมากรุกตราประทับแบบต่างๆล้อยาสุนัขหวัดรูปตัวสัตว์และรอกเป็นต้น

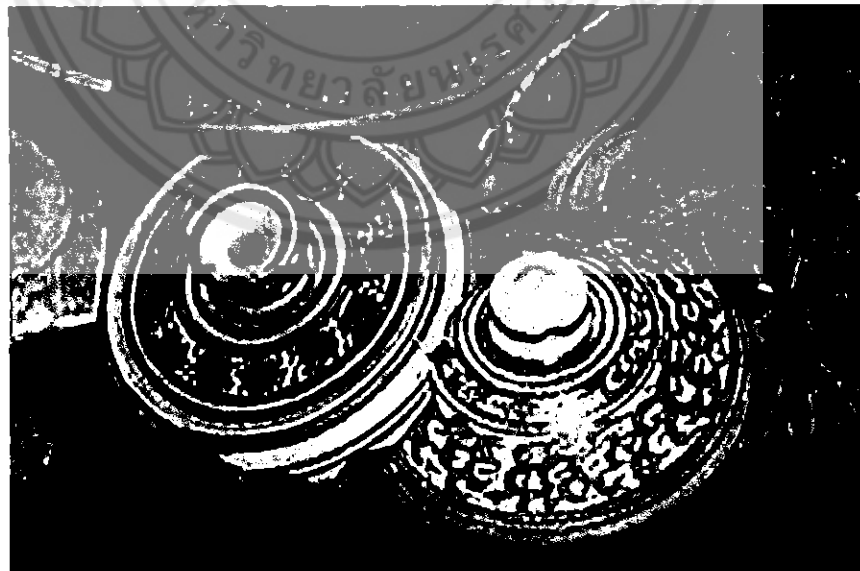

ภาพที่ 20 แสดงภาชนะลวดลายสีดำได้เคลือบเวียงกาหลง

ที่มา: <https://www.facebook.com/yaipern>

2. กลุ่มเตาป่าหุยมชนิดเขียนลวดลายสีดำได้เคลือบกลุ่มนี้มีลักษณะพิเศษคือคล้ายกลุ่มที่ 1 แต่คุณภาพต่ำกว่าคือหนักและเนื้อหยาบกว่าชอบกันภาชนะหนาและตัดเป็นสีเหลี่ยมเนื้อดินหยาบและน้ำเคลือบคุณภาพไม่ดีเท่า

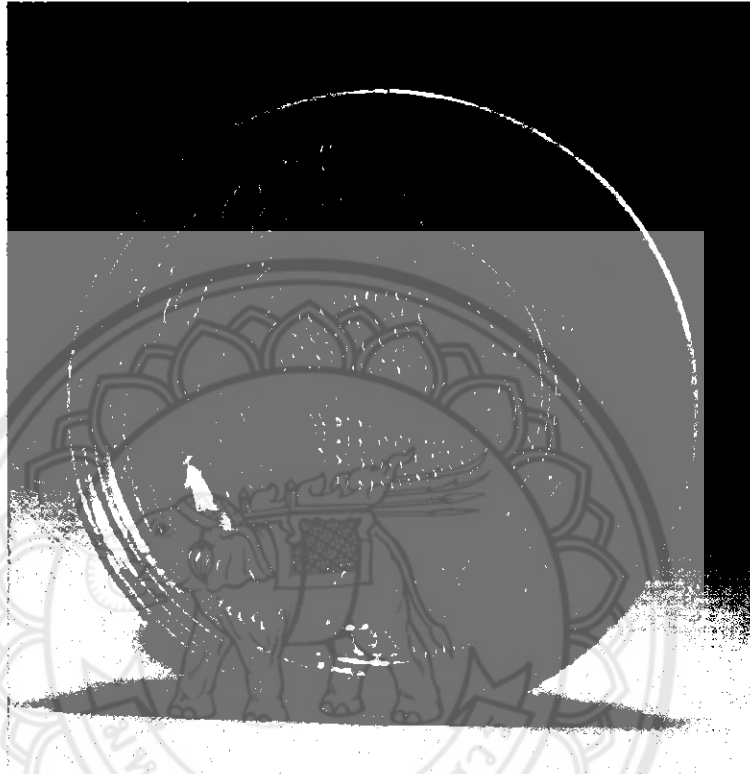
3. กลุ่มเตาป่าดงชนิดเซลาดอนเซลาดอนจากกลุ่มเตाप่าดงนี้มีลักษณะคล้ายกับเซลาดอนของราชวงศ์ซ่งซึ่งเป็นเซลาดอนขนาดแท่งและนิยมมากมีลักษณะที่พิเศษคือเคลือบหนาเป็นมันแวววาวมีรอยรานเป็นเส้นแยกคล้ายร่างแหทั่วภาชนะมีสีต่างๆ ตั้งแต่สีขาวนวลจนถึงสีเหลืองน้ำผึ้งและสีเขียวมะกอกกั้นภาชนะด้านนอกทาสีชอกโกแลต
4. กลุ่มเตาวังเหนือส่วนใหญ่จะเป็นจานชามขนาดใหญ่ชามและแจกันขนาดเล็กน้ำเคลือบสีเขียวและแวววาวส่วนที่น้ำเคลือบบางสีจะขีดส่วนที่หนาสีจะเข้มโดยเฉพาะตรงขอบภาชนะและบริเวณลวดลายจะคล้ายตกลูกไล่แวววาวมากและมีลักษณะเป็นรอยแตกคล้ายกระจกร้าวจานชามบางใบทำเป็นลายขีดจากก้นภาชนะถึงขอบบนเป็นลายเส้นโค้งขึ้นลงลักษณะเด่นที่สุดของจานคือขอบจานจะบิดเข้าบิดออกทำให้เกิดรอยหยักตัวภาชนะเพราะซึ่งเป็นลักษณะเด่นของเครื่องปั้นดินเผาทางเหนือไม่นานมานี้มีการพบเครื่องปั้นดินเผาสีน้ำตาลที่กลุ่มเตาวังเหนือด้วยซึ่งไม่เคยพบมาก่อน

ภาพที่ 21 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง

ที่มา: http://wiengkalong.blogspot.com/2011_02_01_archive.html

5. เครื่องปั้นดินเผาสีน้ำตาลเครื่องปั้นดินเผาสีน้ำตาลที่เวียงกาหลงนี้เป็นชนิดที่พบน้อยที่สุดพบเป็นไหสีน้ำตาลเข้มขนาดใหญ่คุณภาพต่ำนอกจากนี้ยังมีพวกสัตว์และแจกันสีน้ำตาลเข้มบางชิ้นเคลือบเป็นสีน้ำตาลทองซึ่งคาดว่าเกิดโดยไม่ตั้งใจ

ภาพที่ 22 แสดงภาชนะลวดลายสีดำได้เคลือบเวียงกาหลง2

ที่มา: http://wiengkalong.blogspot.com/2011_02_01_archive.html

6. เคลือบตะกั่วและทองแดงพบในปีค.ศ.1985 ที่บ้านทุ่งม่านเป็นภาชนะรูปแบบของเวียงกาหลงแต่น้ำเคลือบมีส่วนผสมของตะกั่วและทองแดงแล้วเผาในอุณหภูมิต่ำส่วนใหญ่เป็นแจกันขนาดเล็กมีพระพุทธรูปรูปตัวสัตว์นกกหวีดและชามปนอยู่บ้าง

ภาพที่ 23 แสดงเครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง
ที่มา: <http://pantip.com/topic/32362829>

ภาพที่ 24 แสดงถ้วยกาแฟเวียงกาหลง
ที่มา: <http://pantip.com/topic/32362829>

ภาพที่ 25 แสดงลายกาเอกลักษณ์ของเวียงกาหลง
ที่มา: <http://wiengkalong.blogspot.com/>

เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ

เป็นภูมิปัญญาที่มีมรดกตกทอดมากกว่า 200 ปีเป็นชุมชนชาวมอญที่ได้อพยพมาจากอำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรีทรัพยากรดินที่ชุมชนบ้านมอญได้มาตั้งถิ่นฐานมีจำนวนมากที่จะประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาได้จึงได้สืบทอดการทำเครื่องปั้นดินเผาจนเป็นภูมิปัญญาการทำเครื่องปั้นดินเผาได้จึงได้สืบทอดจนเป็นหมู่บ้านภูมิปัญญาการทำเครื่องปั้นดินเผาจนถึงปัจจุบันมีการจัดเป็นศูนย์สาธิตด้านกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดของชุมชนด้านภูมิปัญญาการทำเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเยาวชนรุ่นหลังและผู้มาเยี่ยมชม

จุดเด่นของหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญคือนำร้านขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอยู่ติดถนนทางหลวงจึงทำให้ผู้ที่สัญจรไปมาสามารถมองเห็นและแวะเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและกลุ่มยังให้ความสำคัญในการต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมชมสินค้าภายในร้านเป็นอย่างดีคอยแนะนำผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดว่าเหมาะสำหรับงานใดบ้างรวมทั้งยังมีการจัดให้มีการออกร้านตามงานต่างๆทั้งในจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดใกล้เคียง

ภาพที่ 26 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญปัจจุบัน

ที่มา: <http://www.lukhamhan.ac.th/course/article/4611>

วัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญคือดินเหนียวโดยนำมาจากบึงบ้านแก่งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านแต่เดิมต้องนำเกวียนไปบรรทุกมาแต่ในปัจจุบันมีรถนำดินมาส่งถึงบ้านทรายได้จากท่าทรายของจังหวัดนครสวรรค์ดูดีขึ้นจากลำน้ำบึงใกล้หมู่บ้านส่วนพื้นนั้นนิยมใช้ไม้ไผ่เป็นเชื้อเพลิงเพราะหาได้ง่ายสะดวก

ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา

1. การเตรียมดินเมื่อขุดดินมาแล้วจะต้องทำการหมักดินก่อนประมาณ 6-7 วัน การหมักดินทำโดยการพรมน้ำตลอดเวลาเพื่อไม่ให้ดินแห้งเมื่อพรมน้ำแล้วใช้ผ้าคลุมเพื่อไม่ให้ความชื้นระเหย
2. การนวดดินพอหมักดินแล้วจะนำดินมานวดโดยนำดินเหนียว 3 ส่วนต่อทราย 1 ส่วนเข้าเครื่องนวดดินจะนวด 2 ครั้งเพื่อให้ส่วนผสมเข้ากันได้ดี
3. การขึ้นรูปก่อนจะขึ้นรูปนำทรายมาโรยลงบนแป้นให้เป็นวงกลมเพื่อไม่ให้ดินติดกับแป้นไม้จากนั้นนำดินมาวางบนแป้นไม้แล้วยกแป้นไม้นั้นมาวางบนแป้นหมุนการขึ้นรูปจะทำโดยการหมุนแป้นไม้ให้เกิดแรงเหวี่ยงแล้วใช้มือรีดดินเพื่อขึ้นรูปเป็นภาชนะตามที่ต้องการต่อจากนี้จะตกแต่งลวดลายตามชอบภาชนะ

ตามใจชอบเมื่อขึ้นรูปเรียบร้อยแล้วจะทิ้งไว้ในร่มประมาณ 3 วันเพื่อให้ดินแห้งพอหมาดๆเสียก่อนต่อจากนั้นจึงนำภาชนะเข้าสู่เตาเผา

4. การเผาภาชนะที่ปั้นเสร็จและแห้งแล้วจะนำมาใส่เตาเพื่อเผาให้ดินสุกเตาจะก่อตัวเป็นรูปทรงกลมข้างบนมีลักษณะโค้งเหมือนโดมมีช่องสำหรับใส่ไฟ การเรียงภาชนะในเตาเผาต้องเรียงสลับแบบฟันปลาเพื่อให้ภาชนะโดนไฟอย่างทั่วถึงและเป็นการประหยัดเนื้อที่การเผาวันแรกต้องเริ่มจากการใส่เชื้อเพลิงที่ละน้อยๆเพื่อให้ภาชนะค่อยๆปรับตัวถ้าใส่ไฟแรงเกินไปภาชนะปรับตัวไม่ทันอาจแตกได้ใช้เวลาเผา 3 วันจึงนำภาชนะออกจากเตาเผา

ภาพที่ 27 แสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญในอดีต

ที่มา: <http://student.nu.ac.th/teeatichat/History.html>

เครื่องปั้นดินเผาสันกำแพง

เครื่องถ้วยสันกำแพงได้รับอิทธิพลมาจากจีนเช่นเดียวกับเครื่องถ้วยสุโขทัยและสวรรคโลก เพราะลวดลายที่ปรากฏบนเครื่องถ้วยขามที่ขุดพบเศษแตกใหม่มีอายุถึงสิ้นราชวงศ์ต้าหมิง ตรงกับสมัย พระเจ้าติโลกราชแห่งเชียงใหม่ มีอายุถึงสิ้นราชวงศ์เชียงราย (พ.ศ.1948-2101) ซึ่งเป็นสมัยที่อาณาจักร ทางเหนือมีความเจริญที่สุด อุตสาหกรรมสันกำแพงนี้มีอายุได้ไม่นานก็ล้มเลิกหายสาบสูญไป เพราะ ปรากฏใน พงศาวดารพม่า พ.ศ.2101 บุเรง

นองดีได้เมืองไทยแล้ว พระองค์ได้เอาศิลปินและช่างฝีมือดี ในการทำของ ต่างๆของเชียงใหม่ ไปไว้ที่หงสาวดี ทั้งสิ้นเป็นเหตุให้เครื่องถ้วยสังกัแพงถูก ทอดทิ้งไว้ ไปจนทุกวันนี้

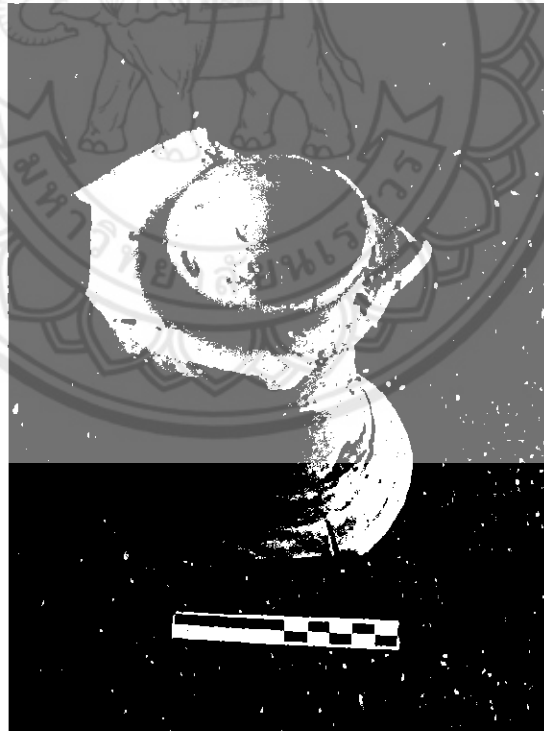
ทำเลที่ตั้งของเตา

การตั้งเตาเผาการทำการปั้นถ้วยชามนั้นมืออยู่ในตำบลลอนใต้ อำเภอสังกัแพงเนื่อง จากบริเวณนี้ใกล้ เส้นทาง ค้าขาย ใกล้วัดตุดิบคือ ดิน และน้ำยาเคลือบ อีกทั้งน้ำท่าก็ บริบูรณ์ รอบๆบริเวณเตามีดินเหนียวพอใช้ปั้น ถ้วยได้ ในท้องลำห้วยแม่ลานได้พบดิน ขาวคล้ายดิน เกาลินของจีน น้ำยาที่เขียนลวดลายเส้นสีดำหรือน้ำตาลแก่ นั้นได้แก่ดิน ตามธรรมชาติซึ่งมีแร่ เหล็กปนอยู่ ดินนี้อยู่ที่อำเภอคอยสะเก็ดซึ่งอยู่ใกล้กับอำเภอสังกัแพง ใช้เวลา เดินทางไปมา ได้ใน 1 วัน เตาเผาสังกัแพงที่พบแล้วประมาณ 23 แห่งตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาริมฝั่งแม่น้ำปิง ไป ทางทิศตะวันออกห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 25 กิโลเมตรเตาเผามีขนาด เล็ก มาก (ส่วนใหญ่จะมีขนาดยาวไม่เกิน 3 เมตร) สร้างแบบเดียวกันกับเตาเผาที่วังเหนือ บาง เตา เจาะริมตลิ่งเข้าไปเป็นโพรง บางเตาสร้างในบริเวณที่ราบ เตาบาง แห่งสร้างด้วยอิฐแต่ก็ มีไม่มากนัก แต่โดยทั่วไปแล้วเตาเผามัก ถูกสร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ จากการที่เตาเผาสังกัแพง มีขนาดเล็กและสร้างอย่างง่าย ๆ ไม่พิถีพิถันนักทำ ให้ของ ที่ได้มีคุณภาพที่แตกต่างกันมาก อัตราการ สูญเสีย ค่อนข้างสูง บางชิ้นสวยงามมาก บาง ชิ้นเสียหายต้องทิ้ง การควบคุม อากาศและอุณหภูมิ ภายในเตาเป็นเรื่องของโชคมากกว่า การทำได้ด้วย ความชำนาญ และ เนื่องจากขาดความชำนาญ ในการควบคุมอากาศและ อุณหภูมิภายในเตาเผา ทำให้เตาเผา มักยุบหรือ ทรุดตัวเสมอ พบเตา ที่ยุบลงและมีภาชนะ อยู่ภายในถูกทิ้งร้างอยู่มาก ซึ่งเป็น หลักฐานที่ แสดง ให้เห็นถึงปัญหาการผลิต แต่ก็พบ เครื่องปั้นดินเผาสังกัแพง กระจายอยู่ ทั่วไปในเขตจังหวัดภาคเหนือ แสดงว่าของที่ผลิต จากเตาสังกัแพงเป็นที่นิยมกันมาก

ลักษณะเครื่องถ้วยสังกัแพง

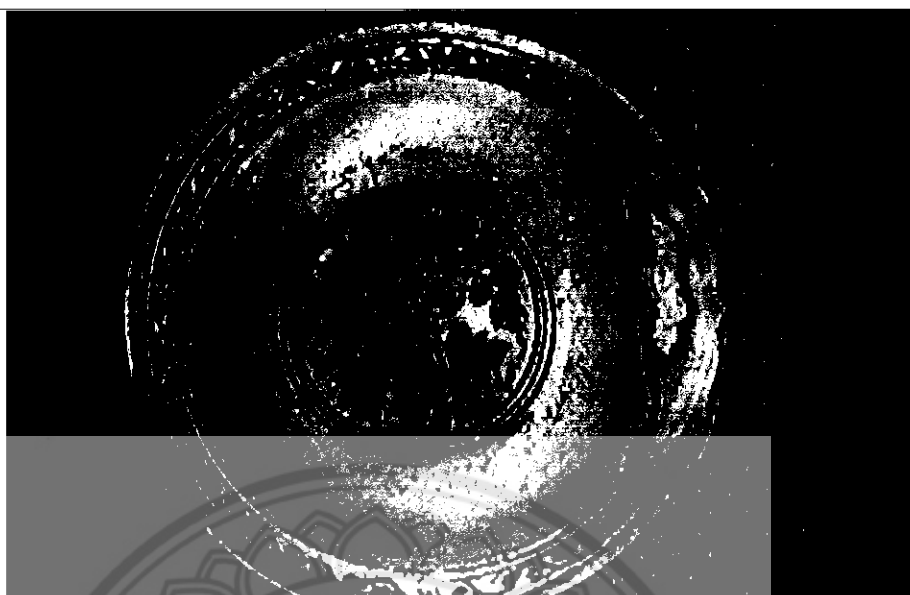
เครื่องถ้วยสังกัแพงมีฝีมือหยาบกว่าเครื่องถ้วยเวียงกาหลง สวรรคโลกและ สุโขทัย เพราะเป็นดินชนิดหยาบมีทรายปนและไม่ได้กรองดินเสียก่อน การเคลือบ ส่วนใหญ่มีผิวด้าน ไม่ขึ้นเงาเป็นมัน มีตั้งแต่เหลืองถึงเขียวอ่อน บางชนิดเคลือบสีน้ำตาลเข้ม เครื่องถ้วยสัง กัแพงจะมีความหนากว่าของเวียงกาหลง เนื่องจากดิน ไม่ดี ลวดลายส่วนมากเป็นรูปลาย

ดอกไม้ กอบัว รูปปลาซึ่งสืบเนื่องมาจาก เครื่องหมาย "หยิน" และ "หยาง" ของจีน ลวดลายส่วนใหญ่คล้ายกับลวดลายของ จีนสมัย ต้นๆ ของราชวงศ์ต้าหมิง ร่างแบบเดียวกับเตาเผาที่วังเหนือ บางเตา เจาะริมตลิ่งเข้าไปเป็นโพรง บางเตาสรางในบริเวณที่ราบ เตาบาง แห่งสร้างด้วยอิฐแต่ก็ มีไม่มากนัก แต่โดยทั่วไปแล้วเตาเผา มัก ถูกสร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ จากการที่เตาเผาสันกำแพงมีขนาดเล็กและสร้างอย่างง่าย ๆ ไม่พิถีพิถันนักทำ ให้ของ ที่ได้มีคุณภาพที่แตกต่างกันมาก อัตราการ สูญเสีย ค่อนข้างสูง บางชิ้นสวยงามมาก บาง ชิ้นเสียหายต้องหึ่งการควบคุมอากาศและอุณหภูมิ ภายในเตาเป็นเรื่องของโชคมากกว่า การทำได้ด้วย ความชำนาญ และเนื่องจากขาดความชำนาญ ในการควบคุมอากาศและ อุณหภูมิภายในเตาเผา ทำให้เตาเผา มักยุบหรือ หักตัวเสมอ พบเตา ที่ยุบลงและมีภาชนะ อยู่ภายในถูกทิ้งร้างอยู่ มาก ซึ่งเป็นหลักฐานที่ แสดง ให้เห็นถึงปัญหาการผลิต แต่ก็พบ เครื่องปั้นดินเผาสันกำแพง กระจายอยู่ทั่วไปในเขตจังหวัดภาคเหนือ แสดงว่าของที่ผลิต จากเตาสันกำแพงเป็นที่นิยมกันมาก

ภาพที่ 28 แสดงเชิงเทียนที่พบในแหล่งเตาเผาสันกำแพง

ที่มา: http://acpao.blogspot.com/2014/02/blog-post_7331.html

ภาพที่ 29 แสดงเครื่องถ้วยจากแหล่งเตาเผาสีนกำแพง ของ อาจารย์ J.C. Shaw

ที่มา: http://acpao.blogspot.com/2014/02/blog-post_7331.html

เครื่องปั้นเบญจรงค์

ประวัติเครื่องเบญจรงค์

การทำเครื่องเบญจรงค์ถือได้ว่าเป็นงานด้านศิลปหัตถกรรมของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ และเป็นงานของช่างฝีมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในราชวงศ์ชั้นสูงเท่านั้นเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่แสดง ถึงลักษณะเฉพาะของไทย ในปัจจุบันมีการทำกันในหลายพื้นที่ทั่วประเทศของประเทศไทย และสามารถใช้ได้กับบุคคลทั่วไป

เครื่องเบญจรงค์เป็นเครื่องถ้วยที่มีการลงสีที่พื้นและลวดลาย เป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภท เซรามิกส์ (Ceramics) ใช้เนื้อดิน ประเภทพอร์ซเลน (Porcelain ware) โดยเป็นเครื่องปั้นดินเผาเคลือบที่เขียนลายด้วยวิธีลงยา หรือสีผสมเคลือบ (Enamel) เป็นงานที่มีต้นกำเนิดในประเทศจีน ประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ในรัชสมัยพระเจ้าชวเนเตอะ (พ.ศ. 1969-1978) สมัยราชวงศ์หมิง มีการผลิตครั้งแรก ในแคว้นกังไซ มณฑลเจียงซี (หรือที่คนไทยเรียกว่า กังไส) และพัฒนาต่อมาจนเป็นที่นิยมอย่างมากในสมัยพระเจ้าเจิ้งฮั่ว (พ.ศ. 2008-2030) การเขียนลายตามแบบของจีนจะใช้ตั้งแต่ 3 สีขึ้นไป มีชื่อเรียกในภาษาจีนต่าง ๆ กัน เช่น ฉู่ไฉ่ ไต้วไฉ่ เฟินไฉ่ และฝาลั้งไฉ่ ส่วนที่เป็นของไทยนั้น จะนิยมลง 5 สี

ด้วยกัน คือ ขาว เหลือง ดำ แดง เขียว (คราม) จึงเรียกว่า เครื่องเบญจรงค์ หรือ 5 สี โดยทั้ง 5 สีนี้จัดได้ว่าเป็นแม่สีเครื่องถ้วยเบญจรงค์ของไทยและในบางครั้งอาจมีการใช้สีมากกว่า 5 สีด้วย เช่น ชมพู ม่วง แสด และน้ำตาล ในอดีตใช้การสั่งทำ ที่ประเทศจีนตามความคิดและลวดลายของไทย การสั่งทำนั้นจะมีช่างของไทยเดินทางไปควบคุมการผลิต เพื่อให้ได้รูปปลักษณะที่เป็นแบบไทย เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ยุคที่ 3 ช่วงประมาณรัชสมัย พระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ.2173-2198) และสมเด็จพระนารายณ์มหาราช(พ.ศ. 2199-2231) ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์หมิงตอนปลาย โดยเฉพาะใน สมัยพระเจ้าวันลี่ และต่อเนื่องจนถึงสมัยราชวงศ์ชิง การสั่งทำจากประเทศจีนในสมัยนั้นได้สั่งทำเป็นโถปริกและโถฝาขนาดกลาง เขียน เป็นลายกนก ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายเทพนม ลายนรสิงห์ และยังมีที่เป็นลวดลายของจีน เช่น ลายเทพนมจีน (เทวดาท้องพลุ้ย) มีพื้นสี ต่างๆ เช่น เหลือง ชมพู ม่วง อ่อน เครื่องถ้วยเบญจรงค์ของไทยมีทั้งสั่งทำที่เมืองจิงเต๋อเจิ้น และจากเตาเผาที่มณฑลฝูเจี้ยนและ กวางตุ้ง เครื่องเบญจรงค์ที่สั่งทำจากเมืองจิงเต๋อเจิ้น มักเป็นของใช้ในราชสำนัก เพราะเนื้อดินนั้นละเอียด แกร่ง และช่างมีฝีมือดี เขียนลายได้ละเอียดสวยงาม ส่วนเครื่องถ้วยลายน้ำทอง จะเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่เขียนลายด้วยวิธีลงยาเช่น เดียวกันกับเครื่องเบญจรงค์ แต่จะใช้สีทองที่ทำจากทองคำ ในอดีตเริ่มต้นมาจากการสั่งทำจากประเทศจีน เช่นเดียวกัน โดยลายน้ำทองนี้ นิยมในประเทศจีน ในสมัยราชวงศ์ชิง ใน รัชสมัยของพระเจ้า คังซี (พ.ศ.2205-2266)และพระเจ้าหย่งเจิ้น (พ.ศ.2266-2279)ตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจนถึงรัชสมัยพระเจ้าท้ายสระ ซึ่งในสมัยนี้มีการสั่งทำเครื่องถ้วยลายน้ำทอง จากประเทศญี่ปุ่นด้วย เครื่องถ้วยลายน้ำทองได้รับความนิยมมากในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตน โกสินทร์

ภาพที่ 30 แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์

ที่มา: <http://images.palungjit.org/f560/>

วิธีการทำเครื่องเบญจรงค์

กรรมวิธีการผลิต หรือการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ผลิตต้องมีความชำนาญ มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในเทคนิคต่างๆ อย่างเพียงพอ ในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ แต่ละชนิด รวมไปถึงอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยในการผลิต กระบวนการผลิตจนได้เครื่องเบญจรงค์มีสองขั้นตอนหลักๆ คือการผลิตเซรามิคของขาวหรือเครื่องขาวและกระบวนการเขียนลายเครื่องเบญจรงค์

เครื่องขาว หรือของขาว ที่นำมาผลิตเป็นเครื่องเบญจรงค์ เครื่องขาว หรือของขาว จะเป็นภาชนะรูปทรงต่างๆ มีสี ขาว อาทิเช่น โถประดับ จาน ชาม แก้วน้ำ หม้อ ข้าว ชันข้าว แจกัน ชุดน้ำชา และกาแฟ เป็นต้น ลักษณะการเคลือบของของขาวนั้นมี 2 ลักษณะ คือ เคลือบ เสา และเคลือบด้าน ซึ่งเมื่อนำมาผลิตเป็นเครื่องเบญจรงค์แล้วจะให้ความสวยงามที่ แตก ต่างกันไป เครื่องขาว หรือของขาวนี้ สามารถซื้อได้จากโรงงานในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี ราคาขึ้นอยู่กับแบบ และขนาดของเครื่องขาวที่ใช้

ภาพที่ 31 แสดงเครื่องขาวหรือของขาว

ที่มา: <http://student.swu.ac.th/fa471010251/benja3.htm>

วัตถุดิบและเนื้อดินที่ใช้ในการผลิตเครื่องขาวเพื่อทำเครื่องเบญจรงค์วัตถุดิบมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิต ในการตอบสนองให้งานที่ผลิตขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน และเป็นไปตามความต้องการของผู้ผลิต รวมทั้งมี ประสิทธิภาพสูง ความเข้าใจอย่าง ต่อเนื่องในเรื่องของวัตถุดิบที่นำมาใช้งาน ก่อให้เกิดการพัฒนากรรมวิธีการผลิต การออกแบบ และการสร้างผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ขึ้นได้ วัตถุดิบที่นำมา ใช้ทำเครื่องเบญจรงค์ จะประกอบด้วย วัตถุดิบที่มีความเหนียว วัตถุดิบที่ไม่มีความเหนียว และวัตถุดิบอื่นๆ มีดังนี้

1. วัตถุดิบที่มีความเหนียว วัตถุดิบประเภทนี้ได้แก่ดิน ชนิดต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกัน แต่ที่เหมาะสมแก่การนำมาผลิตเครื่องปั้น และเครื่องเบญจรงค์ ได้แก่ ดินเกาลิน (Kaolin หรือ China Clay) ดินชนิดนี้บางแห่ง เรียกว่า ดินขาว เกิดจากการแปรสภาพของ หินแกรนิตเป็นหินฟันฆ่า มีความบริสุทธิ์สูง เนื้อดินหยาบ สีขาวหม่น มีความเหนียว น้อย หดตัวน้อย ทนความร้อนได้สูง ระหว่าง 1,400-1,500 องศาเซลเซียส

1.1 ดินเหนียว (Ball clay) ดินชนิดนี้บางแห่งเรียกว่า ดินดำ เป็นดินที่เกิดจากการ สะล้างดินเกาลิน โดยธรรมชาติ มีแร่เหล็กปนอยู่ค่อนข้างสูง กับมี สารอินทรีย์ปนอยู่บ้าง เนื้อดินละเอียด สีคล้ำ มีความเหนียว จุดหลอมละลายระหว่าง 1,300-1,400 องศาเซลเซียส เมื่อเผาสุกแล้วผลิตภัณฑ์จะมีสีขาวหม่นหรือสีเนื้อ เหมาะแก่การทำเครื่องปั้นประเภทเนื้อดิน และเนื้อแกร่ง หรือใช้ผสมกับดินเกาลิน ให้เนื้อดินแข็งและเหนียวขึ้น เพื่อใช้ทำเครื่องปั้นประเภทเครื่องกระเบื้อง

1.2 ดินขาวเหนียว (Plastic clay) เกิดจากการผุร่อนของหิน เนื้อดินละเอียด สีเนื้อ หรือสีเทา มีความเหนียว มักใช้ผสมกับดินชนิดอื่น เพื่อให้ขึ้นรูปทรงได้ง่าย

1.3 ดินแดง (Red clay หรือ Surface clay) เป็นดินที่มีความเหนียวมาก มีเหล็ก และแอลคาไล (alkali) ผสมอยู่ในเนื้อดินค่อนข้างสูง เนื้อดินสีเทาแก สีน้ำตาลแก สีน้ำตาลอ่อน มักนำไปทำกระเบื้อง มุงหลังคา ใ่อัง ไห ครก หม้อดิน กระถางต้นไม้ เป็นต้น เมื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์อาจต้องผสมทราย เพื่อป้องกันการแตกตัว

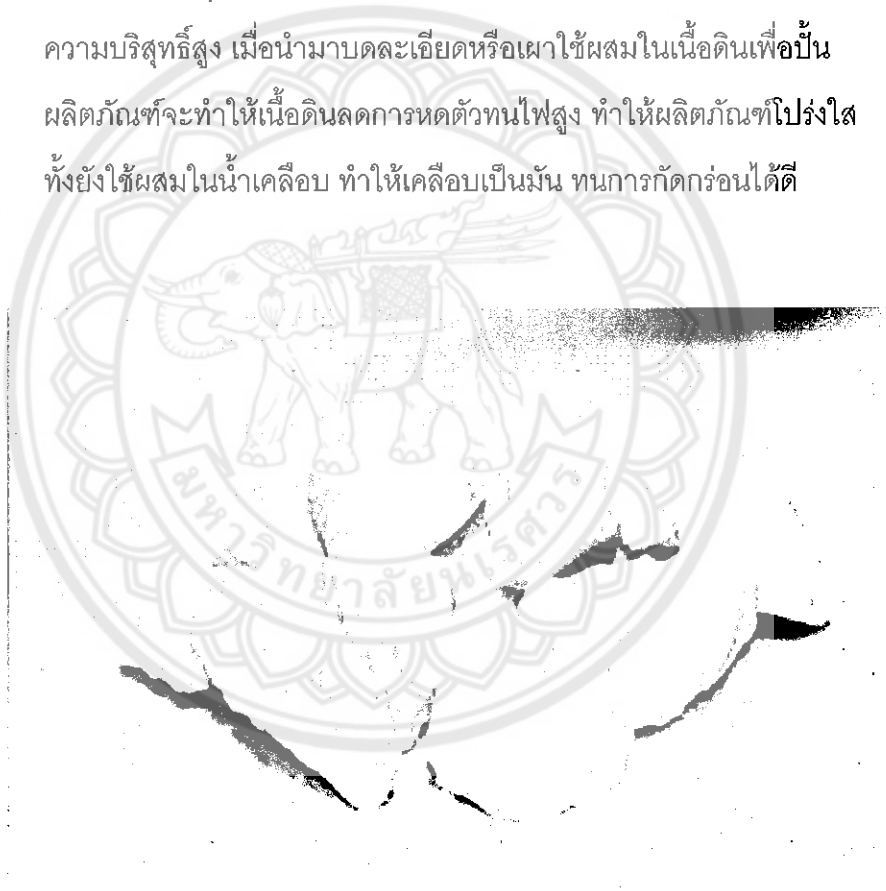
1.4 ดินสีเทา หรือดินสโตนแวร์ (Stoneware clay) เป็นดินที่มีความเหนียว เนื้อดินเป็นสีเทาอ่อน สีเทาแก หรือสีน้ำตาลเข้ม เมื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์สามารถ ขึ้นรูปได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขึ้นรูป โดยใช้แป้นหมุน ทนความร้อนสูง ระหว่าง 1,200-1,500 องศาเซลเซียส ดินชนิดนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำผลิตภัณฑ์ประเภทเคลือบไฟแรงสูง

1.5 ดินทนไฟ (Fire clay) เป็นดินเนื้อค่อนข้างหยาบ มีซิลิกา และอะลูมินา ผสมอยู่มาก ดินมีสีน้ำตาลอ่อน สีเทา หรือสีคล้ำ มีความเหนียวมาก ทนความร้อนสูงถึง 1,500 องศาเซลเซียส โดยไม่เปลี่ยนแปลงสภาพ ส่วนใหญ่ จึงนำไปใช้ทำวัสดุทนไฟ เช่น ทูบทนไฟสำหรับวัตถุดิบในเตาเผา อิฐทนไฟ ชิ้นส่วนของเตาเผา เป็นต้น

2. วัตถุดิบที่ไม่มีความเหนียวเป็นวัตถุที่นำมาใช้ผสมลงไปเหนื่อดินที่นำมาปั้นผลิตภัณฑ์ หรือใช้เป็นส่วนผสมของน้ำเคลือบซึ่งได้แก่หินประเภทต่างๆ หินที่นำมาใช้งานดังกล่าว ได้แก่

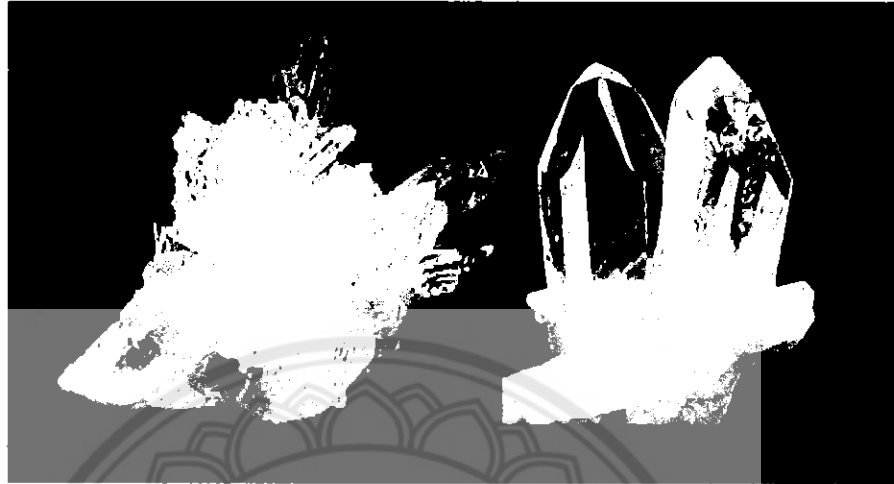
2.1 หินฟันม้า (Flespar) เกิดจากการแปรสภาพของหินแกรนิต เป็นหินแข็ง ที่บดสรง มีสีขาว สีชมพู มีความแตกต่างกันแยกได้หลายชนิด มักนำมาใช้ผสมในเหนื่อดินเพื่อปั้นผลิตภัณฑ์ หรือใช้เป็นส่วนผสมในน้ำเคลือบ

2.2 หินเขียวหนุมาน (Quartz) เป็นผลึกของซิลิกา มีความแข็งย่อยสลายมาก มีความบริสุทธิ์สูง เมื่อนำมาบดละเอียดหรือเผาใช้ผสมในเหนื่อดินเพื่อปั้นผลิตภัณฑ์จะทำให้เหนื่อดินลดการหดตัวทนไฟสูง ทำให้ผลิตภัณฑ์โปร่งใส ทั้งยังใช้ผสมในน้ำเคลือบ ทำให้เคลือบเป็นมัน ทนการกัดกร่อนได้ดี

ภาพที่ 32 แสดงหินฟันม้า

ที่มา: <http://shortbus-kaolin.blogspot.com/>

ภาพที่ 33แสดงหินเขียวหนุมาน

ที่มา: <http://horoscope.thaiza.com/>

2.3 หินไฟโรฟิลไลต์ (Pyrophyllite) เป็นหินไม่แข็งมากนัก มีสีเทา สีเทาปนแดง เมื่อนำไปผสมในเนื้อดินปั้นผลิตภัณฑ์ทำให้มีความทนไฟสูง และลดการบิดเบี้ยวของตัวผลิตภัณฑ์ได้ดี ทั้งยังใช้ผสมในน้ำเคลือบเพื่อเพิ่มความเหนียวและความทนไฟด้วย ททราย (Sand) ททรายส่วนมากประกอบไปด้วยแร่ซิลิกา เมื่อนำไปผสมในเนื้อดินปั้นผลิตภัณฑ์ จะทำให้เพิ่มความแข็งแรงแก่ตัวผลิตภัณฑ์ยิ่งขึ้น

3. วัตถุดิบอื่น ในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้น ยังได้ใช้วัตถุดิบอื่นผสมลงในเนื้อดินปั้นหรือน้ำเคลือบ เพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้งานของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด วัตถุดิบดังกล่าวมีดังนี้

3.1 ถ้ำกระดูก (Bone Ash) ได้จากการเผากระดูก มีส่วนผสมของแคลเซียมฟอสเฟต และแคลเซียมคาร์บอเนต นำไปผสมในเนื้อดินปั้นเป็นตัวช่วยในการหลอมละลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความโปร่งแสง

3.2 ทัลค์ (Talc) เมื่อนำไปผสมในเนื้อดินปั้นผลิตภัณฑ์ จะทำให้เนื้อดินลดความเหนียวลง มีผลให้ขึ้นรูปยาก แต่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ทนไฟสูง ทนต่อต่าง เพิ่มความต้านทานกระแสไฟฟ้าได้ดี จึงมักใช้ผสมในเนื้อดิน เพื่อทำลูก

ด้วยไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ฉนวนไฟฟ้า กระเบื้องเคลือบห้องน้ำ เป็นต้น

3.3 เซอร์คอน (Zircon) มีคุณสมบัติทนความร้อนได้สูงระหว่าง 1,500-1,800 องศาเซลเซียส จึงมักใช้ผสมในเนื้อดินเพื่อใช้ทำวัตถุทนไฟ ทำหรือผสมในน้ำเคลือบทำให้เป็นเคลือบสีขาวทึบแสง

3.4 สารประกอบอะลูมินา (Alumina) หมายถึงสารที่มีส่วนประกอบของอะลูมินาสูง ได้แก่ คอรันดัม บอกรีท กิปไซท์ และไดอะทอไมท์ เป็นต้น อะลูมินาเป็นสารที่ทนความร้อนได้ถึงอุณหภูมิ 2,050 องศาเซลเซียส ดังนั้นในการผลิตวัตถุทนไฟ จึงมักนำเอาสารที่มีส่วนประกอบของอะลูมินามาผสมใช้ทำผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

กระบวนการผลิตและเขียนลายเครื่องเบญจรงค์ ในการผลิตจะเริ่มเขียนนวนทองเพื่อเป็นเส้นนำลาย ส่วนในลวดลายที่มีรายละเอียดสูง เช่นลายประเพณีไทย หรือลวดลายที่เป็นเรื่องราวในวรรณคดี ต้องมีการลอกลาย หรือร่างเส้นบนพื้นผิวของขาว ก่อนจะลงลายน้ำทองหรือตัดเส้นหลักก่อน แล้วเริ่มเขียนลายตามต้องการด้วยน้ำทอง

ทั้งไว้ให้แห้ง เมื่อแห้งดีแล้ว จะนำมาลงสีตามลายที่เขียนทองไว้จนครบ การลงสีต้องไม่หนาจนเกินไป เพราะจะทำให้สีหลุดง่าย และต้องไม่บางจนเกินไป เพราะจะทำให้สีจางได้ง่ายขอความเร็วในการทำงาน การลงสีนี้ อาจจำเป็นต้องใช้ช่างฝีมือหลายคน หากชิ้นงานมีรายละเอียดมากๆ ต้องมีการจัดแบ่งส่วนในการลงสีกัน ต่อมาจะทำการเก็บรายละเอียดต่างๆ และนวนทองตามส่วนต่างๆ อีกครั้ง เช่น หูแก้ว ขอบโก เป็นต้น

ในบางกลุ่มผู้ผลิต อาจมีเทคนิคพิเศษ ด้วยการลงสีพื้น ก่อน การตัดเส้นหลักและลงสีลาย ทำให้ได้ชิ้นงาน ที่มีความสวยงามแปลกออกไป ส่วนผสมบางอย่างนี้ อาจเป็นส่วนผสมเฉพาะตัวของกลุ่มผู้ผลิตบางกลุ่มเท่านั้น จากนั้น นำเข้าเตาเผา โดยเผาในอุณหภูมิประมาณ 800 องศาเซลเซียส ใช้เวลาเผาประมาณ 4 -5 ชั่วโมง เมื่อเตาเย็น จึงนำเครื่องเบญจรงค์ออกมา และวางรอไว้จนอุณหภูมิเย็นลงในอุณหภูมิปกติ

ในส่วนของการควบคุมอุณหภูมิในการเผา ก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะสีบางสี ที่ใช้ในการเขียนลาย อาจซีดหรือจางลง หรืออาจมีการผิดเพี้ยนไปได้ หาก ควบคุมอุณหภูมิได้ไม่คงที่

เช่นมาก หรือสูงเกินไป สงบเรียบร้อย การทดลองถึงขีดสุดจนหายากหลายประสพการณ์ของกลุ่มผู้ผลิต

ภาพที่ 34 แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์ลายดอกไม้วาดลวดลาย

ที่มา: http://www.wangdermpalace.org/Bencharong_th.html

ประเภทเครื่องเบญจรงค์

เครื่องเบญจรงค์หมายถึงเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ เขียนลายโดยลงยาด้วยสีต่างๆ นอกจากสีหลักทั้ง 5 อันมีสีดำ ขาว เหลือง แดง และเขียว(หรือคราม) ยังมีสีรองอย่างชมพู ม่วง น้ำตาล แสด มาเสริมสวย เป็นเครื่องถ้วยที่ต้องใช้ฝีมือสูง ต้องละเอียด ประณีต จากเครื่องใช้ในรั้วในวังถึงปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ยังได้รับความนิยมโดยเฉพาะในแง่เป็นตัวแทนแสดงความเป็นไทย (แม้รากฐานจะเป็นของจีนก็ตาม) ลายยอดนิยมคือลายกระหนก ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายเทพนม นรสิงห์

1. เครื่องเบญจรงค์ลายคราม
2. เครื่องเบญจรงค์เคลือบสีเดียว
3. เครื่องเบญจรงค์เคลือบสองสี

ภาพที่ 35 แสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์ลายเทวดาผลิตในประเทศไทยญี่ปุ่น

ที่มา: http://www.wangdermpalace.org/Bencharong_th.html

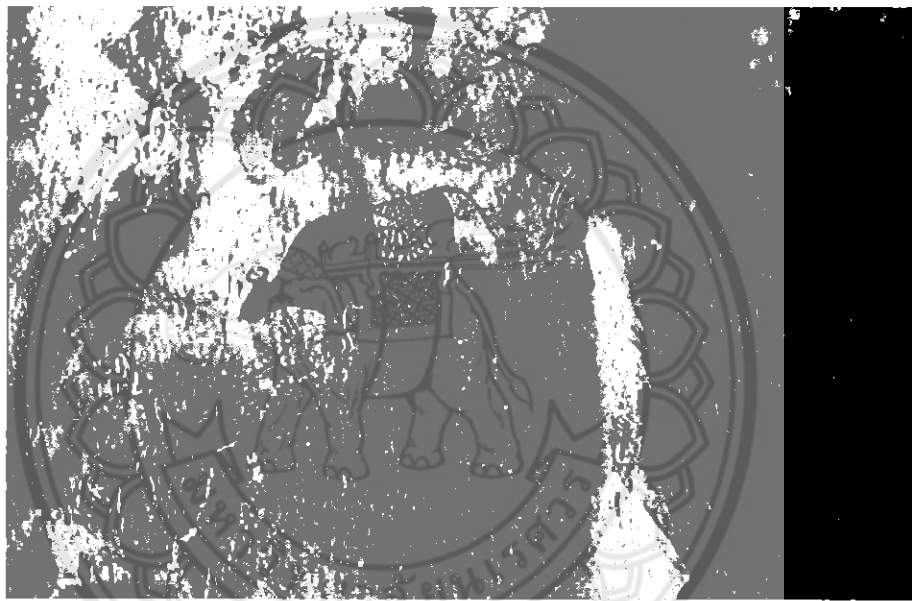
2.1 หลักการออกแบบลวดลาย

ประวัติความเป็นมาของการออกแบบลวดลาย

การออกแบบลวดลายมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานพร้อมกับวิวัฒนาการของมนุษย์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์การต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ในการดำรงชีวิตการล่าสัตว์เพื่อหาอาหารประทังชีพตลอดจนความหวาดกลัวในสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติทำให้เกิดการค้นหาล้างสิ่งยึดเหนี่ยวที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้เข้มแข็งพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้จึงก่อให้เกิดการสร้างสรรคผลงานศิลปะต่างๆขึ้นมา

ก่อนที่มนุษย์จะมีพัฒนาการจนสามารถสร้างผลงานศิลปะได้หลากหลายขึ้นนั้นเชื่อกันว่าการสร้างลวดลายบนร่างกายใบหน้าของมนุษย์นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบลวดลายก่อนที่จะนำไปใช้พื้นผิวของวัสดุอื่นภายหลังเพราะความต้องการในการกระตุ้นจิตใจให้อีกเหมิสสร้างความน่ากลัวและน่าเกรงขามเป็นยุทธวิธีหนึ่งที่จะลดทอนขวัญกำลังใจของคู่ต่อสู้ในปัจจุบันก็ยังมียุทธวิธีพื้นเมืองบางกลุ่มในเอเชียอาฟริกาออสเตรเลียอเมริกาและอินเดีย

ออกแบบลวดลายบนร่างกายเพื่อใช้ในพิธีกรรมตามความเชื่ออยู่หลังจากนั้นจึงเกิดการขูดขีดเส้นสายต่างๆลงบนอาวุธและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆจนเกิดการออกแบบลวดลายเขียนสีบนผนังถ้ำและเพิงผาจากการขูดค้นพบผลงานต่างๆของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ทั่วโลกบ่งบอกให้รู้ถึงความสามารถในการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่างๆขึ้นมาปลูกปลอบจิตใจการขีดเขียนสีหรือการทำลวดลายบนพื้นหินจะถูกเรียกโดยรวมว่าศิลปะถ้ำ (Cave art) หรือศิลปะบนหิน (Rock art)

ภาพที่ 36 แสดงภาพเขียนสีรูปวัวไบซัน (Bison)

ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

ศิลปะถ้ำเริ่มมีการศึกษากันอย่างจริงจังเมื่อมีการค้นพบภาพเขียนสีรูปวัวไบซัน (Bison) โดยนักโบราณคดีสมัครเล่นที่ถ้ำอัลตามิราในประเทศสเปนราว พ.ศ. 2422 ซึ่งเป็นภาพเขียนสีในยุคหินเก่าตอนปลายอายุประมาณ 10,000 ปีมาแล้วจากนั้นมาการค้นหภาพสีของมนุษย์โบราณจึงได้แพร่กระจายทั่วโลกราว 30 ปีต่อมาในพ.ศ. 2454 จึงมีการค้นพบภาพเขียนสีเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่แหล่งภาพเขียนสีเขาเขียนในอ่าวพังงาแต่ที่มักจะได้รับกรกล่าวถึงกันมากเพราะเป็นแหล่งเขียนสีที่ใหญ่ที่สุดมีชื่อเสียงมากที่สุดในประเทศไทยคือที่ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งถูกค้นพบในปีพ.ศ. 2524 และเป็นศิลปะถ้ำแห่งแรกในประเทศไทยที่ได้รับการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการในราชกิจจานุเบกษาในภาคเหนือได้มีการค้นพบภาพเขียนสี

ในหลายจังหวัดเช่นพิษณุโลกเชียงใหม่ลำปางโดยเฉพาะที่จังหวัดลำปางมีการพบภาพเขียนสีมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 แต่ได้รับการสำรวจอย่างจริงจังในปีพ.ศ. 2541 จากการสำรวจครั้งนี้ทำให้พบว่าภาพเขียนสีที่แหล่งโบราณคดีประตูผาอำเภอแม่เมาะจังหวัดลำปางมีภาพลวดลายต่างมากกว่า 1,872 ภาพซึ่งส่วนมากจะเป็นภาพมือที่ใช้หลากหลายวิธีในการสร้างภาพภาพสัตว์ภาพคนและภาพสัญลักษณ์แต่ที่แตกต่างจากแหล่งภาพเขียนสีอื่นๆที่ค้นพบในประเทศไทยก็คือทุกพื้นที่ที่มีภาพเขียนสีบริเวณเชิงผาพื้นดินส่วนล่างจะพบหลุมฝังศพทุกแห่งในหลุมศพจะมีโครงกระดูกเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆเมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไปมนุษย์มีวิวัฒนาการสูงขึ้นการออกแบบลวดลายต่างๆของมนุษย์ก็เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยในบางยุคมีความเจริญรุ่งเรืองในบางยุคก็ตกต่ำแต่ในวงการประวัติศาสตร์ศิลป์ได้ยกย่องให้อียิปต์กรีกและโรมันเป็นยุคที่มนุษย์มีพัฒนาการทางศิลปะถึงจุดสูงสุดเป็นต้นแบบให้กับศิลปะในยุคต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 37 แสดงภาพเขียนในถ้ำ

ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

ลักษณะลวดลายของภาพเขียนสียุคก่อนประวัติศาสตร์

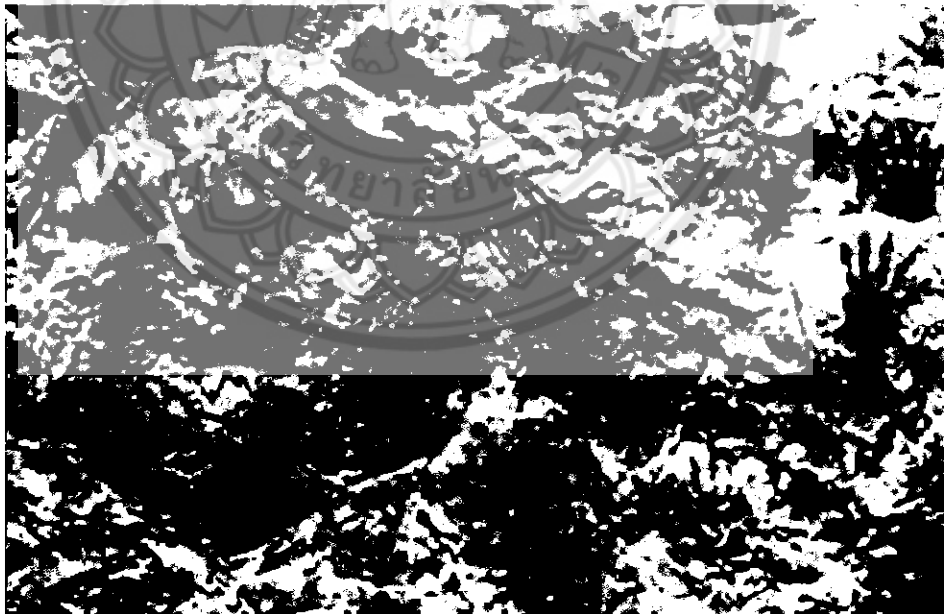
ภาพเขียนสีที่พบในศิลปะถ้ำนั้นปรากฏลวดลายที่แตกต่างกันไปตามแหล่งค้นพบบางลวดลายจะมีความคมชัดสื่อความหมายง่าย ๆ สามารถบอกได้ว่าเป็นภาพอะไรแต่บางภาพ

ต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งโดยดูจากองค์ประกอบอื่นๆ ด้วยลวดลายที่พบเหล่านี้แบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ

ลวดลายเหมือนจริงเป็นลวดลายที่พบเห็นมากที่สุดเช่นคนสัตว์มือเครื่องมือเครื่องใช้เรือและพืชพันธุ์ต่างๆ

ลวดลายสัญลักษณ์เป็นลวดลายที่ผู้สร้างงานต้องการสื่อความหมายหรือบอกให้รู้ถึงบางสิ่งบางอย่างซึ่งไม่สามารถแปลความหมายได้ต้องทำการศึกษาค้นคว้ากันต่อไปเช่นภาพสามเหลี่ยมวงกลมหรือภาพสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงมุม เป็นต้น

เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไปมนุษย์มีวิวัฒนาการสูงขึ้นการออกแบบลวดลายต่างๆของมนุษย์ก็เปลี่ยนไปตามยุคสมัยในบางยุคมีความเจริญรุ่งเรืองในบางยุคก็ตกต่ำแต่ในวงการประวัติศาสตร์ศิลป์ได้ยกย่องให้อียิปต์กรีกและโรมันเป็นยุคที่มนุษย์มีพัฒนาการทางศิลปะถึงจุดสูงสุดเป็นต้นแบบให้กับศิลปะในยุคต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 38 แสดงลายมือในผนังถ้ำที่พบเห็นได้บ่อย
ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

ความหมายของการออกแบบลวดลาย

การออกแบบลวดลายในความหมายของภาษาไทยตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่มีการกล่าวถึงและคำว่ากรออกแบบหรือออกแบบก็ไม่มีปรากฏมีแต่คำว่าลวดลายซึ่งหมายถึงลายต่างๆที่เขียนหรือแกะสลัก, ฝีมือความสามารถที่แสดงให้เห็นปรากฏ

ในความหมายของภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายดังนี้

Decorate. VT. หมายถึงการตกแต่ง, ประดับ
Ornament. VT. หมายถึงประดับ
N. หมายถึงเครื่องประดับ
Design. VT. หมายถึงออกแบบ, แผนการ
N. หมายถึงแบบ, การออกแบบ, ลวดลาย, แผนการ

การออกแบบลวดลาย (Decorative Design) หมายถึงการออกแบบเพื่อใช้ในการตกแต่ง ประดับพื้นที่หรือวัสดุต่างๆให้มีความสวยงามเหมาะสมกลมกลืนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยลวดลายเหล่านี้จะมีความหมายชัดเจนหรือเป็นสัญลักษณ์

จะเห็นได้ว่าการออกแบบลวดลายไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาได้โดยอิสระต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นสถานที่ พื้นที่ ขนาด วัสดุ สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดให้การออกแบบลวดลายอยู่ในขอบเขตตามวัตถุประสงค์

ชนิดของการออกแบบลวดลาย

ผลงานการออกแบบลวดลายที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมา บ่งบอกถึงจินตนาการไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์ ซึ่งผลงานเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของงาน ของวัสดุ และของกรรมวิธีในการสร้างสรรค์

การออกแบบลวดลายแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆได้ 3 ชนิด คือ การออกแบบลวดลายตกแต่งวัสดุ 2 มิติ การออกแบบลวดลายตกแต่งผลิตภัณฑ์ 3 มิติ การออกแบบลวดลายสถาปัตยกรรม

1. การออกแบบลวดลายตกแต่งวัสดุ 2 มิติ

การออกแบบลวดลายตกแต่งวัสดุ 2 มิติ เป็นการออกแบบลวดลายลงบนวัสดุที่เป็นพื้นระนาบมีความกว้างกับความยาวเท่านั้นเช่นกระดาษไม้ผนังผ้ากระจกซึ่งลักษณะของลวดลายที่ออกแบบลงบนวัสดุเหล่านี้จะแตกต่างออกไปตามวัตถุประสงค์และกรรมวิธี เช่น

1.1 การออกแบบลวดลายบนกระดาษเป็นการออกแบบที่ต้องการบันทึกเหตุการณ์เรื่องราวและความรู้ต่างๆให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาการออกแบบลวดลายลักษณะนี้จึงมักจะใช้ประกอบกับการเขียนอักษรโดยการใช้ลวดลายเป็นสื่ออธิบายให้ทำความเข้าใจง่ายขึ้นการออกแบบลวดลายบนกระดาษสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การวาดภาพการทำแม่พิมพ์จากไม้หรือโลหะการจารด้วยเหล็กแหลมการพิมพ์ด้วยแท่นพิมพ์

ภาพที่ 39 แสดงลวดลายบนกระดาษ

ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

1.2 การออกแบบลวดลายบนไม้เป็นการออกแบบเพื่อประดับตกแต่งไม้ที่ใช้ประกอบสถาปัตยกรรมให้มีความสวยงามมีเนื้อหาลายมากขึ้นนอกจากนี้การเตรียมพื้นที่ก่อนการออกแบบลวดลายลงไปยังช่วยให้เนื้อไม้มีความทนทานยืดอายุการใช้งานให้นานขึ้น

ภาพที่ 40 แสดงลวดลายบนไม้

ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

1.3 การออกแบบลวดลายบนผนังเป็นการออกแบบพื้นผิวระนาบที่มีความเก่าแก่ที่สุดที่มีมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่รอบตัวมนุษย์พบเห็นได้ทุกวันเช่นผนังกำแพงฝาบ้านผนังโบสถ์และวิหารจึงง่ายและเหมาะสมในการออกแบบลวดลายลักษณะของลวดลายจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยโดยสอดคล้องกับความเชื่อศาสนาและความสามารถของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

1.4 การออกแบบลวดลายบนผ้าเป็นการออกแบบลวดลายเพื่อตกแต่งวัสดุที่มีความเบาบางอ่อนพลิ้วลักษณะของลวดลายจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการทำงานเช่นนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำหรับใช้สอยหรือทำพระบฏสำหรับตอบสนองความเชื่อความศรัทธาในศาสนาการออกแบบลวดลายผ้ามีหลายวิธีเช่นการย้อมผ้าการทอและการวาดภาพพระบายสี

1.5 การออกแบบลวดลายบนกระจกเป็นการออกแบบลวดลายบนวัสดุที่มีความมันและเรียบโดยการเขียนสีกัดด้วยกรดหรือพ่นด้วยทรายในสมัยโกธิก (Gothic) จะใช้วิธีประดับกระจกสีหน้าต่าง (Stained Glass) ของวิหารความสดใสของสีกระจกเมื่อแสงสว่างส่องผ่านสร้างบรรยากาศให้เกิดความขลังและศักดิ์สิทธิ์ การ

ออกแบบลวดลายผนังหุ้มกลองด้านหลังพระพุทธรูปหินศิลาวิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของจีนที่นำมาใช้ในการออกแบบ ประกอบด้วยมังกรหงส์ไปเคอลายสายฟ้าลายเมฆใช้วิธีการลงรักปิดทอง การตกแต่งผนังด้วยแผ่นกระเบื้องเคลือบสีขนาดเล็กเป็นลวดลายทางคริสต์ศาสนาบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ การออกแบบลวดลายผ้าด้วยการทำบาติก ลวดลายประดับกระจกสีของมหาวิหาร Chartres

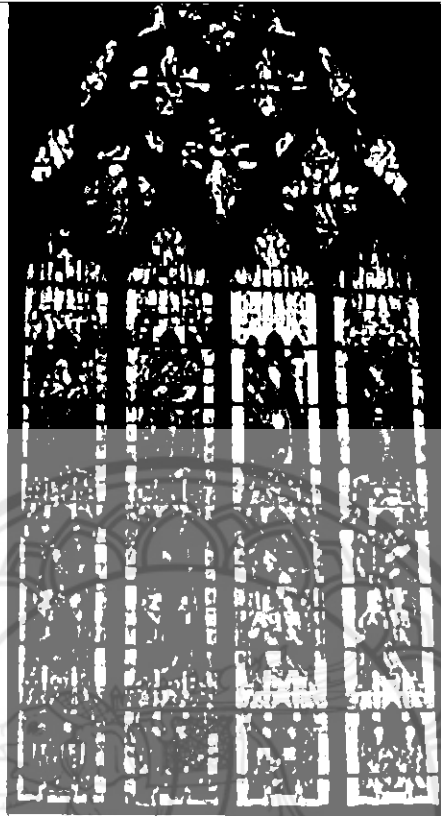

ภาพที่ 41 แสดงการออกแบบลวดลายผนังหุ้มกลองด้านหลังพระพุทธรูปหินศิลา วิหารลายคำ วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

ภาพที่ 42 แสดงการตกแต่งผนังด้วยแผ่นกระเบื้องเคลือบสีขนาดเล็ก
เป็นลวดลายทางศาสนาออกเล่าเรื่องราวต่างๆ
ที่มา : <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

ภาพที่43แสดงลวดลายประดับกระจกสีของมหาวิหาร Chartres

ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

2. การออกแบบลวดลายตกแต่งผลิตภัณฑ์ 3 มิติ

การออกแบบลวดลายตกแต่งผลิตภัณฑ์ 3 มิติเป็นการออกแบบลวดลายบนรูปทรงที่มีความลึกและหนาซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปดังนั้นการออกแบบลวดลายจึงต้องคำนึงถึงรูปทรงเหล่านี้ประกอบด้วยเพื่อให้เกิดการสอดคล้องสัมพันธ์กันเช่นรูปทรงกลม สามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและรูปทรงอิสระอื่นๆ

รูปทรงต่างๆนี้อาจจะมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่ต่างกันซึ่งแต่ละลักษณะของลวดลายจะมีเป้าหมายที่เหมือนกันคือต้องสร้างความสวยงามเหมาะสมให้กับรูปทรงนั้น ลวดลายบนแก้วเป็นชุดต่างๆ

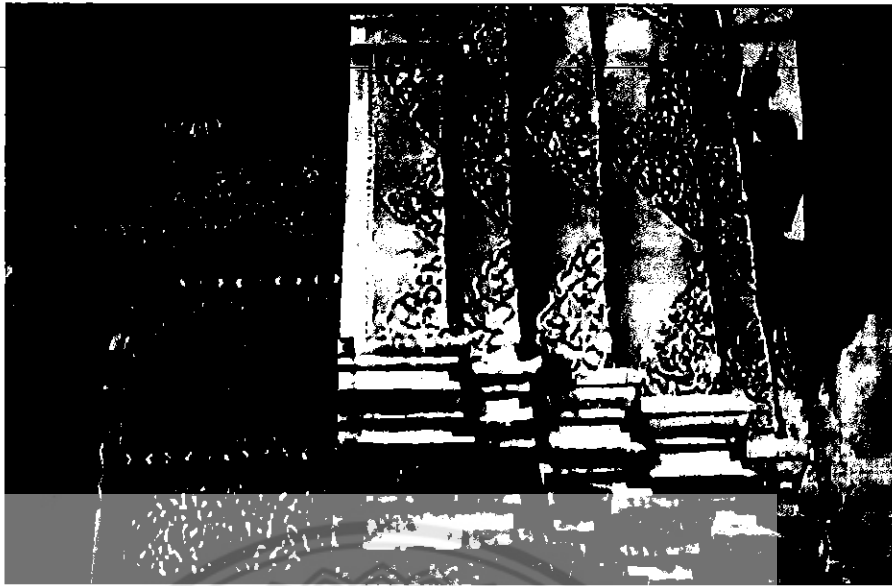
ภาพที่ 44 แสดงลวดลายบนแก้วเป็นชุดต่างๆ

ที่มา: <http://www.smeleader.com/>

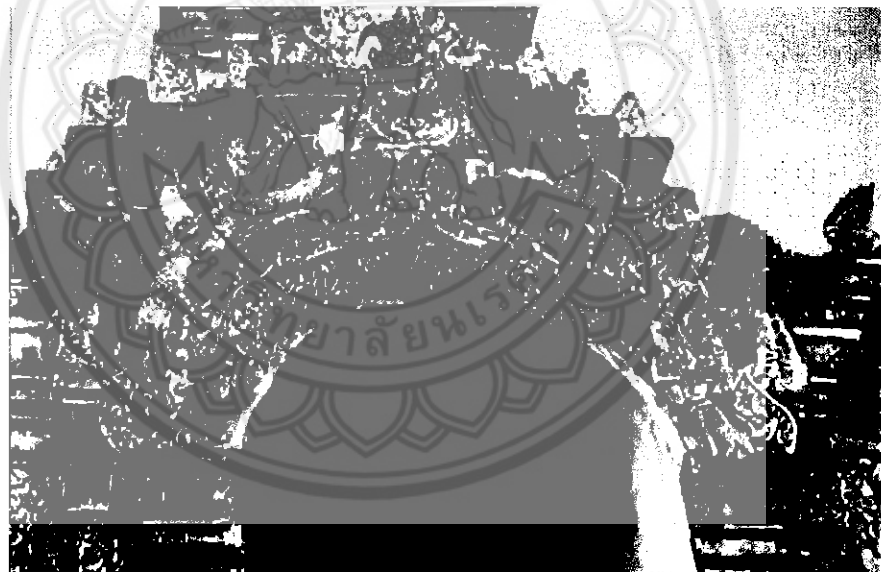
3. การออกแบบลวดลายตกแต่งสถาปัตยกรรม

การออกแบบลวดลายตกแต่งสถาปัตยกรรมเป็นการใช้ลวดลายตกแต่งพื้นที่ต่างๆ ของสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอกให้มีความสวยงามอลังการนำศรัทธาการตกแต่งสถาปัตยกรรมในระยะแรกๆจะเน้นที่ศาสนสถานเช่นวิหารโบสถ์ก่อนจะปรับเปลี่ยนมาใช้กับที่พักอาศัยโดยวิธีการที่ใช้จะแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ลักษณะของงานและพื้นที่ในการตกแต่งลวดลายซึ่งวิธีการโดยรวมจะมี 2 วิธีคือ

3.1 ประติมากรรมจะเป็นการนำเอากรรมวิธีต่างๆในการสร้างลวดลายทางประติมากรรมมาประกอบเข้ากับรูปทรงสถาปัตยกรรมช่วยเน้นความงามของสถาปัตยกรรมให้เด่นชัดขึ้นโดยทำให้ประโยชน์ใช้สอยสูญเสียไปเช่นการแกะสลักลวดลายหัวเสาของอียิปต์กรีกและโรมันการปั้นลวดลายตกแต่งซุ้มประตูโขงหน้าบันของอุโบสถและวิหารในศิลปะล้านนาหรือการแกะสลักบานประตูบานหน้าต่างของศาสนสถานต่างๆ

ภาพที่ 45 แสดงลวดลายปูนปั้นตกแต่งซุ้มประตูของวัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง
ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

ภาพที่ 46 แสดงลวดลายปูนปั้นตกแต่งซุ้มประตูของวัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง (2)

ที่มา : <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

3.2 จิตรกรรมลวดลายที่นำมาใช้สำหรับตกแต่งสถาปัตยกรรมโดยใช้วิธีการทางจิตรกรรมผู้ออกแบบนิยมนำลวดลายที่เป็นมงคลมีความหมายในการเสริมชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นหรือลวดลายที่บอกเล่าเรื่องราวทางศาสนา และความเชื่อต่างๆซึ่งในแต่ละเรื่องราวจะสอดแทรกเนื้อหาทางสังคมประเพณี และประวัติศาสตร์เอาไว้อยู่เสมอ

ภาพที่ 47 แสดงจิตรกรรมสีฝุ่นบนแผงไม้คอสองของวิหารน้ำแต้มวัดพระธาตุลำปางหลวง
ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

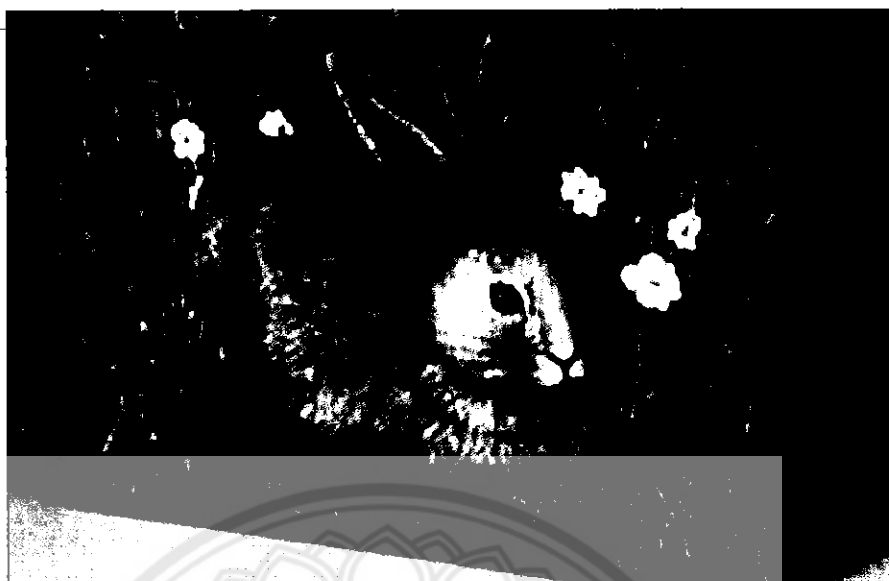
ประเภทของลวดลาย

ลวดลายที่มนุษย์นำมาออกแบบเพื่อสร้างสรรค์ผลงานล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งที่อยู่รอบตัวแทบทั้งสิ้นบางลวดลายจะนำเอาสิ่งที่พบเห็นแสดงออกมาตรงๆโดยไม่ประยุกต์หรือดัดแปลงแต่บางลวดลายได้ผ่านกระบวนการคิดและกลั่นกรองมาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ลวดลายที่จะนำมาใช้งานมีความสมบูรณ์ที่สุด

เนื่องจากมีลวดลายบางประเภทจะมีความหมายที่ซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่ลักษณะของลวดลายจะเป็นสัญลักษณ์หรือปริศนาธรรมการเลือกใช้จึงควรรู้ถึงความหมายและใช้อย่างเหมาะสมซึ่งลวดลายเหล่านี้จำแนกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ลวดลายธรรมชาติ

ลวดลายธรรมชาติเป็นลวดลายที่พบเห็นอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวันถูกมนุษย์นำมาเป็นสื่อในการบันทึกและบอกเล่าเรื่องราวต่างๆตลอดจนนำมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายในสร้างความสวยงามให้กับผลิตภัณฑ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่พิกอาศัยและศาสนสถาน ลวดลายจากธรรมชาติเหล่านี้ประกอบด้วย

ภาพที่ 48 แสดงลวดลายธรรมชาติ

ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

ภาพที่ 49 แสดงลวดลายธรรมชาติ2

ที่มา: <http://nachasangpayab102.blogspot.com/>

1.1 ลวดลายจากสิ่งที่มีชีวิตเช่นคนสัตว์ถูกนำมาออกแบบเป็นลวดลายในลักษณะที่เหมือนจริงบ้างถูกตัดทอนเพื่อลดความซับซ้อนลงบ้างหรือถูกเพิ่มเติมโดยผสมผสานจินตนาการและความเชื่อให้ดูสูงส่งน่าเชื่อถือเข้าไปบ้าง

1.2 ลวดลายจากสิ่งที่ไม่มีชีวิตเช่นภูเขาต้นไม้ทะเลแม่น้ำเป็นลวดลายนิยมนำมาใช้ในการออกแบบเพื่อสร้างสีสันและบรรยากาศมากที่สุดชนิดหนึ่งอาจจะใช้สิ่ง

ที่ไม่มีชีวิตเพียงอย่างเดียวหรือนะมาประกอบเข้ากับสิ่งมีชีวิตทำให้ลวดลายมีความสมดุลงขึ้นและลวดลายชนิดนี้ถูกนำไปประยุกต์ ดัดแปลงสร้างความสวยงามได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศต่างๆได้เป็นอย่างดีเช่นหลายระหนกต่างๆของไทย

ภาพที่ 50 แสดงลวดลายคน

ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

2. ลวดลายเลขาคณิต

ลวดลายเลขาคณิตเป็นลวดลายที่เกิดจากการขีดเส้นเป็นลวดลายง่ายๆก่อนจะนำมาประกอบกันจนเกิดเป็นรูปร่างขึ้นมาตามลักษณะของเลขาคณิตและถูกนำไปใช้ออกแบบเป็นลวดลายตกแต่งในผลงานทางศิลปะแขนงต่างๆ ลวดลายเรขาคณิตที่นำมาออกแบบจัดวางบนธงกระดาษให้ดูแปลกตา

ภาพที่ 51 แสดงลวดลายเลขาคณิต

ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

3. ลวดลายสัญลักษณ์

ลวดลายสัญลักษณ์เป็นลวดลายที่เกิดจากการนำลวดลายจากธรรมชาติและลวดลายเลขาคณิตมากำหนดเป็นสัญลักษณ์และให้ความหมายขึ้นมาอีกเหนือจากการตกแต่งเพื่อความสวยงามเพียงอย่างเดียวโดยความหมายต่างๆจะถูกซ่อนเร้นเป็นปริศนาเพื่อให้ผู้พบเห็นได้คิดและแปลความหมายออกมาตามหลักของศาสนาในแต่ละลัทธิแต่ละนิกายซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นมงคลแก่ชีวิตทั้งสิ้นเช่นอวยพรให้มีความสุขอายุยืนเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานทรัพย์สิ้นเงินทองหรือในบางศาสนาจะใช้สัญลักษณ์บอกเล่าเรื่องราวทางศาสนาเช่น นกอินทรีเป็นสัญลักษณ์ของพระคริสต์ (กุลวดิมกรากิรมย์,2542,58) ปลาเป็นสัญลักษณ์ของพระคริสต์และการรับศีลล้างบาป หม้อปวงฆฎะเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

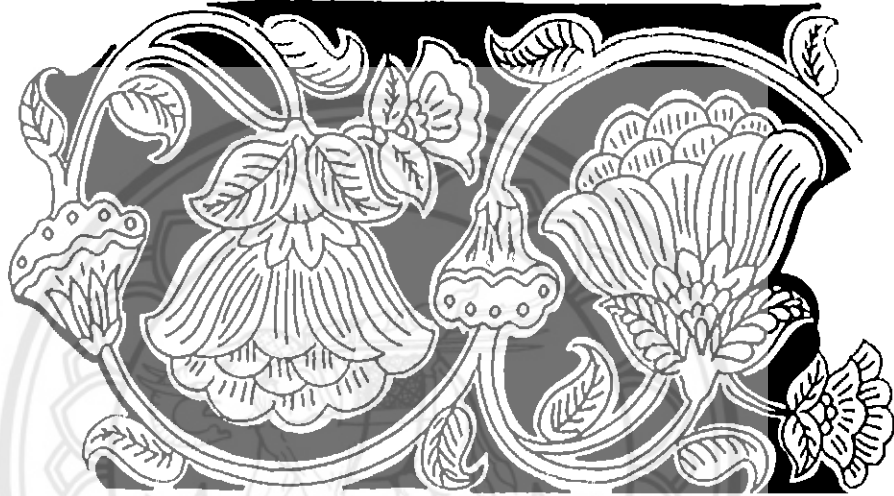

ภาพที่ 52 แสดงภาพ Super at Emmaus เป็นภาพลวดลายสีน้ำมันบนผ้าใบ
วาดเมื่อ ค.ศ. 1525 แสดงลวดลายสัญลักษณ์รูปดวงตาในสามเหลี่ยม
ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของตรีเอกภาพในศาสนาคริสต์
ที่มา: <http://nachchasangpayab102.blogspot.com/>

การออกแบบลวดลายเป็นผลงานศิลปะชนิดแรกที่มีมนุษย์เริ่มรู้จักสร้างสรรค์โดยการขูด
ขีดลงบนอาวุธเครื่องมือเครื่องใช้และพัฒนามาเป็นการเขียนสีบนร่างกายบนผนังถ้ำและเพิง
ผาที่พักอาศัยลวดลายในระยะแรกๆจะเรียบง่ายบริสุทธิ์สื่อความหมายออกมาตรงๆโดยไม่
สลับซับซ้อนเช่นภาพคนสัตว์เครื่องใช้ไม้สอยซึ่งลวดลายเหล่านี้จะแทรกอยู่ในงานศิลปะทุก
แขนงและนำถูกนำมาแยกประเภทตามกรรมวิธีในการสร้างเป็นจิตรกรรมประติมากรรม
สถาปัตยกรรมและภาพพิมพ์ในภายหลังเพื่อการจัดหมวดหมู่ของงาน การออกแบบลวดลาย
แบ่งออกได้ 3 ชนิดได้แก่การออกแบบลวดลายตกแต่งวัสดุ 2 มิติการออกแบบลวดลาย
ตกแต่งผลิตภัณฑ์ 3 มิติและการออกแบบลวดลายสถาปัตยกรรมโดยลวดลายที่นำมาใช้
ออกแบบนั้นจะได้มาจากธรรมชาติจากรูปทรงเลขาคณิตและสัญลักษณ์ต่างๆ

งานวาดเส้นลวดลาย

ลวดลายเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ของแต่ละเชื้อชาติและสีบทอกันมาตามสกุลช่างดังนั้นลวดลายที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันนอกจากความสวยงามที่ถ่ายทอดออกมาทางด้านทักษะฝีมือความนึกคิดสร้างสรรค์ทางงานศิลปะยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีของชนชาตินั้นๆและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาตินั้นๆ

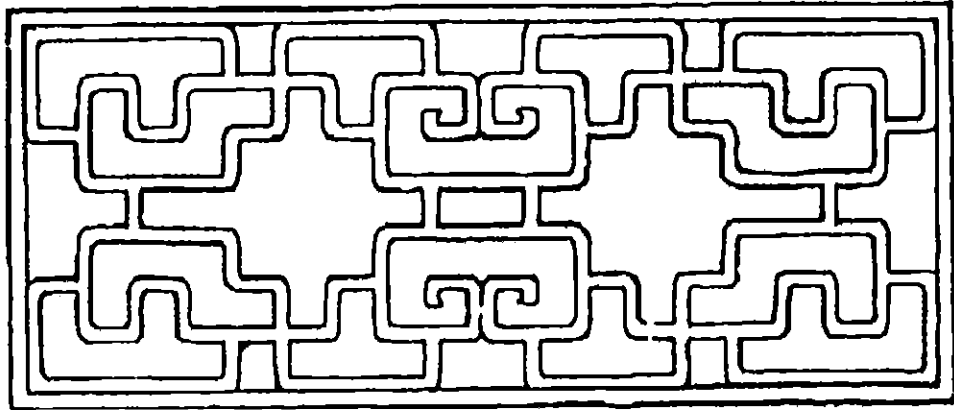
ภาพที่ 53 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินเดีย

ที่มา: Mumbai, 1999, pp. 29

ภาพที่ 54 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินโดนีเซีย

ที่มา: ปรัชญา อภรณ์, 2538, หน้า 16

ภาพที่ 55 แสดงแบบวาดเส้นลวดของชาวจีน
ที่มา: ปรัชญา อภรณ์, 2538, หน้า 17

ภาพที่ 56 แสดงแบบวาดเส้นลวดลายของชาวยุโรป
ที่มา: ปรัชญา อภรณ์, 2538, หน้า 18

2.2 ทฤษฎีสีกับจิตวิทยา

นักจิตวิทยามีความเชื่อมั่นว่าแรงจูงใจ (Motivation) เป็นแรงผลักดันช่วยกระตุ้นความคิดของมนุษย์ในอันที่จะก่อเกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในกระบวนการสื่อสาร เมื่อผู้รับสารมีทัศนคติคล้อยตามก็จะแสดงออกทางพฤติกรรมการตรวจสอบว่าสื่อที่น่าเสนอให้ผู้ชมหรือผู้รับสารนั้นมีแรงจูงใจให้ผู้รับสารมีทัศนคติคล้อยตามมากน้อยเพียงใดจึงดูที่พฤติกรรมการแสดงออกเช่นการให้ความสนใจมากขึ้นหรืออาจจะกระทำตามข้อมูลสาระนั้นๆ

ในการสร้างรูปแบบของงานสื่อสิ่งพิมพ์ที่ดูตลอดจนสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ทุกประเภทการดูภาพก่อนจะทำการออกแบบผู้ออกแบบต้องรู้ว่างานที่ออกแบบนั้นๆมีวัตถุประสงค์อะไรต้องการจะเน้นส่วนใดเป็นหลักเน้นภาพหรือข้อความหรือต้องการให้ส่วนใดเด่นชัดและส่วนใดเป็นส่วนประกอบเสริมและต้องการให้ผู้ดูเห็นอะไรการออกแบบที่ดีจะเป็นการกำหนดสายตาผู้ดูให้ดูจุดแรกและต่อเนื่องไปเรื่อยๆจนถึงจุดสุดท้ายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันผู้ดูจะให้ความสนใจในจุดที่ผู้ออกแบบเน้นเป็นพิเศษความสำเร็จของการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารก็คือผู้ดูภาพสามารถรับรู้เข้าใจในสื่อเหล่านั้นๆอย่างชัดเจนสนใจใช้เวลาน้อยที่สุดในการสื่อความหมายการออกแบบที่ดีจะเป็นปัจจัยในการคิดและออกแบบของนักออกแบบของนักออกแบบที่ต้องคำนึงถึงมีดังนี้

1.ทัศนภาพ (Vision) คือการมองเห็นภาพของผู้ดูซึ่งเป็นการแสดงการรับรู้ของการเห็นภาพที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกในทางการรับรู้ที่จะบอกถึงรายละเอียดของเนื้อหาในทางกว้างยาวและลึกภาพที่ปรากฏแสดงถึงลักษณะแบบภาพเป็น 2 มิติหรือ 3 มิติ การเห็นของคนแต่ละกลุ่มแต่ละวัยมองกลุ่มภาพแตกต่างกันแนวคิดเบื้องต้นของการออกแบบพื้นส่วนโค้งรูปร่างไม่แบ่งแยกกันจุดเด่นของภาพส่วนที่มีความเข้มมากกว่าคือส่วนที่เป็นภาพพื้นระนาบถูกปิดล้อมคือส่วนของภาพการวางตำแหน่งของรูปต้องสามารถเห็นได้เป็นทั้งส่วนภาพและพื้นเท่ากันภาพและพื้นที่มีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกันการจัดหมวดหมู่เพื่อการรับรู้ภาพความใกล้ชิดกันความคล้ายคลึงกันความต่อเนื่องกันการประสานกัน

2.ทัศนมายาหรือภาพลวงตาการเกิดลักษณะภาพลวงตาเกิดได้หลายลักษณะได้แก่เกิดจากการต่อเติมหรือเพิ่มเติมสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปเกิดจากการมีขนาดสัมพันธ์กันเกิดจากการตัดกันของเส้นทางหรือเกิดจากมุมต่างๆกันของเส้นที่นำมาประกอบเกิดจากลักษณะของรูปภาพที่สร้างขึ้นความชอบแลไม่ชอบภาพความชอบหรือไม่ชอบย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขต่างๆหลายประการด้วยกันได้แก่

- ภูมิหลังของแต่ละคน

- การศึกษา

- เพศ

- วัย

- สภาพแวดล้อม

จิตวิทยาในการใช้สี

1. ทฤษฎีตามหลักวิชาฟิสิกส์สีหมายถึงส่วนประกอบของสเปกตรัมแม่สีแสงนี้ประกอบไปด้วยสี 3 สีได้แก่ RED GREEN BLUE ถ้าเอาสีของแสงทั้งสามมาผสมกันจะได้สีใหม่อีก 3 สีดังนี้

RED + BLUE = MAGENTA

BLUE + GREEN = CYAN

GREEN + RED = YELLOW

และ RED + GREEN + BLUE = WHITE

2. ทฤษฎีตามหลักวิชาเคมีสีคือส่วนผสมที่ย้อมขึ้นหรือเป็นเนื้อแท้ของสีซึ่ง

กำหนดแม่สีไว้เป็น 3 สีคือแดงเหลืองน้ำเงินถ้าเอาสีมาผสมกันจะได้สีใหม่ 3 สีดังนี้

สีแดง + สีเหลือง = ส้ม

สีเหลือง + สีน้ำเงิน = สีเขียว

สีน้ำเงิน + สีแดง = สีม่วง

3. ทฤษฎีตามหลักจิตวิทยาแม่สีตามทฤษฎีนี้ประกอบด้วยเหลืองเขียวน้ำเงินและแดง ถ้านำแม่สีมาผสมกันจะได้สีใหม่ 4 สีดังนี้

สีเหลือง + สีเขียว = สีเขียวเหลือง

สีเขียว + สีน้ำเงิน = สีเขียวน้ำเงิน

สีน้ำเงิน + สีแดง = สีม่วง

สีแดง + สีเหลือง = สีส้ม

4. ทฤษฎีของมันเชลล์กำหนดแม่สีขึ้นเป็น 5 สีด้วยกันคือแดงเหลืองเขียวน้ำเงินและม่วงเมื่อนำมาผสมกันจะได้สีใหม่อีก 5 สีดังนี้

สีแดง + สีเหลือง = สีส้มหรือสีเหลืองแก่

สีเหลือง + สีเขียว = สีเหลืองเขียว

สีเขียว + สีน้ำเงิน = สีเขียวน้ำเงิน

สีน้ำเงิน + สีม่วง = สีม่วงน้ำเงิน

สีม่วง + สีแดง = สีม่วงแดง

การใช้สีเมื่อสายตาได้สัมผัสวัตถุได้เห็นความแตกต่างหลากหลายของสีในวัตถุย่อมเกิดความรู้สึกต่างๆได้แก่ตื่นเต้นหนาวเย็นหรืออบอุ่นอ่อนหวานนุ่มนวลหรือเข้มแข็งและยังเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นสัญลักษณ์ทางความคิดเชิงนามธรรมบางประการอีกด้วยเช่นความสงบสันติ การเคลื่อนไหวอันตรายความตาย ฯลฯ

หลักพิจารณาเกี่ยวกับการใช้สี

1. ใช้สีสดใสสำหรับรับกระตุ้นให้เห็นเด่นชัด
2. ควรระลึกรู้เสมอว่าการใช้สีมีวัตถุประสงค์ให้เห็นเด่นชัด

3. การออกแบบกราฟิกไม่จำเป็นต้องใช้สีเสมอไปควรพิจารณาถึงความเหมาะสม
4. การใช้สีควรเหมาะสมกับวัยของผู้บริโภค
5. ไม่ควรใช้สีมากเกินไปเพราะจะลดความเด่นชัดของงาน
6. เมื่อใช้สีเข้มจัดคู่กับสีอ่อนมากๆจะทำให้ดูชัดเจน
7. การใช้สีพื้นในการออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีพื้นที่ว่างอาจทำให้ดูไม่เข้าใจ
8. การใช้สีกับข้อความและตัวอักษรต้องชัดเจนและอ่านง่าย

การเลือกใช้ภาพ

1. ลักษณะของภาพต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
2. รูปแบบภาพมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของสื่อ
3. สีของภาพต้องชัดเจน
4. ขนาดของภาพภาพที่มีขนาดใหญ่จะได้รับความสนใจมากที่สุด

นักออกแบบแยกแยะงานตามลักษณะการถ่ายทอดมี 3 ชนิดคือ

1. ภาพที่ถ่ายทอดตามความเป็นจริง (Realistic)
2. ภาพที่ถ่ายทอดด้วยลักษณะตัดทอน (Distortion)
3. ภาพที่ถ่ายทอดตามความรู้สึก (Abstraction)

ลักษณะที่ดีของภาพนักออกแบบควรได้นั้นถึงองค์ประกอบเสริมอื่นๆด้วยดังนี้

1. การออกแบบภาพทุกครั้งต้องคำนึงถึงหลักศิลปะหรือความงดงามทางศิลปะด้วย
2. ภาพที่นำมาใช้ต้องมีความชัดเจน

3. ภาพที่ออกแบบขึ้นต้องมีความสมจริงมีเหตุผลเป็นไปได้
4. ภาพที่ดีต้องมีความคมชัด
5. ควรเลือกภาพที่สามารถกระตุ้นอารมณ์และความคิดได้
6. ภาพต้องไม่สลับซับซ้อนเกินไป

หลักการสร้างความสนใจ

1. การเสนอด้วยรูปแบบของคำถาม
2. การชี้แจงรายละเอียด
3. การขอร้อง
4. การแนะนำให้คล้อยตามหรือรับทราบ
5. การชักชวน
6. การสร้างปริศนา
7. การเสนอลักษณะท้าทาย

จิตวิทยาการโน้มน้าวใจ

อริสโตเติลได้กำหนดหลักการโน้มน้าวใจไว้เป็น 3 วิธีคือ

1. Ethos คือการโน้มน้าวใจโดยใช้ตัวบุคคล

2. Pathos คือการโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์แนวคิดที่ช่วยหว่านล้อมให้คนเกิดความรู้สึกที่อื่นได้แก่ - พวกมากลากไป - ลักษณะชาตินิยม - การเข้าหามวลชน - การเน้นลักษณะเด่นเฉพาะบุคคล - การอ้างเป็นพวกเดียวกัน - ความกลัว - การอำพรางบางส่วน - การอ้างชื่อสนับสนุน - การยั่วยุบประสาทม์ผัส - จิตวิทยาทางด้านภาษา - การเน้นเกินความเป็นจริง

3. Logosคือการโน้มน้าวใจโดยใช้เหตุผลการอ้างเหตุผลสามารถนำเสนอได้หลายลักษณะได้แก่ -การอ้างเหตุผลแบบนิรนัย (Deduction) -การอ้างเหตุผลแบบอุปนัย (Induction) -การอ้างเหตุไปสู่ผลหรือผลไปสู่เหตุ

จิตวิทยาคือศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ (กระบวนการของจิต) , กระบวนการความคิด, และพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เนื้อหาที่นักจิตวิทยาศึกษาเช่นการรับรู้ (กระบวนการรับข้อมูลของมนุษย์) , อารมณ์, บุคลิกภาพ, พฤติกรรม, และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจิตวิทยายังมีความหมายรวมไปถึงการประยุกต์ใช้ความรู้กับกิจกรรมในด้านต่างๆของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (เช่นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัว, ระบบการศึกษา, การจ้างงาน เป็นต้น) และยังรวมถึงการใช้ความรู้ทางจิตวิทยาสำหรับการรักษาปัญหาสุขภาพจิตนักจิตวิทยามีความพยายามที่จะศึกษาทำความเข้าใจถึงหน้าที่หรือจุดประสงค์ต่างๆของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมขณะเดียวกันก็ทำการศึกษำขั้นตอนของระบบประสาทซึ่งมีผลต่อการควบคุมและแสดงออกของพฤติกรรม

จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำข้อมูลความรู้มาเสนออธิบายและเพื่อควบคุมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์จิตวิทยามุ่งศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการของร่างกายกับจิตใจด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นระเบียบแบบแผนเพราะร่างกายและจิตใจมักมีการแสดงออกร่วมกันอีกทั้งยังแสดงออกในแนวทางที่สามารถทำนายได้จิตของมนุษย์ มีอยู่ 3 แบบด้วยกันคือ

1.จิตสำนึก (Conscious) คือจิตที่เราสามารถระลึกได้คิดได้ควบคุมได้เป็นจิตที่เสมืออยู่บนผิวน้ำ

2.จิตใต้สำนึก (Subconscious) คือจิตที่เราไม่สามารถระลึกได้ควบคุมไม่ได้แต่จะทำได้ก็ต่อเมื่อมีสมาธิในระดับหนึ่งหรือถูกระลึกขึ้นมาโดยสิ่งเร้าเช่นรูปภาพตอนคุณยังเด็กๆเป็นต้นจิตนี้เสมือนปลาที่ว่ายอยู่ภายในน้ำอยู่ระหว่างผิวน้ำและก้นบึง

3.จิตไร้สำนึก (Unconscious) คือจิตที่เราไม่สามารถระลึกได้เป็นจิตที่ไร้การควบคุม ไร้ความคิดไร้ตัวตนเป็นจิตที่อยู่ลึกที่สุดเสมือนกันบึงมหาสมุทร

จิตวิทยาที่สัมพันธ์กับกราฟฟิคดีไซน์แบ่งออกเป็น 4 อย่างด้วยกันคือ

1.สี (Color)

2.ขนาด (Size)

3.ลักษณะปรากฏ (Texture)

4.รูปแบบการทำงาน (Technical)

สี (COLOR)

สีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดภาพลักษณ์ (Imagination) ของผลงานเป็นสิ่งที่มีการเชื่อมต่อ (Resonance) ระหว่างผลงานและผู้สัมผัส (Human) โดยผู้สัมผัสจะถูกคล้อยตามไปทางจิตวิทยาด้านสีที่กำหนดในผลงานเช่นถ้าสีใช้โทนร้อน (Hot-Tone Color) ผู้สัมผัสจะมีกระบวนการทางความคิดภายในจิตสำนึกหรือจิตใต้สำนึกสร้างอารมณ์และความคิดขึ้นมาต่อชิ้นงานโดยในที่นี้หมายถึงผลงานคือสิ่งเร้านั่นเอง ผลงานหรือชิ้นงานของคุณอาจเป็นรูปปั้นรูปวาดรูปถ่ายหรือรูปแบบเว็บไซต์ที่ได้ออกแบบไว้ก็ได้

บทบาทของสีอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้นสีมีบทบาทด้านการแสดงอารมณ์และความคิดมาเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นขนาดและลักษณะปรากฏสีเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการควบคุมระบบในสมองมีการเชื่อมต่อกับสิ่งเร้าตลอดเวลาเมื่อขณะคุณใช้สายตามองกระบวนการทางสมองก็จะแปรตามความคิดที่เกิดขึ้นเช่นเด็กอายุ 3-4 เดือนที่นั่งเล่นของเล่นหลากสีเหตุนั้นก็เพื่อให้เกิดมีการควบคุมระบบในสมองด้วยตนเองตั้งแต่เกิด

เราต้องรู้จักการควบคุมสีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกแบบหรือดีไซน์ชิ้นงานหรือผลงานการหัดมองสีและเรียกชื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญคุณต้องรู้การควบคุมโทนสีการกะโทนสีการวางโทนสีการเรียงโทนสีเป็นต้น <http://www.colourlovers.com/> เป็นเว็บไซต์หนึ่งที่มีนัก

เชี่ยวชาญด้านการออกแบบโทนสีจัดสรรโทนสีให้กับนักดีไซน์เนอร์ทั้งมือใหม่และผู้ที่ยึดโทนสีไม่ออกซึ่งท่านสามารถเข้าไปดูและสังเกตการออกแบบโทนสีได้เป็นตัวอย่าง

ทฤษฎีสี

มีอยู่หลายทฤษฎี ซึ่งท่านสามารถหารายละเอียดได้ที่ Google แต่ในที่นี้ผมจะยกตัวอย่างทฤษฎีแค่ 2 อย่างที่ผมใช้อยู่เป็นประจำ

1. Percentage Color & Lightening

การกำหนดค่าสีออกมาเป็นสัดส่วนร้อยละ (เปอร์เซ็นต์) และการกำหนดความสว่างของสี เช่น 60/30/10 ที่ใช้กันทั่วไปตามการตกแต่งห้องหรือตกแต่งบ้าน[2] หรือ 50/30/20 ที่ใช้กันตามเว็บไซต์ชื่อดัง (เช่น Facebook) หรือ 90/4/4/2 ซึ่งเป็นทฤษฎีสีของเว็บไซต์ Google นั้นเองการกำหนดค่าสีออกมาเป็นสัดส่วนร้อยละ มีประโยชน์ด้านการวัดขนาดและลักษณะด้วย อาจทำให้การทำงานง่ายขึ้น และมองภาพลักษณะได้ชัดเจนมากขึ้นการกำหนดค่าความสว่างของสีก็เช่นกัน ในแต่ละสัดส่วนที่เรากำหนด เราจะต้องควบคุมสีให้มีความเข้มหรืออ่อนที่เข้ากับสีอื่นๆที่อยู่ข้างเคียง หรือที่เรียกว่าการทำให้เกิดการคู่ขนานของสี (Parallel Color)

Verdin by pinkcoma

2. Luvi's Color Creation Laws

เป็นทฤษฎีที่ผมเขียนขึ้นมาเอง ท่านสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากผม ซึ่งวิธีนี้จะคล้ายๆกับวิธีข้างต้น แต่จะทำให้คุณมองได้ง่ายขึ้นการทำตามทฤษฎีนี้จะต้องทำเป็นลำดับขั้นตอนอย่างน้อย 4 ขั้นตอนจาก 7 ขั้นตอน ซึ่งจะมีดังนี้

1. กำหนดขอบเขตของโทนสี คิดถึงอารมณ์และความรู้สึกของสี จากนั้นร่างสีออกมาตามจินตนาการที่คุณเห็น
2. วางสีโดยใช้สีที่คุณจินตนาการไว้ จากมากที่สุดไล่ไปจนถึงน้อยที่สุด (จะได้ออกมาเป็นสัดส่วนร้อยละ)
3. ค่อยๆเรียบเรียงสีที่ไม่มี ความจำเป็นออกไป หรือมีความจำเป็นน้อยให้ไปอยู่ด้านหลังสุดของลำดับ

4. ลองค้นหาสีที่ใกล้เคียงกับสีหลัก แล้วค่อยๆ ไล่ลงไป อาจใช้ทฤษฎี Secant, Triangle, Quadable, Gradient ช่วยก็ได้ (โดยเทียบกับวงกลมสี) จากนั้นใส่เข้าไปในชุดสีที่คุณได้เรียงไว้

5. ใส่สีที่อยู่ตรงข้ามกับสีหลักของคุณอย่างน้อย 1 สีเข้าไป (เช่นสีหลังคุณเป็นสีน้ำเงิน คุณต้องใส่สีเหลืองเข้าไปด้วย)

6. ปรับความสว่างและความเข้มให้ไล่เรียงกัน ไม่ควรนำสีหลักของคุณเป็นสีสว่าง (ควรเข้มไว้เพื่อให้สีเด่น)

7. ถ้าเป็นคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ให้จดจำ HEX Color Code ไว้ (เป็นเลขฐาน 16 เรียงกัน 6 ตัว) ส่วนถ้าเป็นกราฟฟิกที่ไม่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ให้หาชื่อสีที่ค้างเคียงและจดจำ (ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะคุณอาจนึกกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง)

3.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.1.1 การใช้เครื่องมือสื่อสารของเยาวชน 19-24 ปี

ณโลกปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ไม่มีที่สิ้นสุดได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมที่สร้างความสะดวกสบายให้แก่มนุษย์ในหลายๆด้านไปมาหาสู่กันด้วยยานพาหนะจัดส่งเอกสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตติดต่อค้าขายด้วยเครื่องคมนาคมและเส้นทางคมนาคมที่ทันสมัยติดต่อสื่อสารกันด้วยเครื่องมือสื่อสารเรียกว่าเทคโนโลยีเหล่านี้กลายเป็นปัจจัยหนึ่งในการอยู่รอดของมนุษย์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในทุกๆด้านโครงการนี้จัดทำเพื่อการศึกษาเรื่องอิทธิพลของเทคโนโลยีปัจจุบันโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันซึ่งเทคโนโลยีที่น่าจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากในยุคปัจจุบันคือเครื่องมือสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือค่ายโทรศัพท์มือถือแต่ละค่ายต่างแข่งขันกันนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใส่ในโทรศัพท์มือถือของตนเพื่อกระตุ้นความอยากซื้อให้ผู้เสพเทคโนโลยีสนใจนอกจากโทรศัพท์มือถือจะเป็นเครื่องมือสื่อสารแล้วยังสร้างความบันเทิงในหลายๆด้านไม่ว่าจะดูหนังฟังเพลงเชื่อมอินเทอร์เน็ตเล่นเกมส์ถ่ายรูปดูนาฬิกาและอีกมากมายผู้เสพเทคโนโลยีกลุ่มใหญ่ก็คือวัยรุ่นยังมีฟังก์ชันเยอะรูปลักษณ์สวยดูล้ำสมัยพร้อมด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆราคาแพงๆ โทรศัพท์กลายเป็นเครื่องแสดงฐานะด้วยราคาค่าเทคโนโลยีที่สูงขึ้นโทรศัพท์กลายเป็นเครื่องสร้างความเสื่อมในสังคมเพราะการใช้เทคโนโลยีที่ไม่ถูกต้องไม่สมควรแล้วคุณคิดว่าคนส่วนใหญ่เห็นว่าโทรศัพท์คืออะไรพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์ที่มีต่อวัยรุ่น

พฤติกรรมด้านบวก

มือถือกลายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของวัยรุ่นเพราะมือถือก็มีข้อดีอยู่ไม่น้อยเป็นทั้งเครื่องมือสื่อสารที่ย่นทั้งระยะทางและระยะเวลาระหว่างกันเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านมือถือนั้นสร้างความ

สะดวกสบายให้กับวัยรุ่นได้อย่างมากบางครั้งที่มีอุบัติเหตุหรือต้องการความช่วยเหลือด่วนมือถือก็จะมีประโยชน์มากในช่วงเวลานั้นหรือบางทีมือถือยังทำหน้าที่สร้างและกระชับความสัมพันธ์ของคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องหรือกลุ่มเพื่อนถึงแม้จะอยู่ห่างไกลกันมากแต่ก็เชื่อมความสัมพันธ์กันได้ด้วยมือถือยิ่งปัจจุบันนี้มือถือมีเทคโนโลยีก้าวหน้ากว่าเดิมซึ่งนอกจากจะดูหนังฟังเพลงแล้วยังสามารถใช้อินเทอร์เน็ตและยังสามารถเล่นได้เกือบทุกที่ทุกเวลาซึ่งทำให้การติดต่อสื่อสารง่ายขึ้นไปอีกอย่างไรก็ตามการใช้โทรศัพท์มือถือให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นต้องคำนึงถึงความจำเป็นใช้แต่พอเพียงเท่านั้นเพื่อไม่ให้ตกเป็นทาสของมือถือพฤติกรรมด้านลบจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(สวช.) กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) พบว่าปัจจุบันโทรศัพท์มือถือกำลังจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของคนยุคโลกาภิวัตน์ที่จะขาดไม่ได้จนกลายเป็นอวัยวะส่วนที่ 33 โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ข้อเสียหากผู้ใช้นำไปใช้ในทางที่ผิดหรือใช้ไม่เป็นที่ทำให้เกิดโรคใหม่ๆตามมามากมายโรคที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือที่มีผลกระทบในเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตคนไทยได้แก่

1. โรคเห่อตามแฟชั่น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นนิยมเปลี่ยนมือถือตามแฟชั่นเพื่อให้ อินเทอร์เน็ต ดูทันสมัย ไม่ตกเทรนด์ทัดเทียมเพื่อน ดังนั้นมือถือจึงกลายเป็นเครื่องประดับที่บ่งบอกสถานภาพทางสังคมอีกทางหนึ่ง
2. โรคทรัพย์จาง ซึ่งหลายคนต้องหาเงินเพื่อมาซื้อมือถือรุ่นใหม่ ทั้งนี้บางคนไม่มีเงินแต่รสนิยมสูง จึงเกิดสภาวะทรัพย์จางต้องไปกู้ยืมหนี้ยืมสินมาซื้อมือถือ เป็นต้น
3. โรคขาดความอดทนและใจร้อน เนื่องจากคุณสมบัติของโทรศัพท์มือถือกดปุ่มต้องติดนิ้ว ทำให้หลายคนกลายเป็นคนไม่มีความอดทน แม้แต่เรื่องเล็กๆ เช่น นัดเพื่อนไว้ช้าแค่ 5 นาที ต้องโทรตาม จึงกลายเป็นคนเร่งรีบ ร้อนรน และไม่รอบคอบ
4. โรคขาดกาลเทศะและไร้มารยาท ซึ่งการใช้โทรศัพท์ไปหาบุคคลที่เราอยากพูดคุย ทุกเวลา โดยไม่ดูเวลาหรือกาลเทศะที่ควรโทร บางคนโทรขายประกัน ขายเครื่องกรองน้ำชวนสมัครบัตรเครดิตต่างๆที่ไม่รู้จักกัน ทำให้ผู้รับสายเกิดความรำคาญใจ
5. โรคขาดมนุษยสัมพันธ์ คนส่วนใหญ่จะใช้มือถือพูดคุยกับญาติสนิท ขาดความใส่ใจ ที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น หลบมุมโทรไปคุยกับเพื่อนแทนที่จะพูดคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือทำกิจกรรมที่ทำให้ความสัมพันธ์ในบ้านห่างเหิน ซึ่งจะเกิดอาการเฉาหรือเหงาหงอยกลายเป็นคนแยกตัวออกจากสังคมมีโลกของตัวเองและเป็นโรคติดโทรศัพท์ในที่สุด

6.โรคไม่จริงใจ เนื่องจากการพูดคุยทางโทรศัพท์ไม่ต้องเห็นหน้าตา ท่าทาง สายตา และ ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ทำให้หลายคนสามารถใช้คำหวานหลอกหลวง หรือพูดโกหกผู้อื่น หรือนิยามส่ง sms ไปยังอีกฝ่าย ทำเหมือนรักใคร่ ผูกพันหรือห่วงใย

วัตถุประสงค์ของการใช้โทรศัพท์วัตถุประสงค์ของการใช้โทรศัพท์มือถือกับวัยรุ่นในปัจจุบันไม่ใช่เพียงเครื่องมือสื่อสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้นจะเห็นได้ว่าบริษัทผู้ผลิตโทรศัพท์มือถือต่าง ๆ ในตอนนี้ต่างก็แข่งขันกันทำลูกเล่นใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพราะในยุคที่มีการแข่งขันสูงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้กับโทรศัพท์มือถือนั้นก็ยิ่งทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้นนอกจากจะโทรออกหรือรับสายได้แล้วยังสามารถทำอย่างอื่นได้เช่นถ่ายภาพถ่ายวีดีโอฟังเพลงเล่นเกมรวมถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและรับส่งอีเมลซึ่งเป็นการก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดนจากผลสำรวจของกรุงเทพโพลล์โดยเก็บข้อมูลจากวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้โทรศัพท์มือถือจำนวนทั้งสิ้น 1,700 คนเป็นเพศชายร้อยละ 48.8 และเพศหญิงร้อยละ 51.2 สรุปผลว่ามีดังนี้

-พูดคุยและส่ง SMS ร้อยละ 57.7

-ฟังเพลงฟังวิทยุร้อยละ 20.3

-ถ่ายรูปถ่ายคลิปวีดีโอร้อยละ 11.6

-เล่นเกมร้อยละ 5.6

-เล่นอินเทอร์เน็ตร้อยละ 4.8

ข้อดีจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

ช่วยให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็ว สะดวกต่อการทำงานทางธุรกิจต่างๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลินจากการใช้โทรศัพท์ฟังเพลงหรือเล่นเกมทำให้ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องเดินทางไปติดต่อธุระด้วยตนเอง

ข้อเสียจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

การใช้โทรศัพท์มือถืออาจทำให้มีอาการปวดหัวได้เพราะหลักการรับ-ส่งสัญญาณของโทรศัพท์มือถือคือการแปลงเสียงพูดให้เป็นกระแสไฟฟ้าก่อนส่งออกไปในอากาศโดยอาศัยคลื่นพาเช่นคลื่นไมโครเวฟแล้วไปตามสถานีเครือข่ายที่มีทั่วประเทศไทยซึ่งปกติเรานำคลื่นไมโครเวฟมาใช้ในการอุ่นอาหารเนื่องจากคลื่นถูกดูดซึมจากส่วนประกอบที่มีน้ำได้ดีและถ้ามีความเข้มข้นพอจะเกิดเป็นความร้อนทำให้อาหารนั้นร้อนขึ้นหรือสุกได้ถึงแม้คลื่นไมโครเวฟที่กระจายอยู่ในอากาศยังไม่มีเข้มข้นถึงขีดอันตรายที่จะเกิดความร้อนได้แต่เสอากาศของโทรศัพท์มือถือได้ดึงดูดคลื่นไมโครเวฟเข้าสู่เครื่องโทรศัพท์ทำให้บริเวณที่อยู่ใกล้เสอากาศคือศีรษะจะได้รับคลื่นไมโครเวฟในปริมาณมากจนอาจเป็นสาเหตุให้เกิดอาการปวดศีรษะได้ การโทรไม่ติดหรือหลุดบ่อยทำให้อารมณ์เสียหงุดหงิดสุขภาพจิตเสื่อมลงกล้ามเนื้อคอหัวไหล่มักจะเกร็งเนื่องจากต้องถือโทรศัพท์ที่อยู่ตลอดเวลาและบางครั้งยังต้องพยายามเอียงคอและใช้มือดันโทรศัพท์ให้แนบติดกับใบหูอยู่ตลอดเวลาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อคอเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปวดศีรษะเพราะเมื่อกกล้ามเนื้อหดตัวตลอดเวลาหลอดเลือดจะส่งเลือดไปเลี้ยงสมองไม่เพียงพอการแก้ไขอาจต้องใช้โทรศัพท์ที่มีขนาดเบาอย่าคุยโทรศัพท์นานเกินควรและถ้าอยู่ในรถอาจผ่านขยายเครื่องขยายเสียงและใช้ไมโครโฟนในการสนทนาซึ่งในกรณีนี้นอกจากจะไม่ใช่ผลเสียต่อสุขภาพแล้วยังลดอุบัติเหตุบนท้องถนนลงได้ ถ่านไฟที่ใช้กับโทรศัพท์มือถือประกอบด้วยสารอันตรายหลายชนิดได้แก่แบตเตอรี่ในโทรศัพท์มือถือที่ท่านต้องเปลี่ยนตามเวลาทุก 12-18 เดือนนั้นได้แก่แบตเตอรี่ที่ใช้ในถ่านโทรศัพท์มือถือมี 2 ชนิดคือชนิด NICAD (Nickel Cadmium Cells) และ Hydride (Nickel Metal Hydride Cells) สารประกอบที่ใช้ในถ่านชนิดแรกคือ NICAD จัดเป็นขยะอันตรายที่จะก่อโทษกับสุขภาพของคนและเกิดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมได้เนื่องจากขั้วลบของถ่านชนิดนี้เป็นแคดเมียมไฮดรอกไซด์เมื่อบรรจุไฟแล้วจะกลายเป็นแคดเมียมซึ่งเป็นสารก่อพิษในสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลก แคดเมียมเป็นโลหะหนักมีอยู่ในธรรมชาติจำนวนน้อยหากได้รับเข้าไปทีละน้อยจากการหายใจกินหรือดื่มก็จะเกิดพิษเรื้อรังทีละน้อยด้วยอาการสำคัญคือไตอักเสบไตวายข้อเสื่อมถุงลมปอดโป่งพองระบบหายใจผิดปกติและทำให้เกิดมะเร็งในอวัยวะหลายชนิดที่น่ากลัวคือแคดเมียมที่ถูกทิ้งจากการอุตสาหกรรมหรือแบตเตอรี่จะปนเปื้อนเข้าในดินน้ำซึ่งสัตว์และพืช

จะรับเข้าไปในตัวเมื่อคนกินสัตว์หรือพืชเข้าไปก็จะได้รับแคดเมียมสะสมเข้าไปในปริมาณที่เกิดพิษได้ง่ายขณะนี้ตัวเลขที่ได้จากการจดทะเบียนมือถือทั่วประเทศมีจำนวนมากและมีจำนวนไม่น้อยที่ใช้แบตเตอรี่แบบ NICAD ซึ่งแต่ละก้อนจะมีอายุการใช้งานประมาณ 1 ปี ดังนั้นจะมีแบตเตอรี่ NICAD เป็นพิษทิ้งจำนวนมากก่อนต่อปีขณะนี้ประชาชนที่รู้ถึงพิษของขยะอันตรายและพยายามแยกขยะแต่ก็ไม่สามารถที่จะหาที่ทิ้งที่ถูกต้องหรือหาหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้การขับรถการใช้โทรศัพท์มือถือทำให้มีอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น กล้องโทรศัพท์มือถือในหลายๆครั้งพบว่ากล้องของโทรศัพท์มือถือถูกนำมาใช้ในทางเสียเช่นคลิปวิดีโอแอบถ่ายรูปภาพแอบถ่ายเป็นต้น ทำให้เกิดอาชญากรรมอันถึงแก่ชีวิตได้หากโทรศัพท์สะดุดเข้าตาใจทำให้เป็นภาระทางการเงินต้องหาเงินมาจ่ายค่าโทรอยู่ตลอด

การรบกวนของคลื่นวิทยุคลื่นจะรบกวนการทำงานของอุปกรณ์ทางการแพทย์เช่น เครื่องกระตุ้นการเต้นของหัวใจ Pacemaker, defibrillator และอาจจะมีผลต่อการควบคุมการบินสำหรับผู้ใช้โทรศัพท์เป็นประจำอาจมีอาการหูตึงเนื่องจากเสียงโทรศัพท์ไม่ชัดเจนมีเสียงรบกวนอยู่ตลอดเวลาถ้าไม่ได้ใช้โทรศัพท์ในตำแหน่งที่รับส่งคลื่นได้สะดวกบุคลิกภาพของผู้ใช้โทรศัพท์ต้องเสียไปเนื่องจากต้องพะวักพะวงกับการหาตำแหน่งที่รับฟังได้ชัดเจนและยังต้องตะโกนพูดอยู่คนเดียว

โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ช่วยร่นระยะเวลาระยะทางในการสื่อสารของคนยุคปัจจุบันเป็นเทคโนโลยีที่สร้างประโยชน์ได้มากต่อการพัฒนาความก้าวหน้าในด้านต่างๆของโลกซึ่งปัจจุบันโทรศัพท์มือถือมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมากด้วยความบันเทิงหลากหลายที่เป็นจุดขายดึงดูดวัยรุ่นยุคปัจจุบันที่ดำเนินชีวิตอยู่กับเทคโนโลยีทำให้เครื่องมือสื่อสารชนิดนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตวัยรุ่นมักนำความสามารถทุกอย่างที่โทรศัพท์มือถือทำได้มาประยุกต์ในทางที่เสื่อมมากกว่าทางสร้างสรรค์โทรศัพท์มือถือมีอิทธิพลต่ออารมณ์ให้เป็นคนขาดความอดทนใจร้อนขาดความรอบคอบอารมณ์รุนแรงมีอิทธิพลในการใช้เงินของวัยรุ่นเนื่องจากวัยรุ่นมีความต้องการที่จะเปลี่ยนโทรศัพท์ใหม่ให้อินเทรนด์อยู่เสมอมีอิทธิพลต่อการศึกษาและการพัฒนาความรู้นอกจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ทำลายเซลล์สมองให้ค่อยพัฒนาแล้วยังส่งผลต่อสุขภาพและลดสมาธิในการเรียนด้านการแก้ไขพฤติกรรมการใช้

โทรศัพท์ของวัยรุ่นคือวัยรุ่นควรตระหนักถึงข้อดีข้อเสียให้มากปรับเปลี่ยนการใช้โทรศัพท์ให้เหมาะสมเพราะกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มประเมินสำคัญที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าของประเทศได้

3.2 ลักษณะทางจิตภาพ

3.1.2 ค่านิยมของเยาวชน 19-24 ปี

ค่านิยมของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

1.1 แฟชั่นการแต่งตัวของวัยรุ่น

ด้วยการที่ปัจจุบันนี้มีการนำวัฒนธรรมต่างๆของชาวต่างชาติเข้ามาเป็นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเรียกได้ว่านั่นจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันนี้มีทัศนคติต่างๆที่เปลี่ยนไปอีกด้วย เช่นกันซึ่งนั่นก็ทำให้วัยรุ่นมีค่านิยมที่เปลี่ยนไปจากเดิมอีกด้วยไม่ว่าจะเป็นค่านิยมในการแต่งตัวของวัยรุ่นไทยที่ทุกวันนี้มีการเลียนแบบต่างประเทศมากซึ่งวัยรุ่นจะมีการแต่งตัวที่ไม่เหมือนเดิมด้วยการที่มีแฟชั่นใหม่ๆเกิดขึ้นเรื่อยๆนั่นเองซึ่งอาจจะได้เป็นการที่วัยรุ่นได้เสพเอาค่านิยมอย่างประเทศเกาหลีเข้ามามากกว่าเดิมก็ได้และก็ยังมียี่สิบหลายประเทศด้วยกันวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีความคิดแปลกใหม่และไม่สนใจความคิดของคนอื่นคิดว่าความคิดของตนเองนั้นเป็นใหญ่และก็ถูกอยู่เสมอเป็นส่วนใหญ่จึงเป็นวัยที่กล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกในด้านต่างๆด้วยและสำหรับการแต่งตัวทุกวันนี้วัยรุ่นไม่ค่อยจะมองเห็นวัฒนธรรมของความเป็นไทยที่มีมาแต่โบราณสักเท่าไรหรือก็เนื่องจากว่าอยากจะแต่งแบบไหนก็ตามใจตนเองและเชื่อความคิดของตนเองด้วยและทุกวันนี้ค่านิยมทางแฟชั่นการแต่งตัวของวัยรุ่นก็ยังผิดๆด้วย เพราะว่า การที่แต่งตัวพิสดารนั้นเป็นที่แน่นอนว่าต้องมีปัญหาตามมาอย่างแน่นอนเพราะว่าจะล่อแหลมต่อสายตาคนมองและนั่นก็จะสามารถทำให้เกิดการก่ออาชญากรรมตามมาได้อีกด้วยเช่นกันอย่างที่เรเห็นตามสื่อต่างๆเป็นประจำนั่นเองคะวัยรุ่นไทยนั้นก็ควรที่จะแต่งตัวให้ถูกการระเทศะเพื่อเป็นการลดปัญหาการก่อเหตุการณืร้ายๆต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นในสังคมไทยก็ได้เรื่องของการแต่งกายนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากดังนั้นเราก็ต้องเรียนรู้การแต่งกายเพื่อความเหมาะสมและก็เพื่อความปลอดภัยของตัวเรา

1.2 การทานผักของวัยรุ่น

ด้วยการที่ปัจจุบันนี้วัยรุ่นได้มีการเปลี่ยนค่านิยมต่างๆใหม่ๆอยู่เสมออีกทั้งยังมีความคิดที่มั่นใจและเป็นของตัวเองมากขึ้นด้วยอย่างเช่นวัยรุ่นหลายๆคนที่เป็นตัวของตัวเองที่สูงอย่างก็เรียกกันว่าเด็กแนวสำหรับเรื่องของทานอาหารของวัยรุ่นก็มีค่านิยมที่เปลี่ยนไปด้วยเช่นกันซึ่งการทานอาหารของวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนไปนั้นก็อย่างเช่นมีการนั่งทานอาหารตามร้านที่มีคนเยอะเพื่อเป็นการรอดกันและอาหารแต่ละประเภทก็ล้วนไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายเมื่อมีรสนิยมการกินอาหารที่เปลี่ยนไปการทานผักของวัยรุ่นจึงได้มีการลดลงไปด้วยวัยรุ่นหลายๆคนที่มีความคิดที่ผิดอาจจะทานอาหารที่ไม่มีผักเลยและนั่นก็ยังคงเป็นการทำร้ายสุขภาพยังไม่พอหรือเพราะว่านอกจากวัยรุ่นจะไม่ทานผักแล้ววัยรุ่นก็ยังหันไปบริโภคแต่อาหารที่ไม่มีประโยชน์มากขึ้นด้วยอย่างเช่นพวกอาหารที่ทำจากแป้งที่วัยรุ่นมีการบริโภคมากขึ้นอีกทั้งยังมีการทานหรือดื่มพวกอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพด้วยอย่างเช่นการดื่มสุราของมีนเมาต่างๆที่เป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพได้ง่ายอีกทั้งยังวัยรุ่นยังชอบทานอาหารขยะต่างๆอย่างเช่นขนมอบกรอบต่างๆซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำร้ายสุขภาพเราได้นั่นเองจะการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังต้องการสารอาหารเพื่อบำรุงการเจริญเติบโตนั้นการทานผักจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญด้วย

2.สาเหตุที่ส่งผลให้ค่านิยมของวัยรุ่นเปลี่ยนไปจากสมัยก่อน

2.1 ชอบทดลอง วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้ – อยากรู้อยากเห็นชอบทดลองโดยปัจจุบันมีสิ่งยั่วยุต่างๆที่เป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นแสดงออกถึงความต้องการมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นแผ่นซีดีลามกหนังสือการ์ตูนอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มความสนุกระหว่างร่วมเพศกันมากขึ้นซึ่งปัจจุบันสิ่งต่างๆเหล่านี้ก็หาซื้อได้ง่ายขึ้นและเป็นสิ่งกระตุ้นให้วัยรุ่นอยากมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้นทั้งที่สังคมไทยในสมัยก่อนไม่ค่อยจะยอมรับกับสิ่งต่างๆเหล่านี้แต่ในปัจจุบันกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปเสียแล้วสำหรับสังคมไทย

2.2 การอดอดื้อ ทนต่อแรงอดอดื้อของอีกฝ่ายไม่ไหวบางคนอาจจะอ้างมาเพื่อพิสูจน์รักแท้ที่มีต่อกันบ้างหรือว่าถ้าไม่ยอมก็แสดงว่าไม่รักกันจริงทำให้อีกฝ่าย (ซึ่งมักจะเป็นผู้หญิง) ทนต่อคำอดอดื้อของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ไหวหรือการอดอดื้อในเทศกาลต่างๆเช่นพิสูจน์

กันในเทศกาลแห่งความรัก “วันวาเลนไทน์” ซึ่งมีสถิติว่ามีคนหนุ่ม – สาวมีเพศสัมพันธ์กันมาก ในวันนี้ถ้าสิ่งต่างๆเหล่านี้เกิดขึ้นในสังคมไทยสมัยก่อนลูกสาวบ้านนั้นคงจะตกเป็นขี้อากของ ชาวบ้านและอับอายจนอาจจะต้องย้ายที่อยู่กันเลยทีเดียวแต่ในปัจจุบันเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กลับ เป็นเรื่องของชายกับหญิงเท่านั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นเช่นการตั้งครรภ์เรื่องถึงจะรู้ถึงผู้ใหญ่ให้ช่วย แก้ปัญหาให้

2.3 แพชั่น การได้เสียกันในปัจจุบันถือว่าเป็นไปตามกระแสของแพชั่นกล่าวคือหาก คนรักคู่ใดเป็นแฟนกันมานานแล้วไม่มีอะไรกันถือว่าเซยหรือบางคู่ถ้าฝ่ายหญิงไม่ยอมตกเป็น ของฝ่ายชายถึงขั้นเลิกกันก็มีเพราะหาว่าไม่รักกันจริง “คำก็อ้างว่าไม่รักสองคำก็อ้างว่าไม่รัก สุดท้ายก็ยอมมันเสียเลย”

2.4 ความรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน การมีเพศสัมพันธ์กันนั้นเหมือนกับการได้ สัมผัสเรือนร่างของอีกฝ่ายหนึ่งได้สัมผัสร่างกายของกันและกันทำให้ต่างฝ่ายต่างมี ความรู้สึกว่าเป็นของกันและกันโดยในสมัยก่อนนั้นชาย – หญิงจะถูกเนื้อต้องตัวกันได้ก็ ในคืนวันแต่งงานหรือว่าบางคู่ยังไม่มีการเข้าหอฝ่ายชายก็ต้องรอจนกว่าจะมีฤกษ์ถึงจะ ได้สัมผัสเนื้อตัวฝ่ายหญิงและหากแต่งงานกันแล้วหากหญิงใดที่แอบปันใจหรือไปมี อะไรกับชายอื่นผู้หญิงคนนั้นก็ถูกประนามและกล่าวว่ามี “ชู้” แต่ในสังคมปัจจุบันการ มีเพศสัมพันธ์กับใครขึ้นอยู่กับความสมัครใจและยังสามารถไปมีอะไรกับคนอื่นได้อีก โดยไม่เกรงกลัวต่อการผิดหลักศีลธรรมเหมือนที่ผ่านมา

2.5 ความรู้สึกว่าตนเองมีค่าต่ออีกฝ่ายหนึ่ง การรู้จักและคบหากันจนถึงขั้นที่เรียกว่า “แฟน” นั้นหลายคู่ใช้ระยะเวลาสั้น – ยาวที่แตกต่างกันแต่แน่นอนว่าเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ของ คู่รักจบลงที่การมีเพศสัมพันธ์กันซึ่งทำให้อีกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการหรือมีค่าสำหรับอีก ฝ่ายหนึ่งโดยหญิงใดในสังคมไทยปัจจุบันที่สามารถรักษาพรหมจรรย์ได้ถึงวันแต่งงานซึ่ง นับวันจะมีน้อยลงทุกทีถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่ามากสังคมไทยปัจจุบันควรปลูกฝังให้หญิงไทยหัน กลับมารักษาคุณงามความดีของพรหมจรรย์เอาไว้ถึงวันแต่งงานกันดีกว่า

2.6 ลักษณะทัศนคติของการสืบพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ถ้าจะว่าไปแล้วก็เป็นเรื่อง ธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือว่าสัตว์ก็ตามแต่อาจจะแตกต่างกันตรงที่สัตว์นั้นบางชนิด

อาจจะเป็นช่วงฤดูกาลอยู่บ้างแต่สำหรับมนุษย์เราแล้วนั้นไม่จำกัดเวลาว่าวัยรุ่นเมื่อถึงวัยจะมีแรงผลักดันจากฮอร์โมนภายในร่างกายให้แสดงออกถึงความต้องการของการมีเพศสัมพันธ์ โดยการแสดงออกของแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไปบางคนต้องการถึงขนาดไปข่มขืนหรือว่าเอาญาติพี่ - น้องด้วยกันเองก็มีอย่างที่เป็นข่าวให้เห็นกันเกือบทุกวัน

3. ค่านิยมที่ควรปลูกฝังให้กับวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน

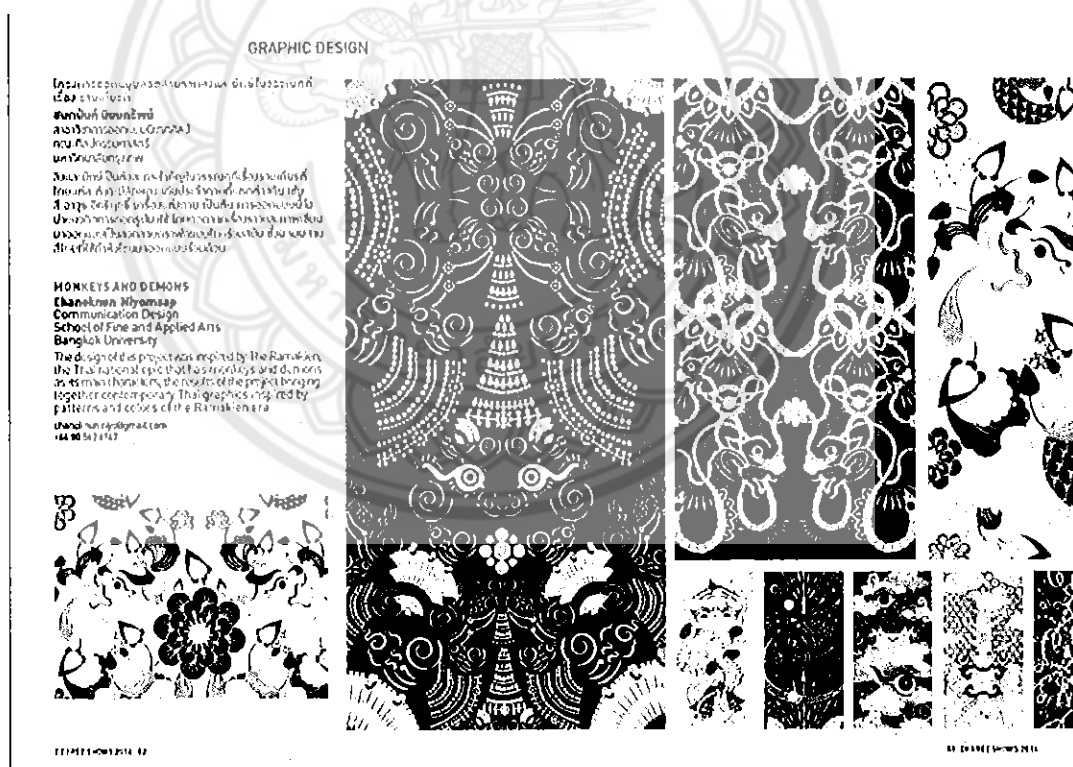
"สิ่งแวดล้อมของครอบครัว" คือการที่พ่อแม่หรือคนในครอบครัวยังคงให้ลูกหลานรักษาระเบียบวินัยและเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่คือมักจะไม่ค่อยปล่อยให้ลูกมีอิสระมากนัก ซึ่งจะให้ลูกอยู่ในโอวาทตลอดการให้ลูกเป็นศูนย์กลางเพื่อแสดงพฤติกรรมที่เป็นอิสระทั้งการกระทำและทางความคิดจึงมาจากแนวทางปฏิบัติของพ่อแม่อังนั้นการปฏิบัติตนและความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่จึงมีอิทธิพลต่อกระบวนการขัดเกลาให้กับเด็กและวัยรุ่นในสังคมไทยอย่างมากและค่านิยมซึ่งค่านิยมของวัยรุ่นมักจะเกิดจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและการอบรมบ่มนิสัยภายในครอบครัวโดยวัยรุ่นจะกระทำในสิ่งที่พึงพอใจและไม่กระทำในสิ่งที่ตนเองไม่พึงพอใจอีกทั้งพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นจึงเกิดจากอิทธิพลปัจจัยแวดล้อมในเรื่องความเป็นอิสระส่วนตัวการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีการเคารพพ่อแม่และการอยู่ในโอวาทที่คอยเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ซึ่งนี่คือค่านิยมที่วัยรุ่นยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติและการแสดงออกทางพฤติกรรมของตนเองได้แก่การรู้จักควบคุมตนเองเห็นคุณค่าของค่านิยมดั้งเดิมเช่นการทำบุญประเพณีการไปวัดไปโบสถ์และมัสยิด พฤติกรรมสนับสนุนเชิงสังคมและการแสดงความเชื่อมั่นด้านความยุติธรรมและความสงบสุข ซึ่งจะเชื่อมั่นในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวและเห็นคุณค่าความเป็นอิสระโดยการแสดงความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างมีความสุขและการใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพการสร้างค่านิยมให้กับเยาวชน

4. กรณีศึกษา

4.1 ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง โครงการออกแบบลวดลายจากลึงและยักษ์ในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ (MONEYS AND DEMON)นางสาวชนกนันท์ นิยมทรัพย์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ลึงและยักษ์เป็นตัวละครสำคัญในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ โดยแต่ละตัวจะมีลักษณะเด่นประจำกายที่แตกต่างกัน เช่น ลึง อวรุณ อิทธิฤทธิ์ เครื่องแต่งกายเป็นต้น การออกแบบนี้จึงนำแนวคิดการถอดรูปมาใช้โดยถอดจากร่องราวและภาพเขียนมาออกแบบเป็นลวดลายกราฟิกแบบไทยร่วมสมัย ซึ่งผสมผสานสีไทยที่ใช้ทำหัวโขนมาออกแบบร่วมด้วย

แนวทางการนำไปใช้ : เรื่องของกระบวนการคิด การตีความ การถอดลาย วิถีการนำเสนอในการใช้สี หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

ภาพที่ 57 แสดงรูปแบบการนำเสนอผลงาน

ที่มา: www.degreeshow.org/awards/graphic_detail/6

ภาพที่ 58 แสดงผลงานที่อ้างอิง

ที่มา: www.degreeshow.org/awards/graphic_detail/6

4.2 ศิลปิน : toryburchfall2014

แนวทางการนำไปใช้ : การจัดวางองค์ประกอบ

ภาพที่ 59 แสดงผลงานที่อ้างอิง

ที่มา: <https://www.pinterest.com/pin/461196818072344802/>

ภาพที่ 60 แสดงผลงานที่อ้างอิง

ที่มา: <https://www.pinterest.com/pin/96616354480343096/>

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลและแนวความคิดในการออกแบบ

การออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก สังคโลก ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบ โดยนำเสนอแนวคิดและวิธีการเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 3.1 วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 สรุปแนวความคิดการออกแบบ

3.1 วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนอายุตั้งแต่ 19-22 ปี เป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี และถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่น ซึ่งจุดประสงค์ของผู้วิจัยคือสามารถนำลวดลายที่ออกแบบมาประยุกต์เข้ากับคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น จึงเห็นว่าเราจะประยุกต์ไปในเคสโทรศัพท์ เพราะกลุ่มเป้าหมาย มีโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนเป็นของตัวเอง น่าจะซื้อมาและรู้จักสังคโลกจากลวดลายบนเคสโทรศัพท์ได้ง่ายขึ้น

3.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสังคโลก และเครื่องปั้นดินเผาตามชุมชนต่างๆที่ยังผลิตอยู่ เก็บข้อมูลด้านลวดลาย สี ลักษณะเด่น

3.2.2 รวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบลวดลาย การใช้แนวคิด การตีความ การถอดลาย การใช้เทคนิคต่างๆ การนำเสนอ และการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อจะได้เกิดแนวคิดใหม่ๆเกี่ยวกับการออกแบบ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 วิเคราะห์ด้านการออกแบบ

1. การวิเคราะห์ลวดลาย

- วิเคราะห์ข้อมูลเครื่องปั้นดินเผาออกมา ว่าแต่ละที่มีลักษณะเด่นอย่างไร แล้วดึงเอกลักษณ์เด่นของเครื่องสังคโลกออกมาใช้ในการออกแบบได้อย่างไรบ้าง โดยข้อมูลที่ได้คือ ลายสังคโลกหลักๆจะมี ลายพันธุ์พฤษชาติลายดอกบัว ลายดอกไม้เครือเถาลายดอกโบตั๋นลายอุลายปลาตัวเดียว และ ลายปลาคู่

กลุ่มสัตว์

- จัดกลุ่มลวดลาย แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเรขาคณิต กลุ่มธรรมชาติ และ

- ถอดลายออกมา ตราฟลายให้สมบูรณ์

- การผูกลาย

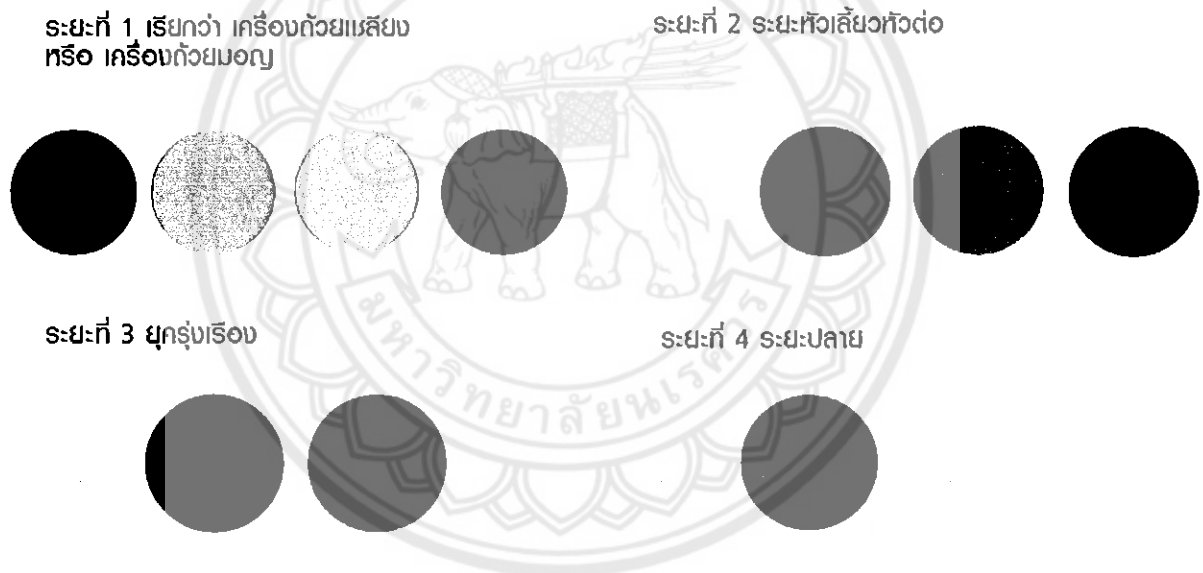
2. การวิเคราะห์สี

- วิเคราะห์จากสีน้ำยาเคลือบ สีที่เป็นเอกลักษณ์คือเขียวฟ้าอมเขียวเขียวหยก

น้ำตาลดำน้ำตาลทอง และ เทา

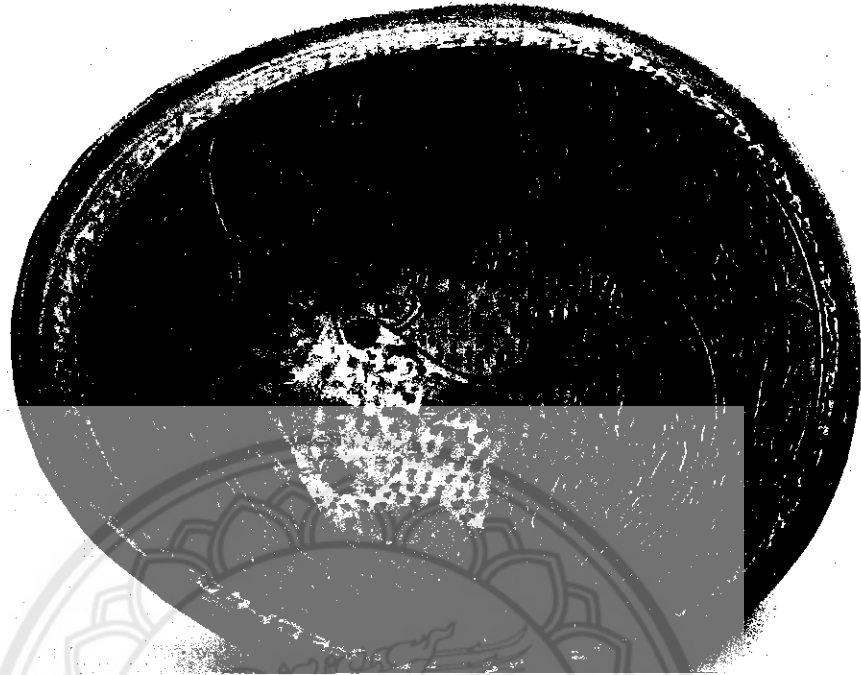
- ศึกษาเรื่องโทนสีน้ำยาเคลือบเพิ่ม สามารถแบ่งโทนสีออกได้เป็น 4 ระยะ

- สรุปโทนสี โดยใช้หลักการออกแบบโทนสี

ภาพที่ 61 แสดงสีน้ำยาเคลือบสังคโลกในแต่ละช่วง

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 62 แสดงลายในงานสังคโลก

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 63 แสดงลายในงานสังคโลก2

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 64 แสดงลายในงานสังคโลก 3

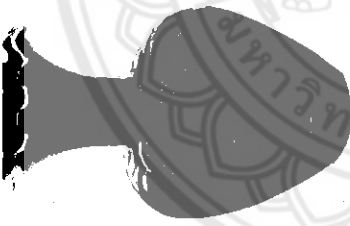
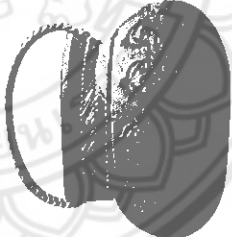
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ตารางการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	แหล่งผลิต	ภาพผลิตภัณฑ์	ลักษณะเด่นของลาย	วัสดุ		
					สีพื้น	สีลาย	สีน้ำเคลือบ
1	เครื่องสังคโลก	สุโขทัย		<ul style="list-style-type: none"> - ลายพันธุ์พฤกษา - ลายดอกบัว - ลายดอกไม้เครือเถา - ลายดอกไม้ต้น - ลายจุด - ลายปลาตัวเดียว - ลายปลาคู่ 	<ul style="list-style-type: none"> -ขาว 	<ul style="list-style-type: none"> -ขาว 	<ul style="list-style-type: none"> -น้ำเคลือบ
2	เครื่องปั้นดินเผาบ้านเรียง	อุดรธานี		<ul style="list-style-type: none"> - ลายเส้นโค้ง - ลายก้านขดกันหอย - ลายเรขาคณิต - ลายดอกไม้ - ลายรูปสัตว์ - ลายเชือกควั่น - ลายเชือกทาบ 	<ul style="list-style-type: none"> -ขาว -ขาว 	<ul style="list-style-type: none"> -แดง 	<ul style="list-style-type: none"> -

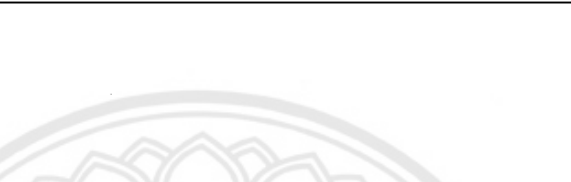
ตารางที่ 1.1 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน

ที่มา: ภาธรทิพย์, 2558

3	เครื่องปั้นดินเผา ด้านเกษียน	นครราชสีมา		ขึ้นอยู่กับความต้องการของ ผู้ซื้อ หรือ ผู้ผลิต	■■■■■	หลายสี	-เคลือบใส
4	เครื่องปั้นดินเผา สทิงหม้อ	สงขลา		<ul style="list-style-type: none"> - ลายก้านมะพร้าว - ลายดอกจิก - ลายดอกพิกล - ลายคิวนาง - ลายลูกคลื่น - ลายทำเนาะ - ลายลูกแก้ว 	■■■■■	ไม่มีการเขียน ลาย แต่เป็น ลายที่ได้จาก การปั้น	

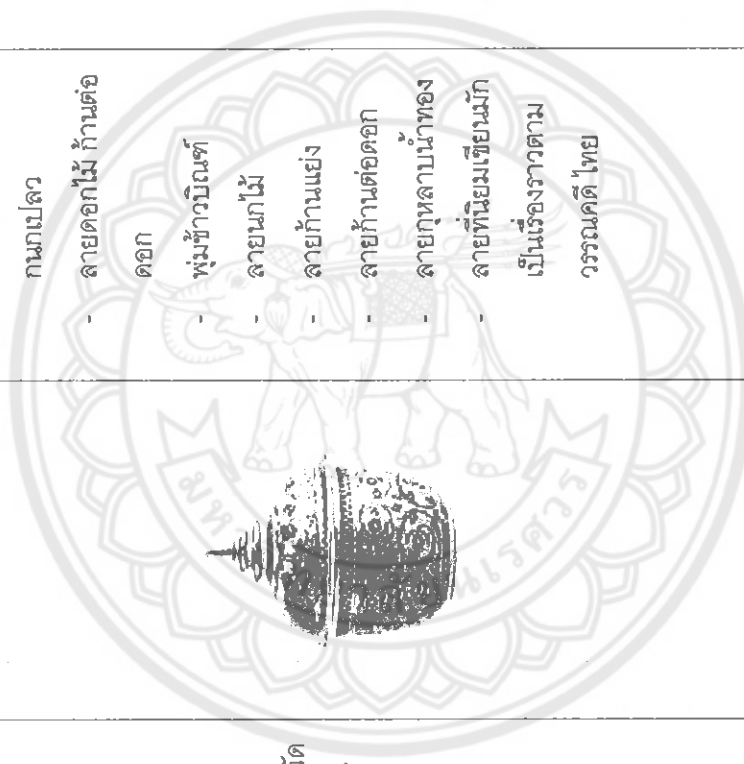

ตารางที่ 1.2 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน

ที่มา: ภาณทิพย์, 2558

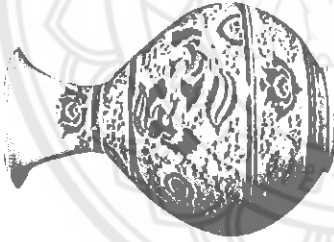

5	<p>เครื่องปั้นดินเผา</p> <p>เกาะเกร็ด(หม้อ น้ำลายจิตร)</p>	<p>นนทบุรี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ลายกลีบบัว - ลายเครือเถา - ลายดอกไม้ - ลายสัตว์คช - ลายใบไม้ - ลายเทพพนม - ลายรูปสัตว์ - ลายพวงมาลัย - ลายเข่งปลา - ลายพวงดอกไม้ - ลายพุ่มระยมี - ลายกากบาท - ลายขีด - ลายกำบังปลา - ลายอุบะ 		<p>ไม่มีการเขียน ลาย แต่เป็น ลายที่ได้จาก การขูดลาย</p>	
---	--	----------------	--	--	---	--

ตารางที่ 1.3 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน

ที่มา: ภาณุทิพย์, 2558

6	เครื่องเบญจรงค์	อัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร		<ul style="list-style-type: none"> - ลายเทพนม-นรสิงห์ หรือเทพนม-ครุฑท่ายกนกเปลว - ลายดอกไม้ ก้านต่อดอก - พุ่มข้าวบิณฑ์ - ลายนกไม้ - ลายก้านแย่ง - ลายก้านต่อดอก - ลายกุหลาบนำทอง - ลายเทียนมเทียนมัก <p>เป็นเรื่องราวตามวรรณคดี ไทย</p>			<ul style="list-style-type: none"> - ด้านนอกเคลือบใส - เคลือบด้านในเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีขาว
---	-----------------	-------------------------	---	---	---	---	---

ตารางที่ 1.4 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องเบญจรงค์เครื่องเบญจรงค์และเครื่องเบญจรงค์ในปัจจุบัน
ที่มา: ภาวนทิพย์, 2558

7	เครื่องปั้นดินเผา เวียงกาหลง	เขียนลาย		<ul style="list-style-type: none"> - ลายเถา - ลายสัตว์ - ลายทวดดา 	<p>-จำนวน</p> <p>■■■■■</p>	<p>■■■■■</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ลายขลุ่ย -ริ้วขลุ่ย -หนังสือขลุ่ย
8	เครื่องปั้นดินเผา บ้านมอญ	นครสวรรค์		<ul style="list-style-type: none"> - ลายก้านบัว - ลายเกลียว - ลายเกลียวทรงสูง - ลายมังกร - ลายดอกไม้ใบต้น - ลายดอกบัว - ขึ้นอยู่กับความ ต้องการของผู้ซื้อ หรือ ผู้ผลิต 	<p>■■■■■</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หลายสี - ขึ้นอยู่กับ ลวดลาย 	<ul style="list-style-type: none"> -เคลือบใส -ไม่เคลือบ

ตารางที่ 1.5 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในปัจจุบัน

ที่มา: ภาควิชาศิลปะ, 2558

9	เครื่องปั้นดินเผาสัน กำแพง	เขียนใหม่		<p>ลายดอกไม้ กอบัว</p> <p>รูปปลาซึ่งสืบเนื่อง มาจากเครื่องหมาย "หยิน" และ "หยาง" ของจีน</p>	-ชื่อ -สถานที่	-ชื่อ -สถานที่	-สิ่ง -บริเวณ -สถานที่
---	-------------------------------	-----------	---	---	-------------------	-------------------	------------------------------

ตารางที่ 1.6 แสดงการเปรียบเทียบเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละชุมชนในมัจจุบัน

ที่มา: ภาณุทิพย์, 2558

3.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา

1. จากการศึกษาข้อมูล ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง โครงการออกแบบลวดลายจากลึงและยักษ์ในวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ได้ข้อสรุปดังนี้

- เรื่องของกระบวนการคิด การตีความ การถอดลาย วิธีการนำเสนอ วิธีการใช้สี และหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์
- เป็นงานกราฟิกที่มีการประยุกต์ลวดลายศิลป์ไทย แบบร่วมสมัย มีการใช้สีแบบโทนไทยในรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. จากกรณีศึกษาผลงานออกแบบของ toryburchfail2014

- การใช้โทนสี
- การออกแบบที่ลวดลายสามารถต่อกันได้
- ผลงานการออกแบบลวดลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายรูปแบบ เช่น ในเชิงพาณิชย์

3.4 สรุปแนวทางการออกแบบ

ผลสรุปแนวทางการในการออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก สังคโลกมีกระบวนการออกแบบดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์และศึกษาข้อมูลต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาในชุมชนต่างๆ การวิเคราะห์สี การถอดลายออกมาให้สมบูรณ์ รวมไปถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา

3.4.2 ผลจากการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. โทนสี 4 ชุด ชุดละ 4 สี รวมเป็น 12 สี ตามน้ำยาเคลือบของสังคโลก
2. จัดกลุ่มลวดลาย แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเรขาคณิต กลุ่มธรรมชาติ และกลุ่มสัตว์
3. จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา ชี้ให้เห็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3.4.3 กำหนดภาพรวมของการออกแบบตามกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอแนวทางและกระบวนการคิด การถอดสีและการถอดลาย

1. แนวทางการออกแบบ

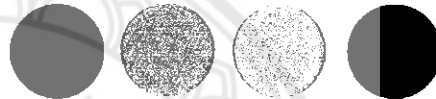
- แนวทางการออกแบบลวดลาย โดยใช้แนวคิดเรื่องการจัดองค์ประกอบศิลป์ การใช้สี การถอดลาย การผูกลาย และการต่อลวดลาย ส่งผลให้ลวดลายทั้ง 12 แบบ จะมีการผูกลายที่เกี่ยวกับสุโขทัย
- Concept คือ Color of shape เป็นการนำลวดลายมาเป็นตัวจุดใจให้หันมาอนุรักษ์เครื่องสังคโลก ซึ่งในการออกแบบ เป็นการออกแบบลวดลายแบบ

ร่วมสมัยที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจง่าย โดยการถอดลวดลายและดึงเอกลักษณ์ของสังคโลก คือลวดลายและสีของสังคโลกมาออกแบบใหม่ ในแนวคิดใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การผูกลายจะใช้คำขวัญของสุโขทัยมาเป็นตัวผูกลาย เพราะสังคโลก ได้อยู่ในวิถีชีวิตของคนสุโขทัยที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และความอุดมสมบูรณ์ของสุโขทัย

Mood & Tone

ชุดสีที่ 1

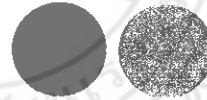
ชุดสีที่ 2

ชุดสีที่ 3

ชุดสีที่ 4

ภาพที่ 65 แสดงสรุปโทนสีที่ใช้ในงาน

ที่มา: ภาณทิพย์, 2558

บทที่ 4

การออกแบบและการสร้างสรรค์ผลงาน

การค้นคว้าเรื่องการออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก
 “DESIGNNING THE PATTERNS INSPIRATION FROM SANGKHALOK” มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 4.1 Pre-Production

- 4.1.1 สืบค้นข้อมูล
- 4.1.2 แนวคิดการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 4.2 Production

- 4.2.1 การวิเคราะห์สี
- 4.2.2 การถอดลาย
 - 1. ถอดลายครั้งที่ 1
 - 2. ถอดลายครั้งที่ 2
 - 2. ถอดลายครั้งที่ 3
- 4.2.3 การผูกลาย
- 4.2.4 ออกแบบลวดลาย
 - 1. การออกแบบหาแนวทางลวดลาย
 - 2. การพัฒนาลายครั้งที่ 1
 - 3. การพัฒนาลายครั้งที่ 2
 - 4. การพัฒนาลายครั้งที่ 3
 - 5. การพัฒนาลายครั้งที่ 4

ขั้นตอนที่ 4.3 Post-Production

- 4.3.1. ขั้นตอนการทำ

ขั้นตอนที่ 4.1 Pre-Production

4.1.1 สืบค้นข้อมูล

หลังจากการสืบค้นข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ คัดกรอง และสรุปเนื้อหาเพื่อให้ออกแบบลวดลายกราฟิกที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก "DESIGNNING THE PATTERNS INSPIRATION FROM SANGKHALOK"

สามารถสื่อความหมายได้ โดยเน้นไปที่

- ลักษณะเด่นของเครื่องสังคโลก
- ที่มาของการผูกลาย และรูปแบบของการออกแบบลวดลาย

4.1.2 แนวคิดการออกแบบ

การออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก "DESIGNNING THE PATTERNS INSPIRATION FROM SANGKHALOK" แสดงออกถึงความสำคัญของสังคโลกที่เข้าไปแฝงอยู่กับวิถีชีวิตของคนสุโขทัย ที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และความอุดมสมบูรณ์ของสุโขทัย

ขั้นตอนที่ 4.2 Production

4.2.1 การวิเคราะห์สี

เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างสีจากสีน้ำยาเคลือบที่ได้จากเตาเผาระยะต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ยุค

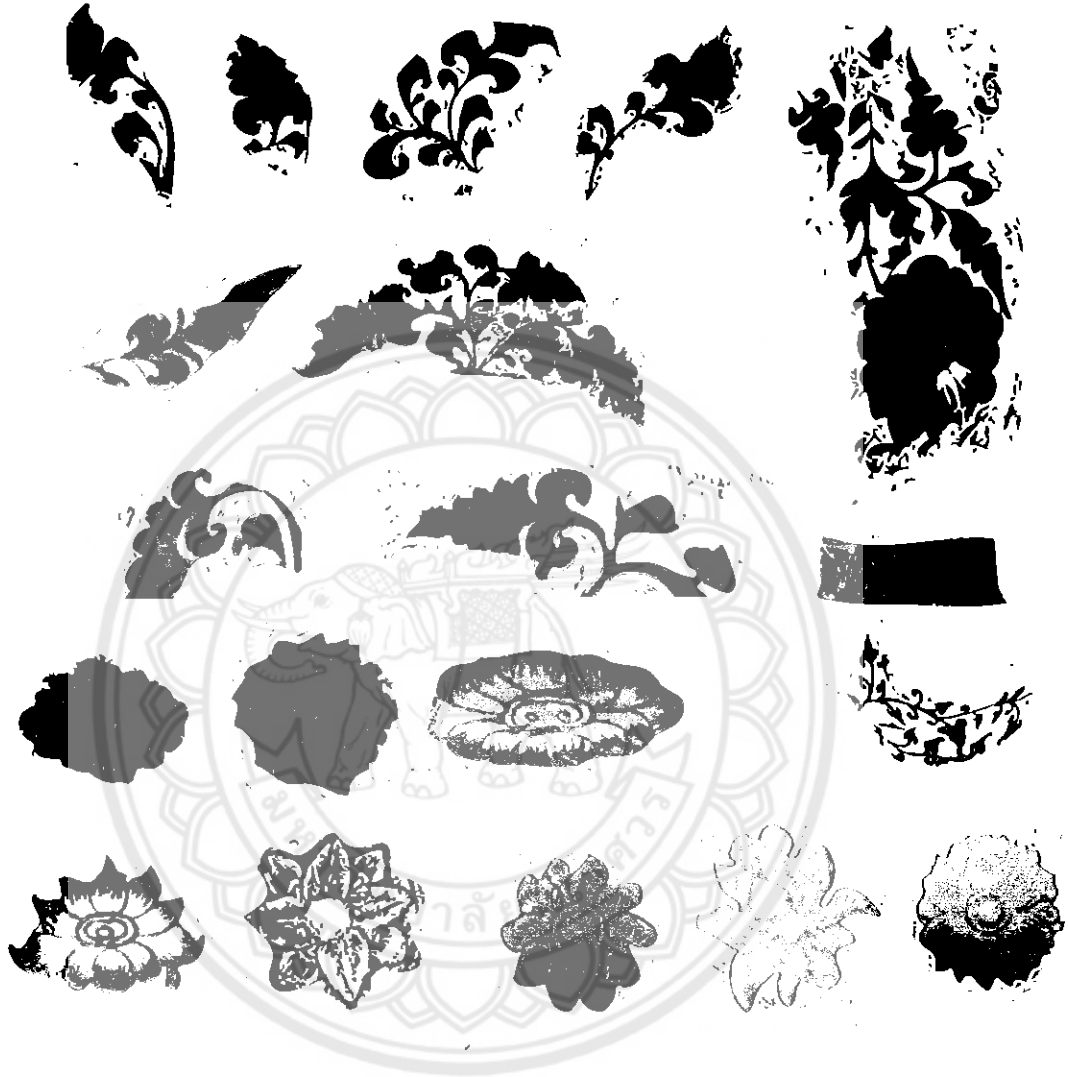
ลำดับชุดสี	ยุค	สรุปลักษณะเด่น	สรุปสี
1	เครื่อง ถ้วยมอญ	<ul style="list-style-type: none"> - สีเคลือบ - มีสีเขียวมะกอกเข้ม - เขียวแกมเหลือง - เขียวแกมน้ำตาล - น้ำตาลแกมเหลือง - น้ำตาลเข้ม 	
2	ระย้าหัวเขียว หัวต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - สีเขียว - ลวดลายสีดำ 	
3	ยุครุ่งเรือง	<ul style="list-style-type: none"> - ขาวน่านม - เขียว - น้ำตาล 	
4	ระยะปลาย	<ul style="list-style-type: none"> - สีเขียวน้ำทะเลใส 	

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์สี

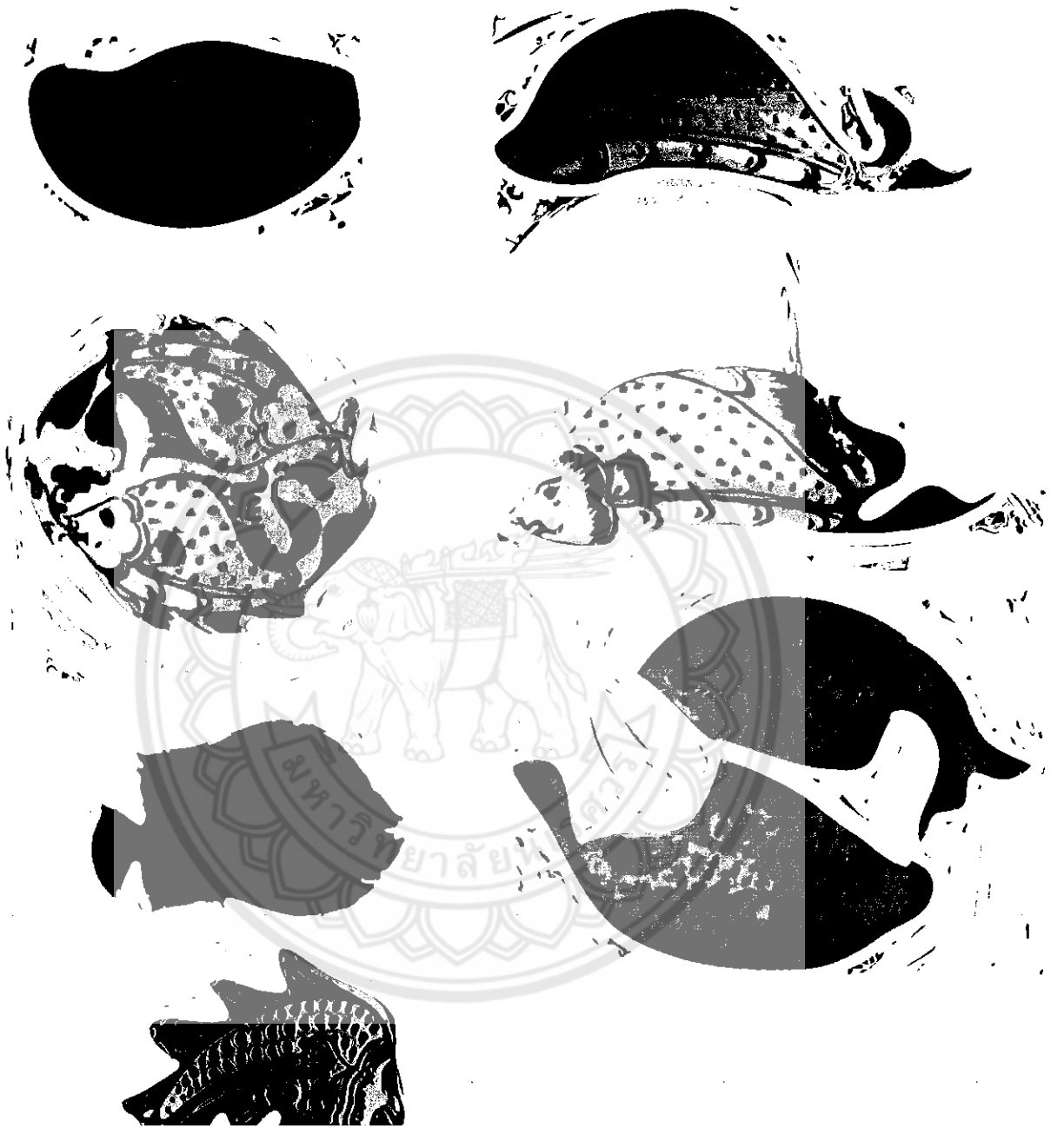
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

4.2.2 การถอดลาย

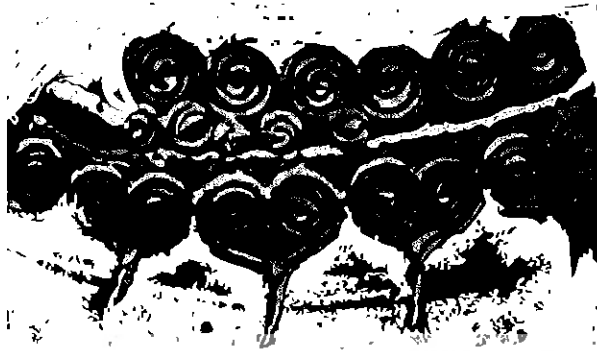
1. ถอดลายครั้งที่ 1

ภาพที่ 66 แสดงถอดลาย ชุดลายธรรมชาติ ครั้งที่ 1
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 67 แสดงถอดลาย ชุดลายสัตว์ ครั้งที่ 1
ที่มา: ภาณทิพย์, 2558

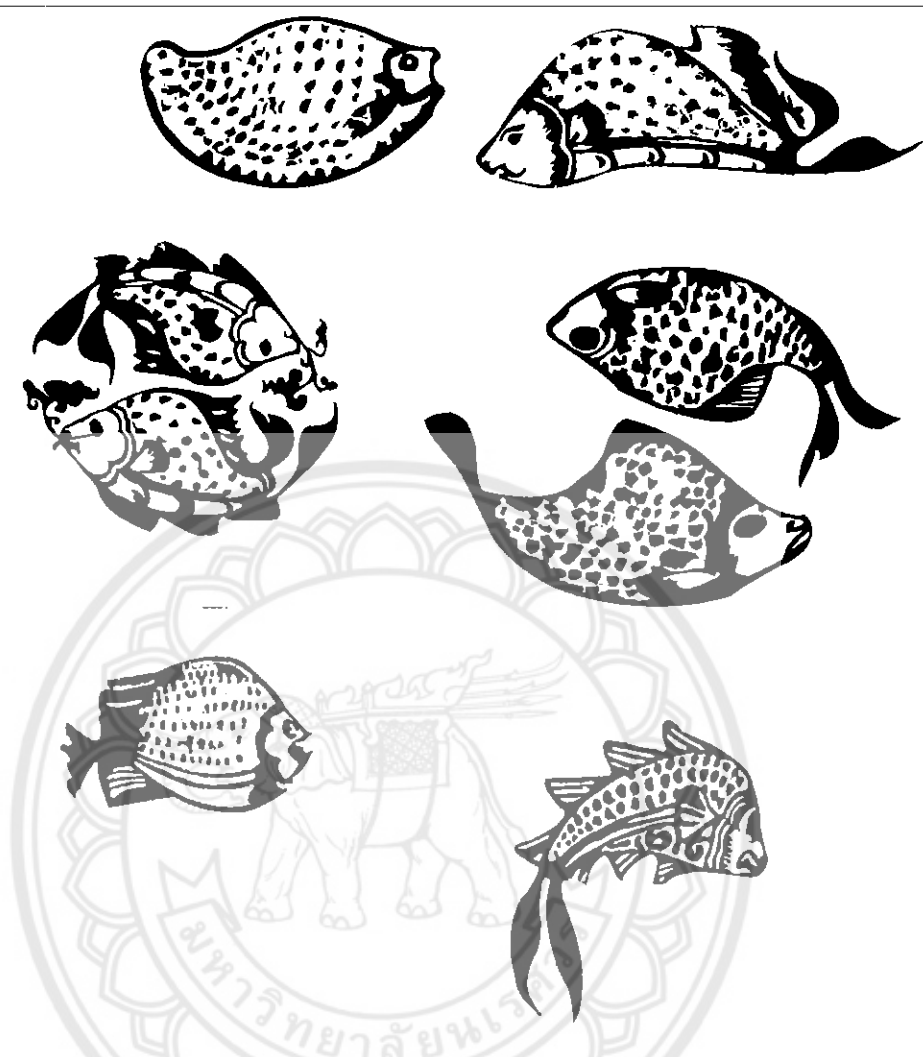

ภาพที่ 68 แสดงถอดลาย ชุดลายเรขาคณิต ครั้งที่ 1
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

2. ถอดลายครั้งที่ 2

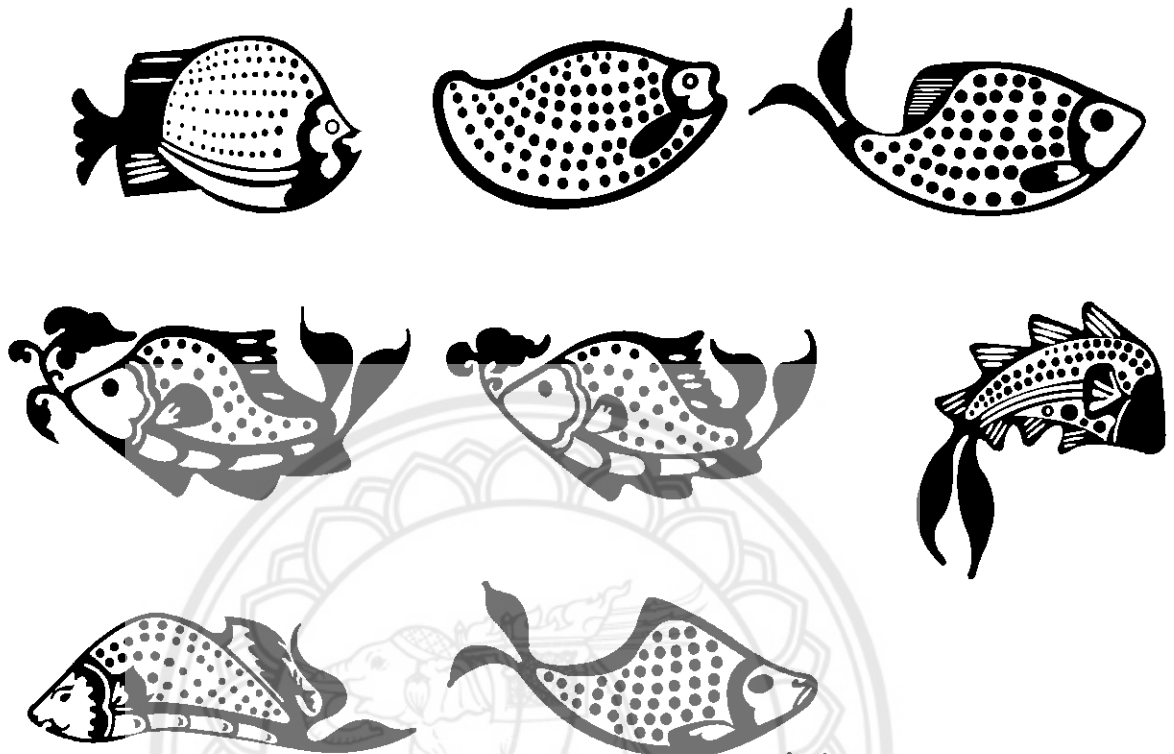

ภาพที่ 69 แสดงถอดลาย ชุดธรรมชาติ ครั้งที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

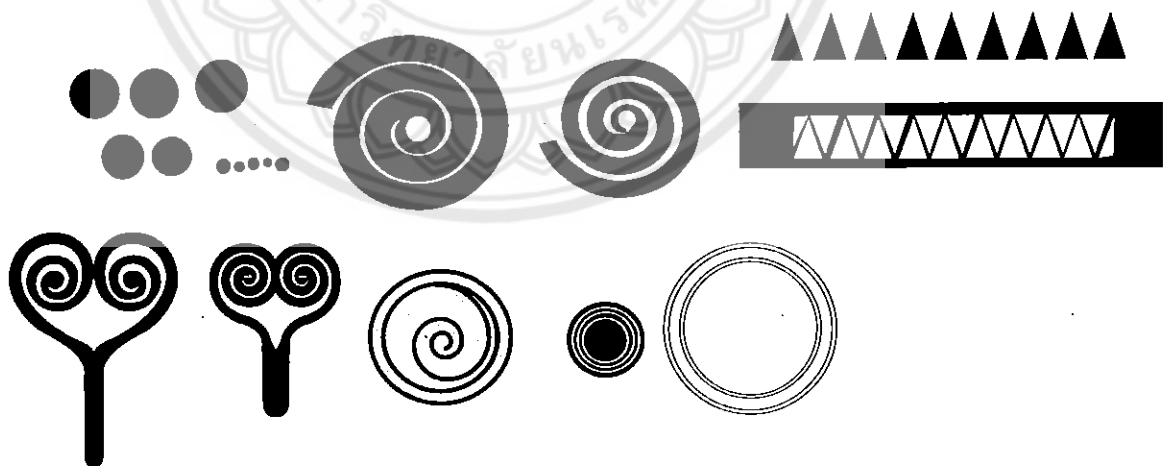

ภาพที่ 70 แสดงถอดลาย ชุดสัตว์ ครั้งที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

3. ถอดลายครั้งที่ 3

ภาพที่ 71 แสดงถอดลาย ชุดลายสัตว์ ครั้งที่ 3
ที่มา: ภารณทิพย์, 2558

ภาพที่ 72 แสดงถอดลาย ชุดลายเรขาคณิต ครั้งที่ 3
ที่มา: ภารณทิพย์, 2558

ภาพที่ 73 แสดงถอดลาย ชุดลายธรรมชาติ ครั้งที่ 3

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

4.2.3 การผูกลาย

การเลือกเรื่องราวที่จะใช้มาเป็นการผูกลาย ได้มีการเล่าเรื่องจากคำขวัญของ สุโขทัย ที่บ่งบอกถึงการที่คนสุโขทัยเป็นแบบไหน ทั้งด้านของการเผยแพร่ศาสนา การเคารพบูชา สักการะพ่อขุนรามคำแหง และ ความอุดมสมบูรณ์ของสุโขทัย จะแบ่งการผูกลาย แต่ละชุดดังนี้

1. ชุดลายเรขาคณิต

ทำรงพุทธศาสนา+เล่นไฟลอยกระทง

ในการออกแบบลวดลายเรขาคณิตนั้น จะมีการผูกเรื่องราวไปทางพระพุทธศาสนา และยัง ออกแบบโดยดึง สัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น ธรรมจักร กวางหมอบ มาใช้ ได้นำลวดลาย ซึ่งสื่อถึงเล่นไฟ ลอยกระทง มาใช้ในการออกแบบอีกด้วย

- ลายเรขาคณิต ลายที่1

ดอกบัว เป็นดอกไม้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ถูกนำมาใช้ในการบูชา มาช้านาน อีกทั้งยังแทนความหมายของคุณงามความดี และยังเกี่ยวข้องกับประเพณีลอยกระทง อีกด้วย

- ลายเรขาคณิต ลายที่2

ธรรมจักรและกวางหมอบ เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา ส่วนดอกไม้ไฟ เป็นสัญลักษณ์ของการเฉลิมฉลอง และเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีลอยกระทง สื่อถึงการเฉลิมฉลองให้กับพระพุทธศาสนาให้อยู่คู่กับคนสุโขทัยต่อไป

- ลายเรขาคณิต ลายที่3

ธรรมจักร เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา แปลว่า วงล้อแห่งชีวิต เปรียบเสมือนชีวิตของคนเราที่หมุนไปตามกาลเวลาและสมัยก่อนนั้น ชาวสุโขทัยมีวิถีชีวิตที่อยู่กับแม่น้ำยมมาช้านาน จึงมีประเพณีลอยกระทงเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา คลื่นน้ำทั้งสอง หมายถึง การที่พวกเราทุกคน ทั้งหญิงชายมาร่วมลอยกระทงในแม่น้ำแห่งนี้

- ลายเรขาคณิต ลายที่4

โคมชักโคมแขวน เป็นสัญลักษณ์ที่แทนสิ่งที่ใช้บูชารอยพระพุทธบาทของชาวสุโขทัย เป็นความเชื่อในพระพุทธศาสนา และโคมชักโคมแขวน ยังเกี่ยวข้องกับประเพณีลอยกระทงอีกด้วย

2. ชุดลายธรรมชาติ

สักการะแม่ย่าพ่อขุน+รุ่งอรุณแห่งความสุข

ให้หลักการออกแบบโดย ดอกไม้ พวงมาลัย บายศรี เพราะสื่อถึงการเคารพบูชา ซึ่ง ชาวสุโขทัยเคารพนับถือพ่อขุนรามคำแหง และแม่ย่าซึ่งเป็นพระมารดาของพระองค์ อีกทั้ง สุโขทัย ยังหมายถึงรุ่งอรุณแห่งความสุข จึงสื่อว่าลายนี้เป็นลายของสุโขทัย

- ลายธรรมชาติ ลายที่1

ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์ ที่แสดงออกถึงความรัก ความจงรักภักดี ซึ่งเราแทนถึงการแสดงความภักดีและเคารพ แก่ เทวรูปแม่ย่า และพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งชาวสุโขทัยเคารพนับถือมาก

- ลายธรรมชาติ ลายที่2

พวงมาลัย เป็นสัญลักษณ์ของการแสดงออกถึง ความกตัญญู ความเคารพ ความศรัทธา ต่อสิ่งที่เราจะนำไปสักการะ ซึ่งในที่นี้หมายถึง พ่อขุนรามคำแหง และ แม่ย่า (มารดาของพ่อขุนรามคำแหง) ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวสุโขทัย

- ลายธรรมชาติ ลายที่ 3

สุโขทัย มาจากคำสองคำคือ สุข+อุทัย หมายความว่า รุ่งอรุณแห่งความสุข โดยในอดีตมีพ่อขุนรามคำแหง เป็นผู้ปกครองโดยชอบธรรม หลังจากนั้นมา ชาวสุโขทัยจึงนับถือพระองค์ และชาวสุโขทัยเชื่อว่าพ่อขุนรามคำแหงสร้างเทวรูปขึ้นเพื่ออุทิศแด่นางเสือง พระมารดาของ

พระองค์ จึงพากันเรียกเทวรูปนี้ว่าแม่ย่า จึงเปรียบดอกไม้กำนี้ เหมือนการที่ชาวสุโขทัยเคารพนับถือพระองค์ทั้งสอง

- ลายธรรมชาติ ลายที่ 4

เกววัลย์ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์ของ การมีอายุที่ยืนนาน ความมีชีวิตชีวา จึงนำมาสื่อถึง การที่มีแม่ย่า และพ่อขุนรามคำแหงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนสุโขทัยมาช้านาน เวลาไปกราบไหว้ก็จะนำดอกไม้ไปสักการบูชา เพื่อความสบายใจ และเพื่อเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวของชาวสุโขทัย สืบต่อไป

3. ชุดลายสัตว์

มรดกโลกล้าเลิศ+ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว

สื่อความหมายเกี่ยวกับ มรดกโลกล้าเลิศ+ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เลยออกแบบโดยการตีความเป็นปลาคู่ ซึ่งปลาคู่เป็นเอกลักษณ์และมรดกของสุโขทัย แล้วก็สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ตามประโยคที่อยู่ในหลักศิลาจารึก "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" ในแต่ละลายจะใช้ตัวปลาไม่เหมือนกัน

- ลายสัตว์ ลายที่ 1

สุโขทัยเต็มไปด้วยปลาน้ำจืดนานาชนิด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลายปลานี้เป็นปลาน้ำจืด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องสังคโลก และยังเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

- ลายสัตว์ ลายที่ 2

ปลาสุโขทัย เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับศาสนาในเรื่องของมงคลแปดประการ จึงใช้ดอกบัวแทนการตีความหมาย ส่วนปลาที่ปรากฏนั้นคือ ปลาเกา ซึ่งเป็นปลาที่อยู่ในเขตของสุโขทัยเท่านั้น

- ลายสัตว์ ลายที่ 3

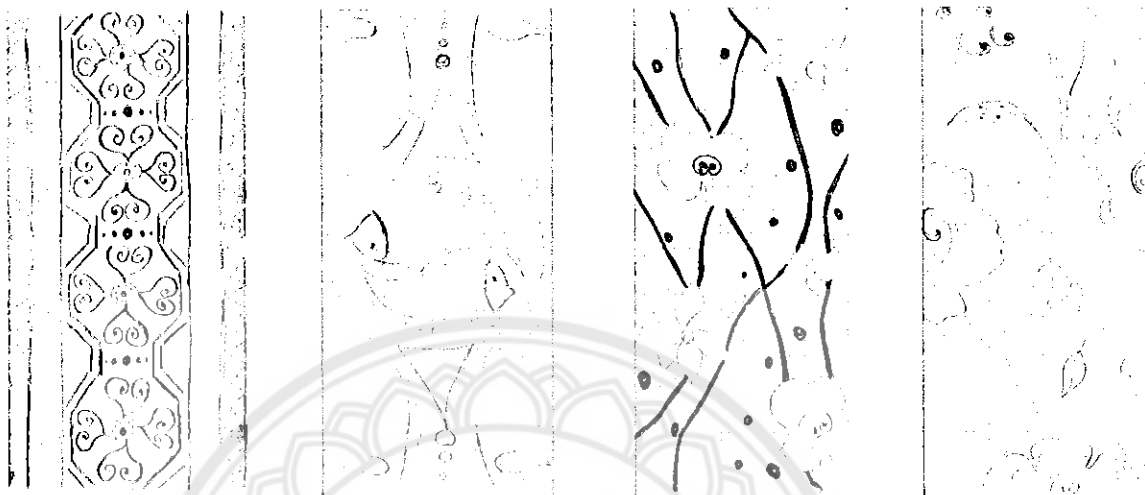
ปลาคู่ เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ส่วนของเส้นคลื่นน้ำ สื่อถึง การดำรงชีวิตอย่างช้าๆ เปรียบเหมือน การดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ อุดมสมบูรณ์ ทั้งข้าวปลา อาหาร ในเมืองมรดกโลกอย่างสุโขทัยนั่นเอง

- ลายสัตว์ ลายที่ 4

ในน้ำมีปลาในนามีข้าว ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของสุโขทัย เมืองมรดกโลก อย่างแท้จริง อีกทั้ง ลายปลาของสุโขทัย ยังหมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ และความมั่นคง

4.2.4 ออกแบบลวดลาย

1. การออกแบบหาแนวทางลวดลาย

ภาพที่ 74 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 1
ที่มา: ภาครณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 75 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 2
ที่มา: ภาครณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 76 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 3(แบบที่3 นำมาพัฒนาต่อ)
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

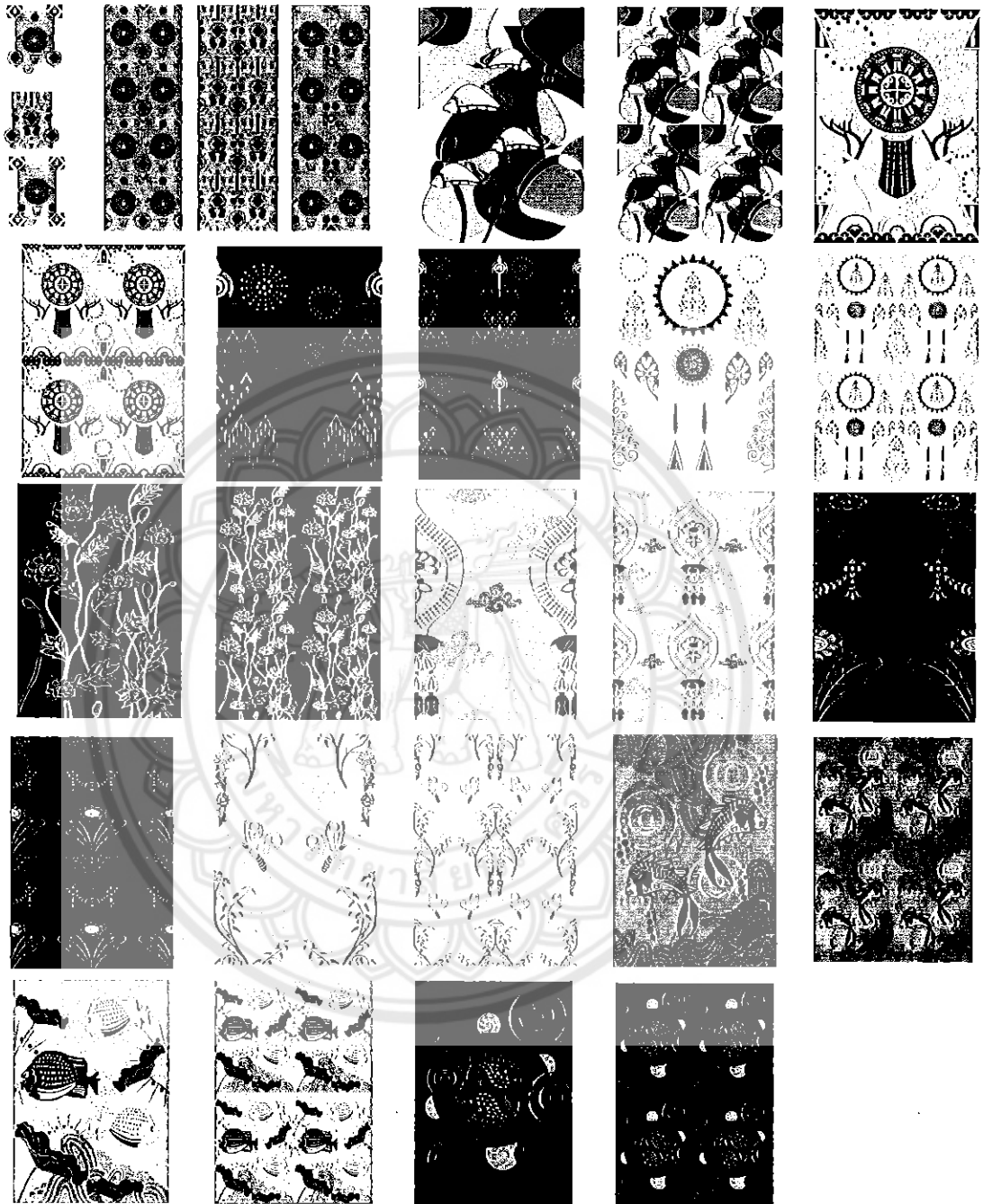
2. การพัฒนาลายครั้งที่ 1

ภาพที่ 77 แสดงรูปแบบ Sketch Design ครั้งที่ 1

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

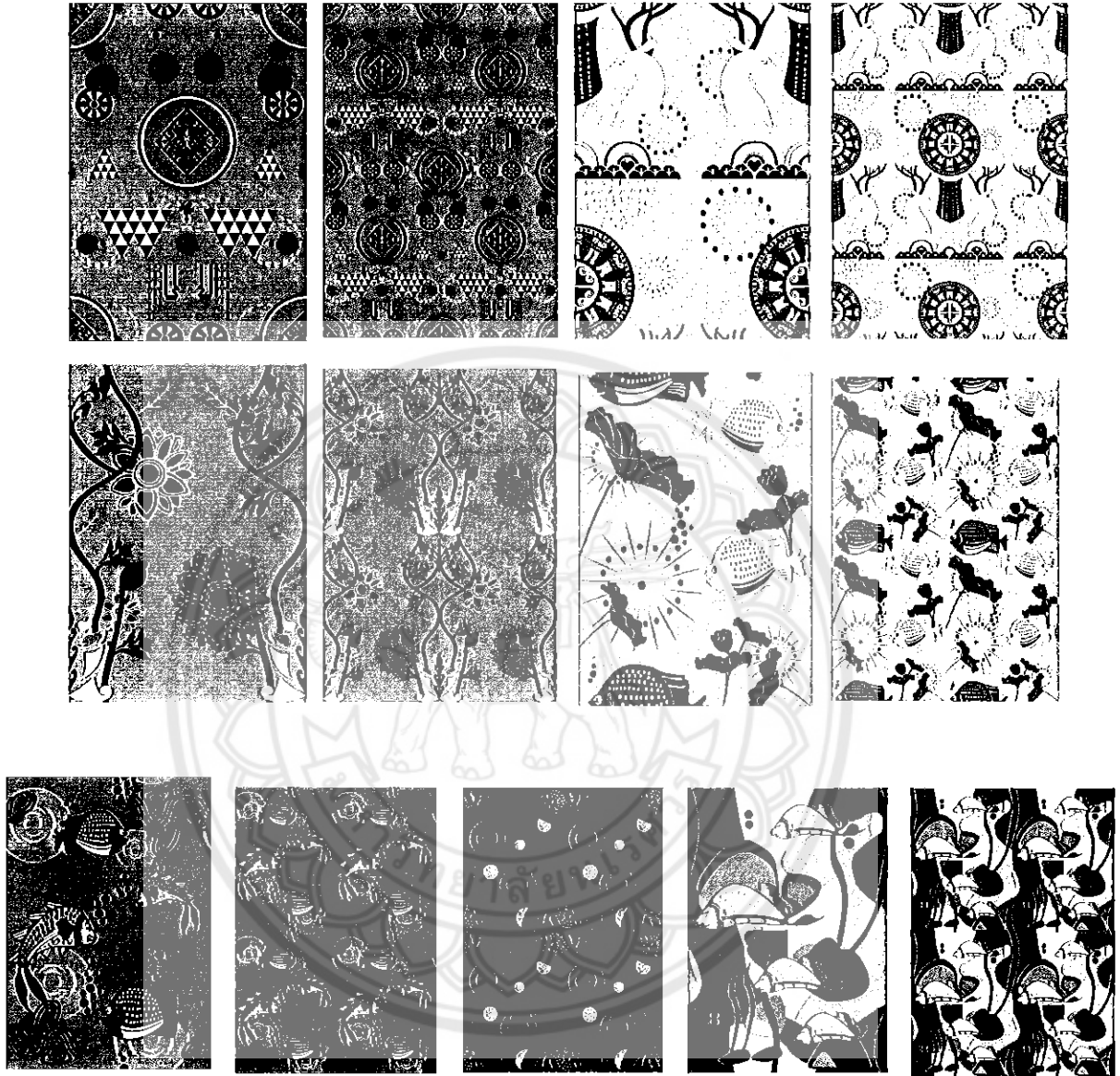
3. การพัฒนาลายครั้งที่ 2

ภาพที่ 78 แสดงรูปแบบพัฒนาลวดลาย ครั้งที่ 1

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

4. การพัฒนาลายครั้งที่ 3

ภาพที่ 79 แสดงรูปแบบพัฒนาลวดลาย ครั้งที่ 2

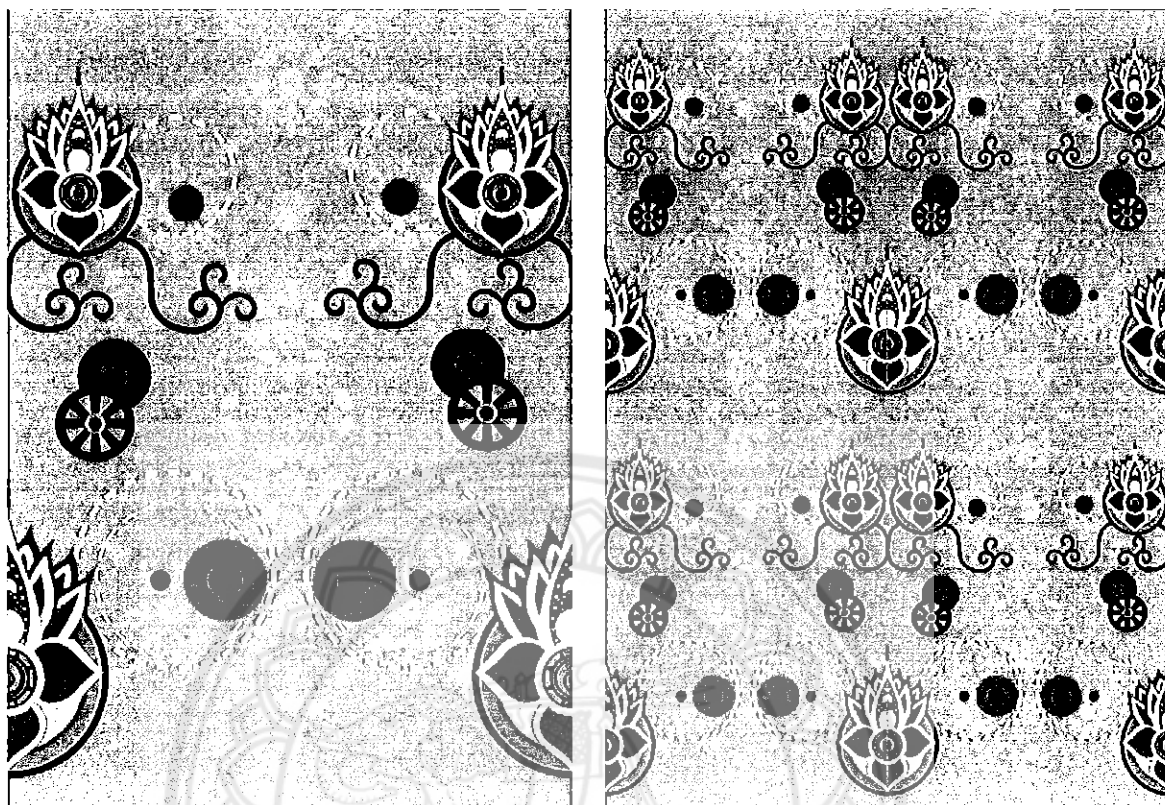
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

5. การพัฒนาลายครั้งที่ 4

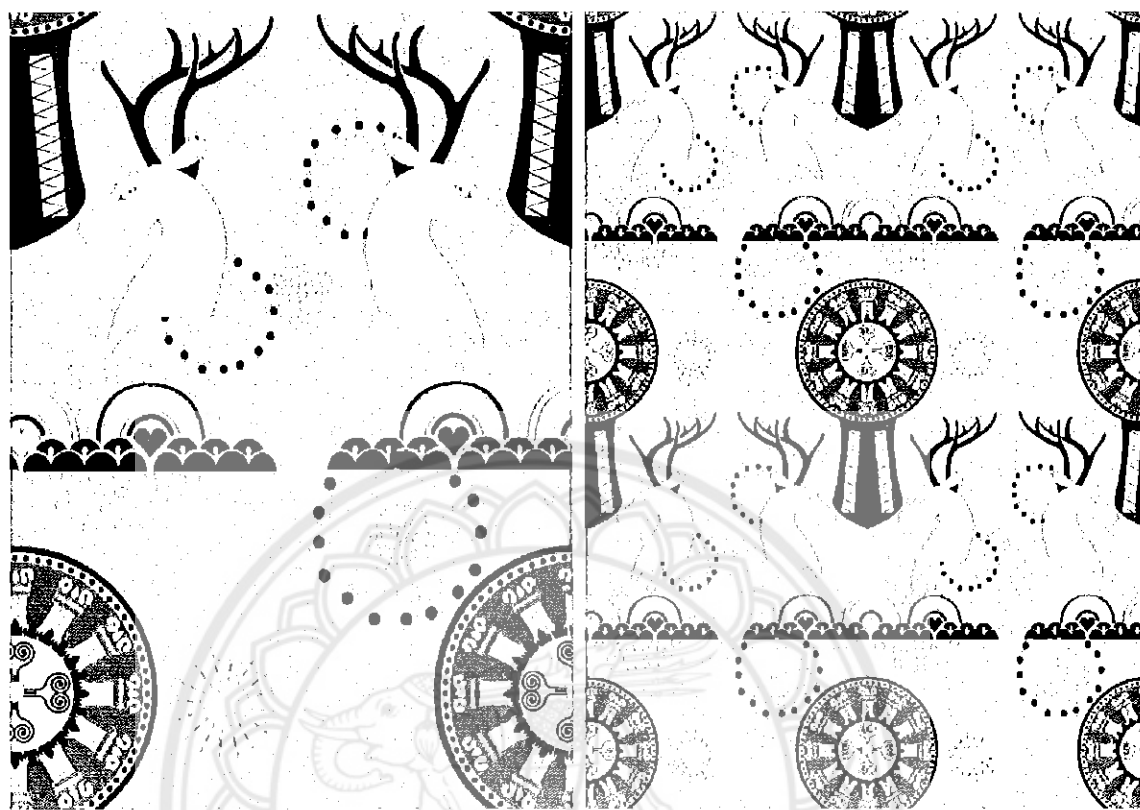
ภาพที่ 80 แสดงรูปแบบพัฒนาลวดลาย ครั้งที่ 3

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

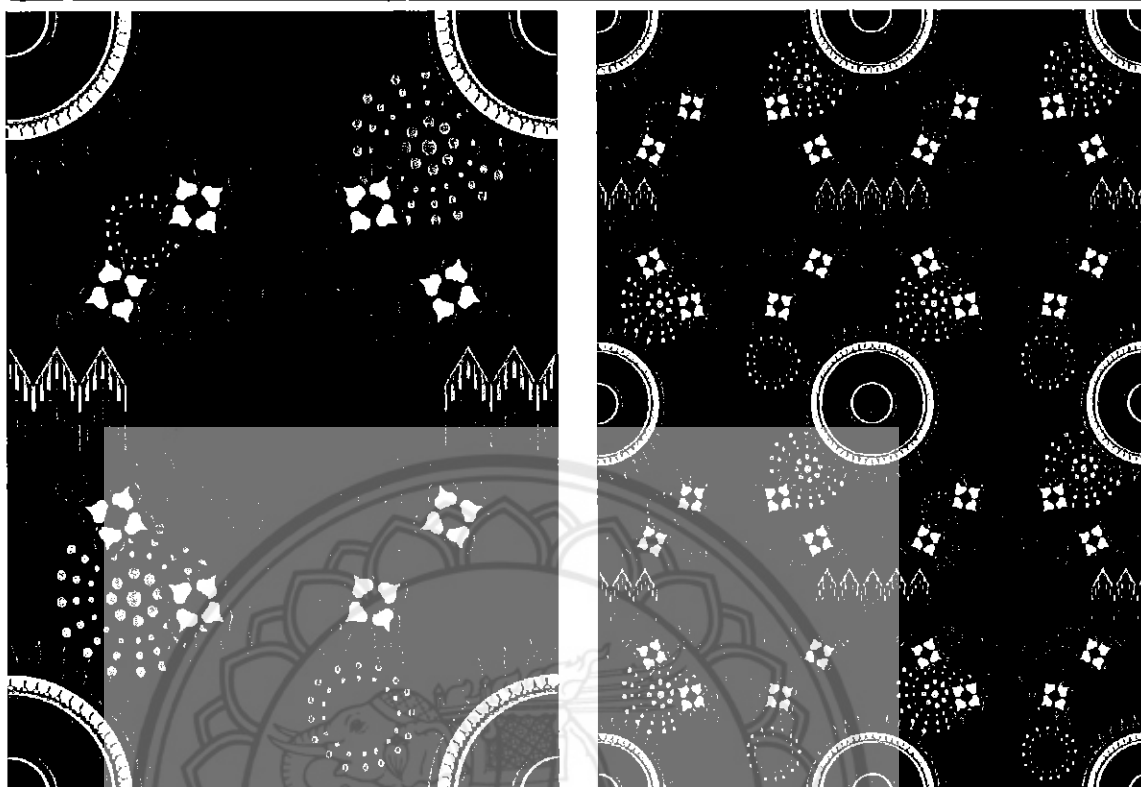
ภาพที่ 81 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 1

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

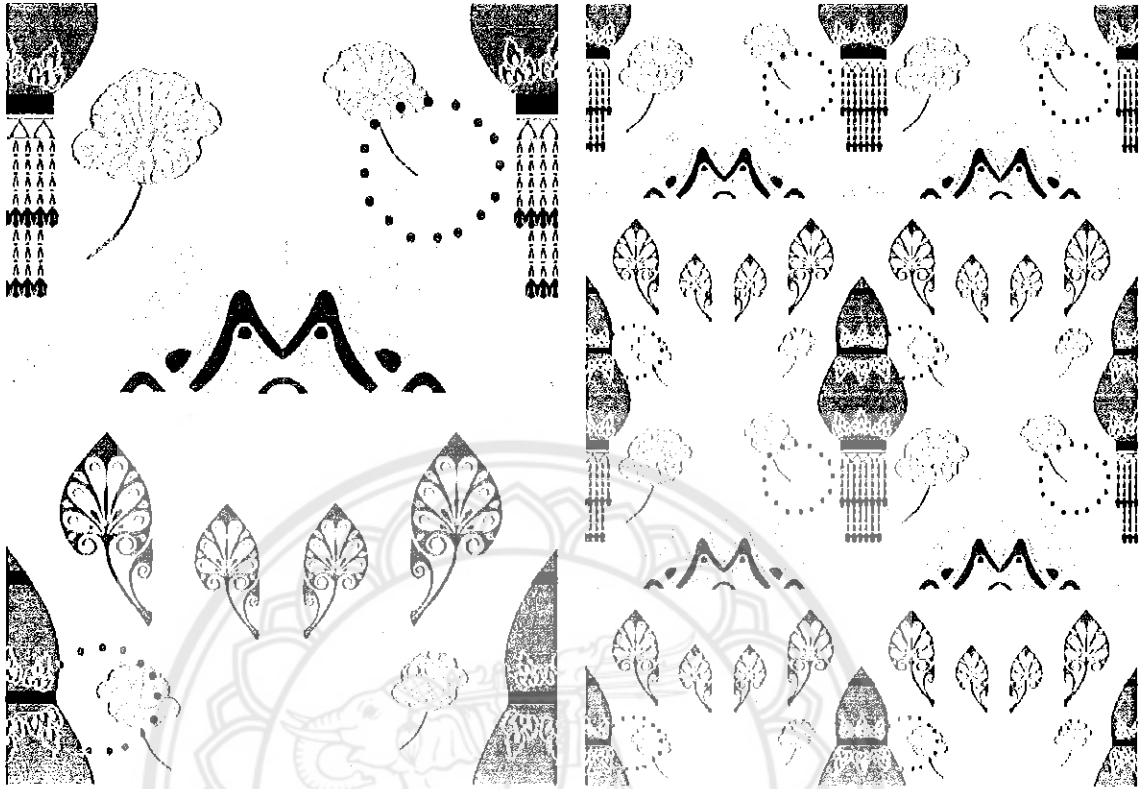
ภาพที่ 82 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 2

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

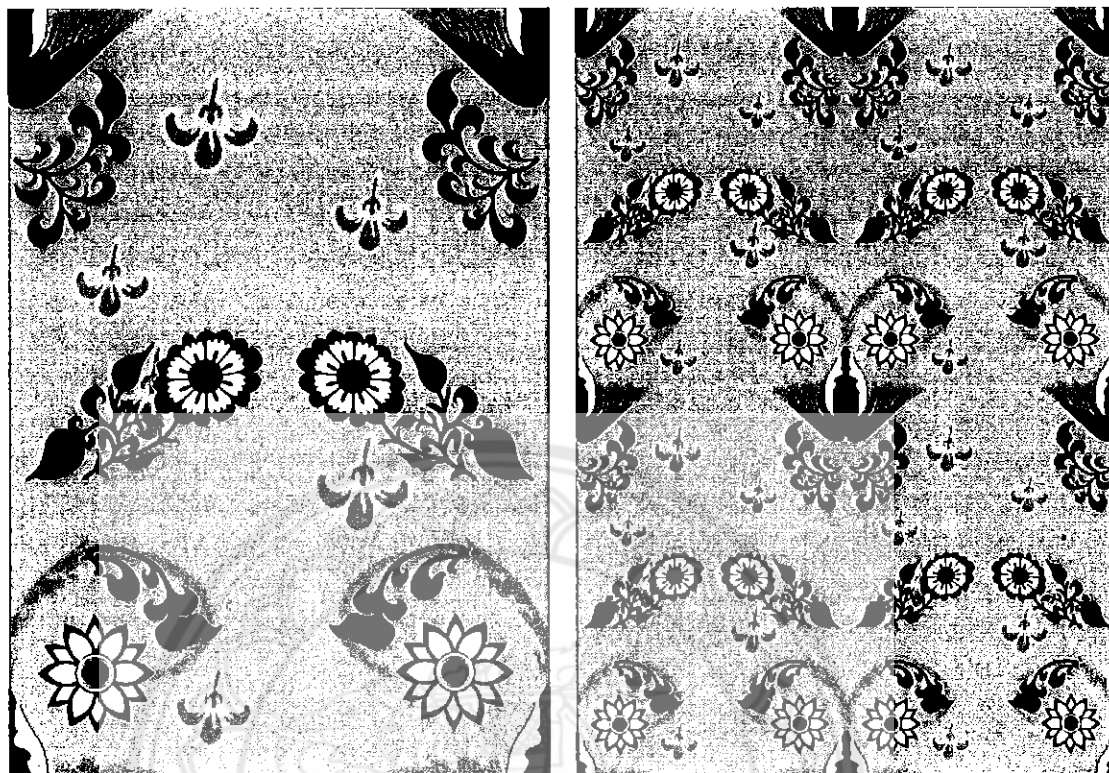

ภาพที่ 83 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 3

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 84 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดเรขาคณิต ลายที่ 4
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 85 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 1

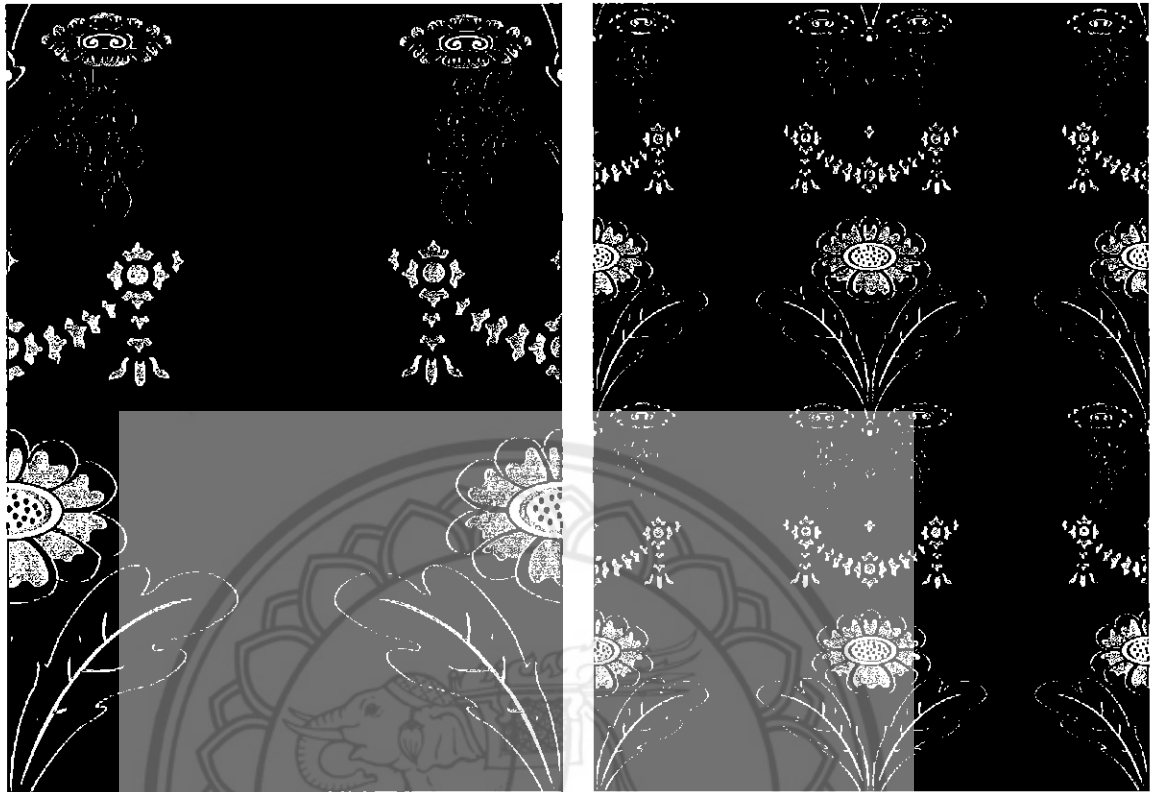
ที่มา: ภาณัติพิภย์, 2558

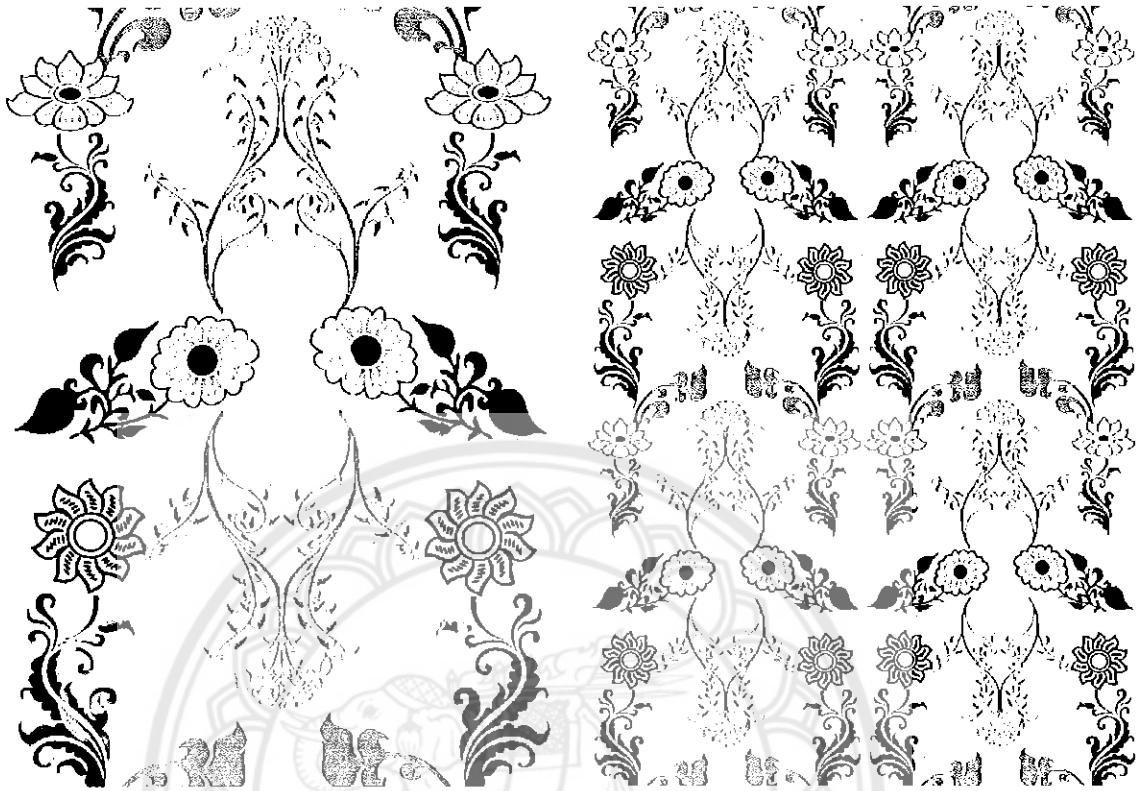
ภาพที่ 86 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 2

ที่มา: ภารณ์ทิพย์, 2558

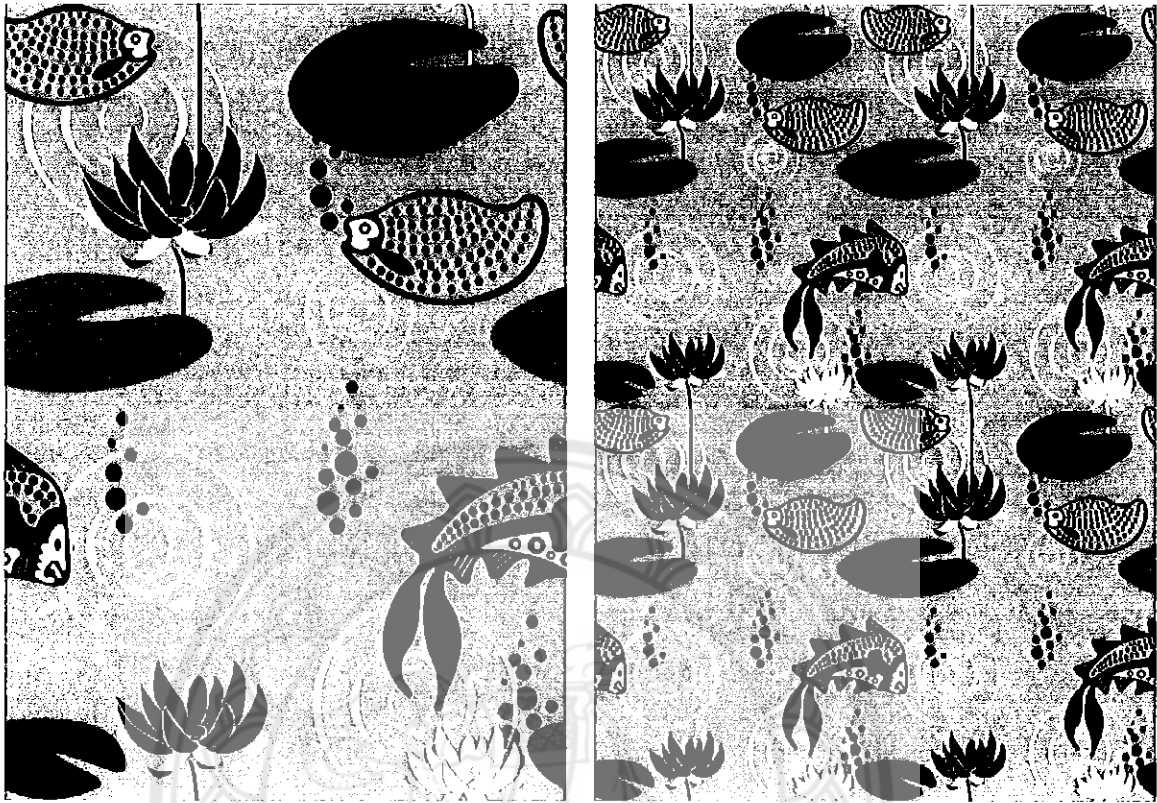

ภาพที่ 87 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 3
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 88 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดธรรมชาติ ลายที่ 4
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

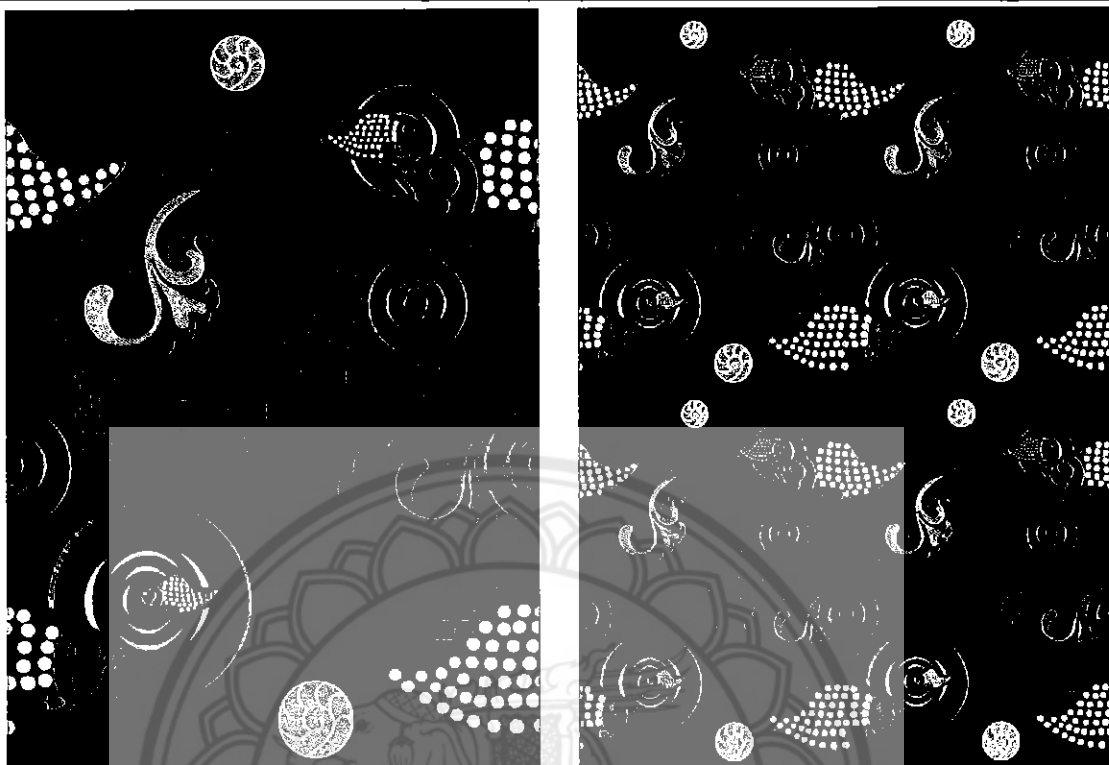
ภาพที่ 89 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 1

ที่มา: ภาณทัณฑ์, 2558

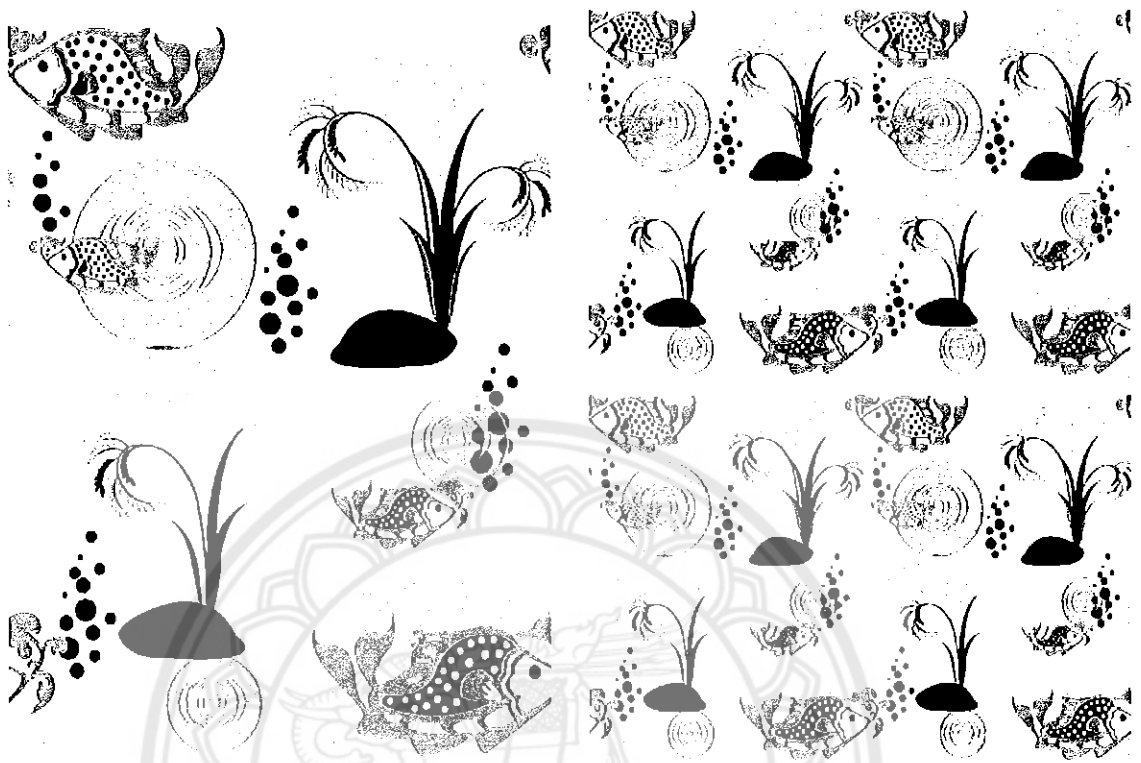

ภาพที่ 90 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 91 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 3
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 92 แสดงลวดลายที่สมบูรณ์ ชุดสัตว์ ลายที่ 4
ที่มา: ภาควิชาศิลปะ, 2558

ขั้นตอนที่ 4.3 Post-Production

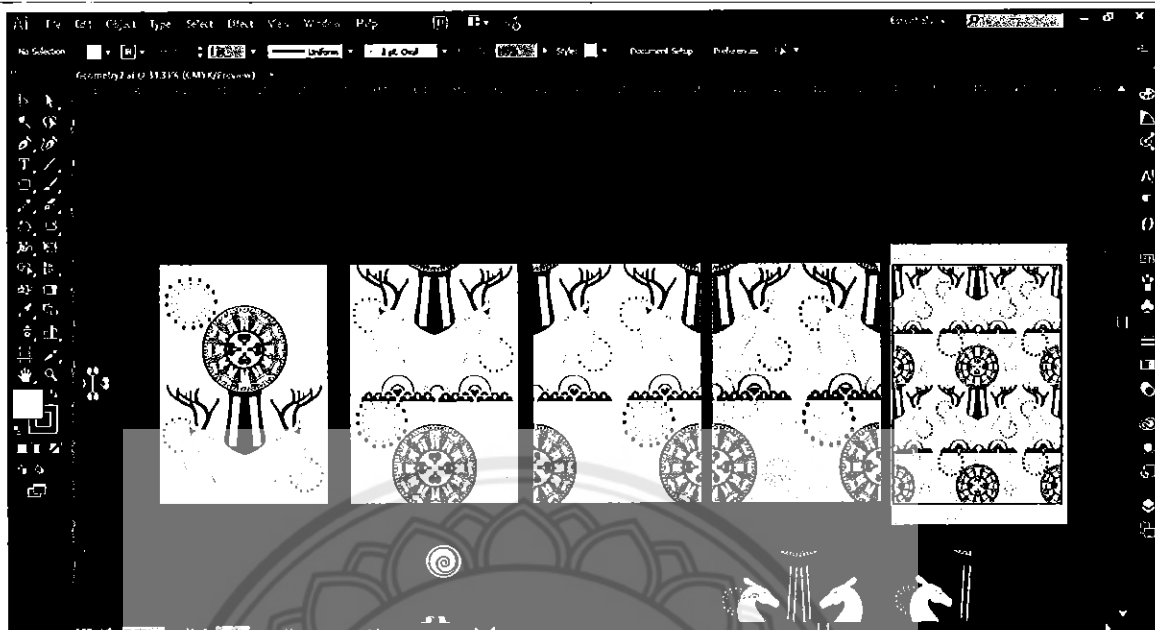
4.3.1 ขั้นตอนการทำ

ขั้นตอนการทำจากการพัฒนาแก้ไข Sketch Design ได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการแล้ว
ใช้โปรแกรม Adobe Illustration ในการจัดองค์ประกอบของลวดลายต่างๆและการลงสี

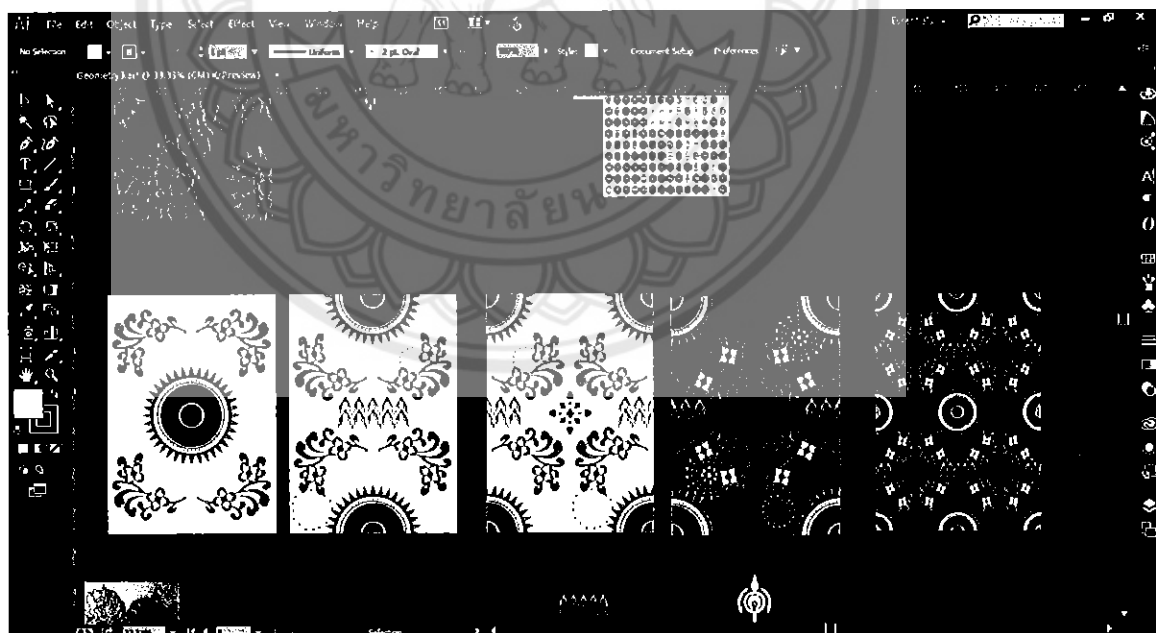

ภาพที่ 93 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 1

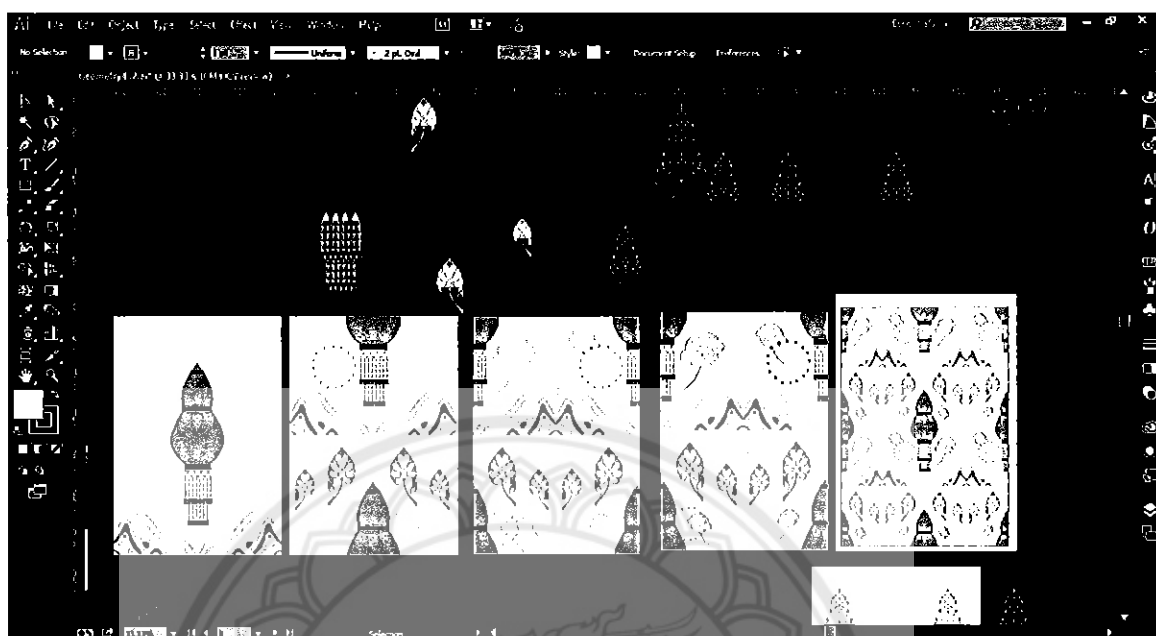
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

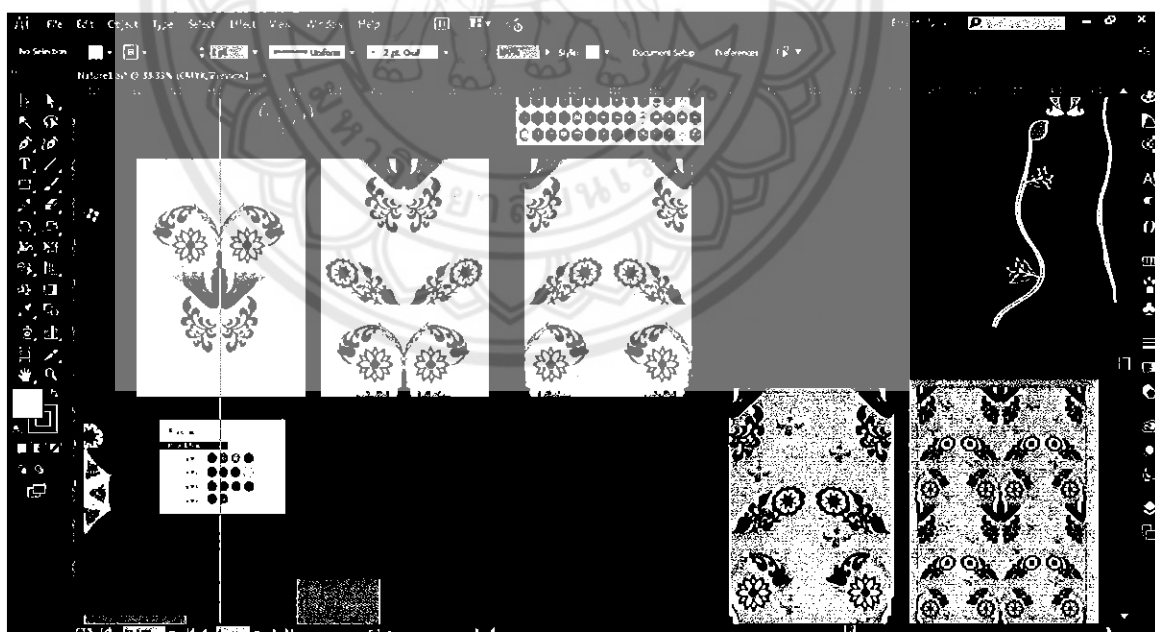
ภาพที่ 94 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

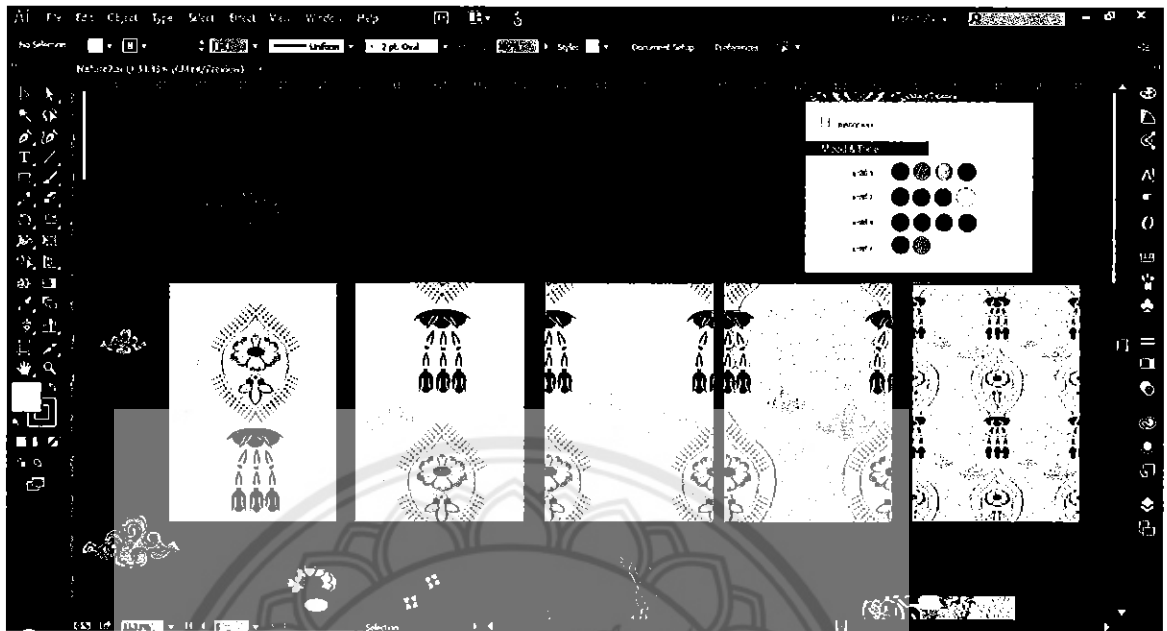
ภาพที่ 95 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 3
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 96 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดเรขาคณิต ลายที่ 4
ที่มา: ภาณีทิพย์, 2558

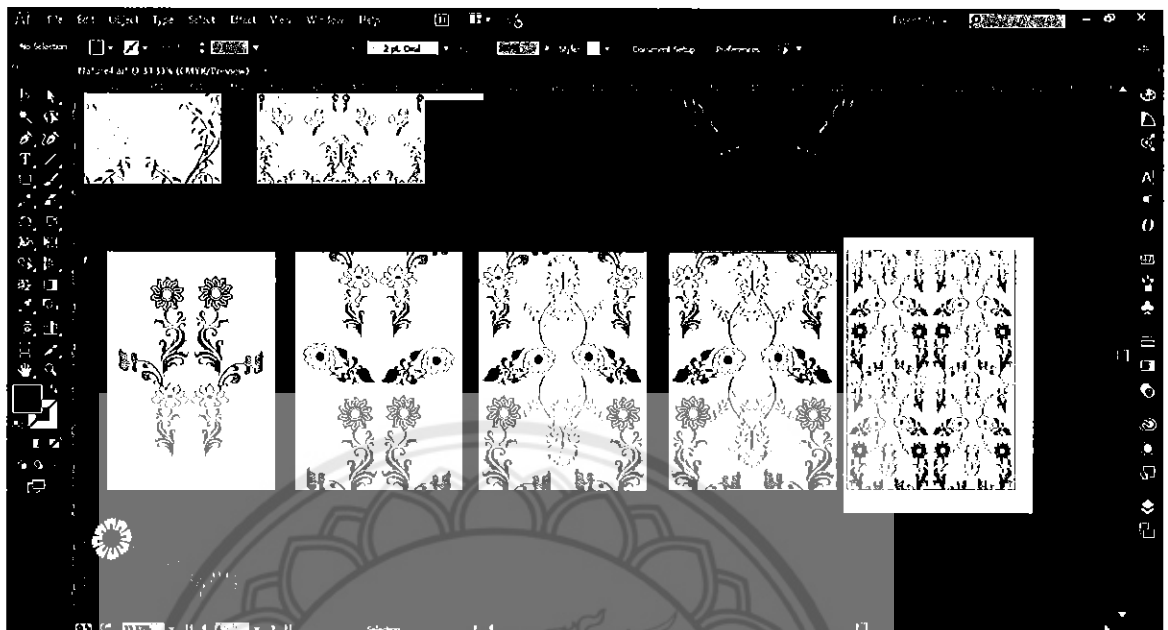
ภาพที่ 97 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมชาติ ลายที่ 1
ที่มา: ภาณีทิพย์, 2558

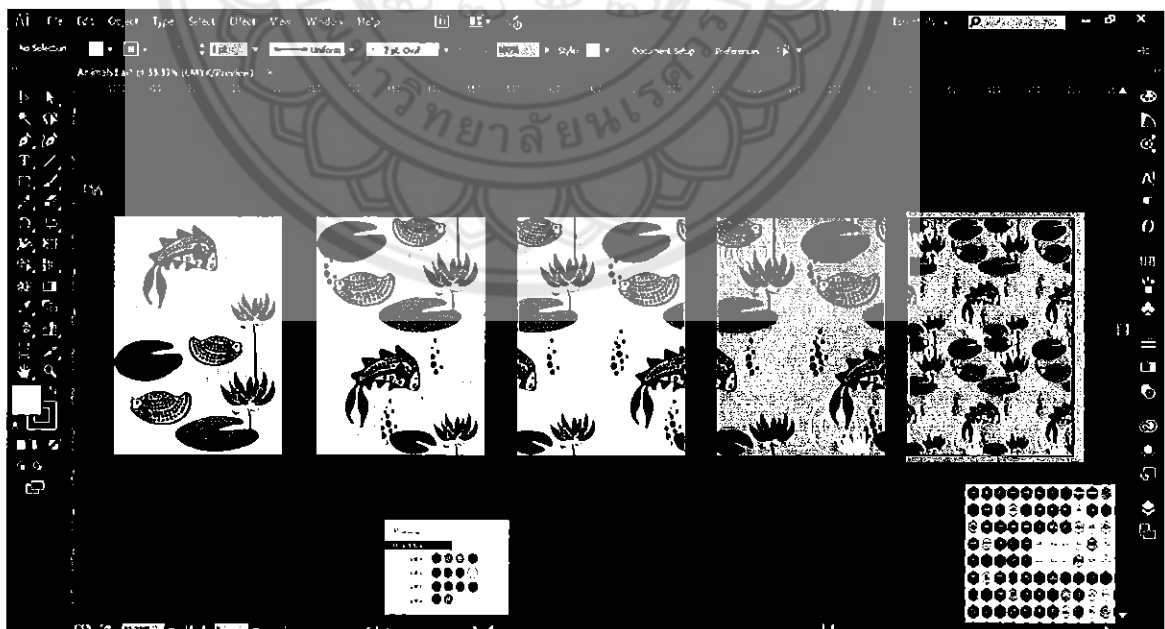
ภาพที่ 98 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมเนียมชาติ ลายที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

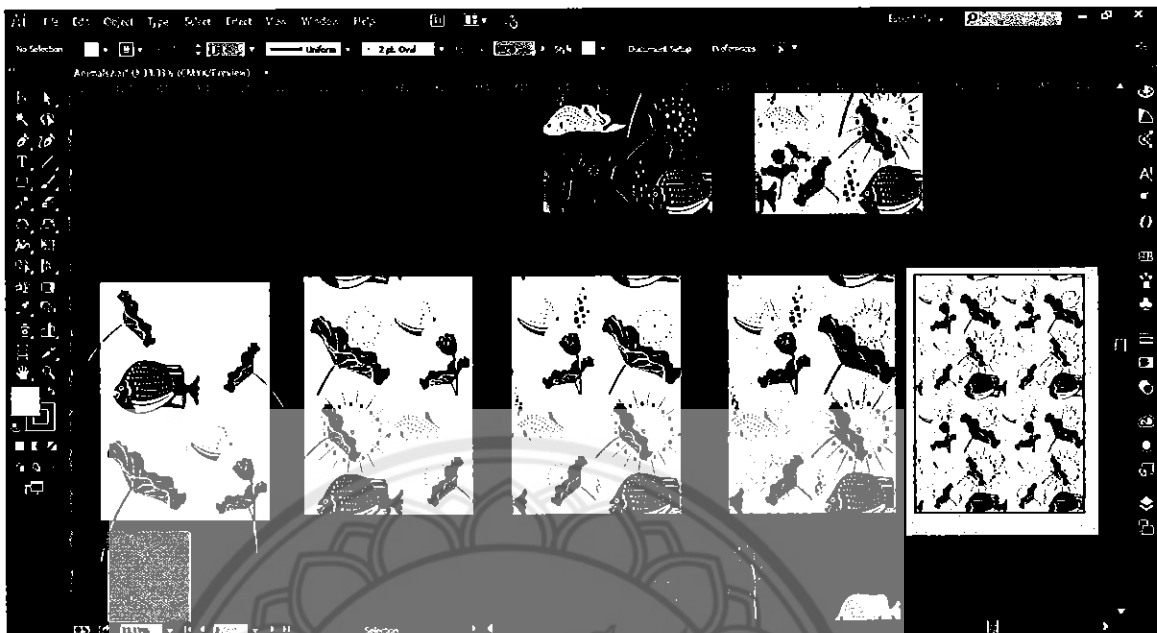
ภาพที่ 99 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดธรรมเนียมชาติ ลายที่ 3
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

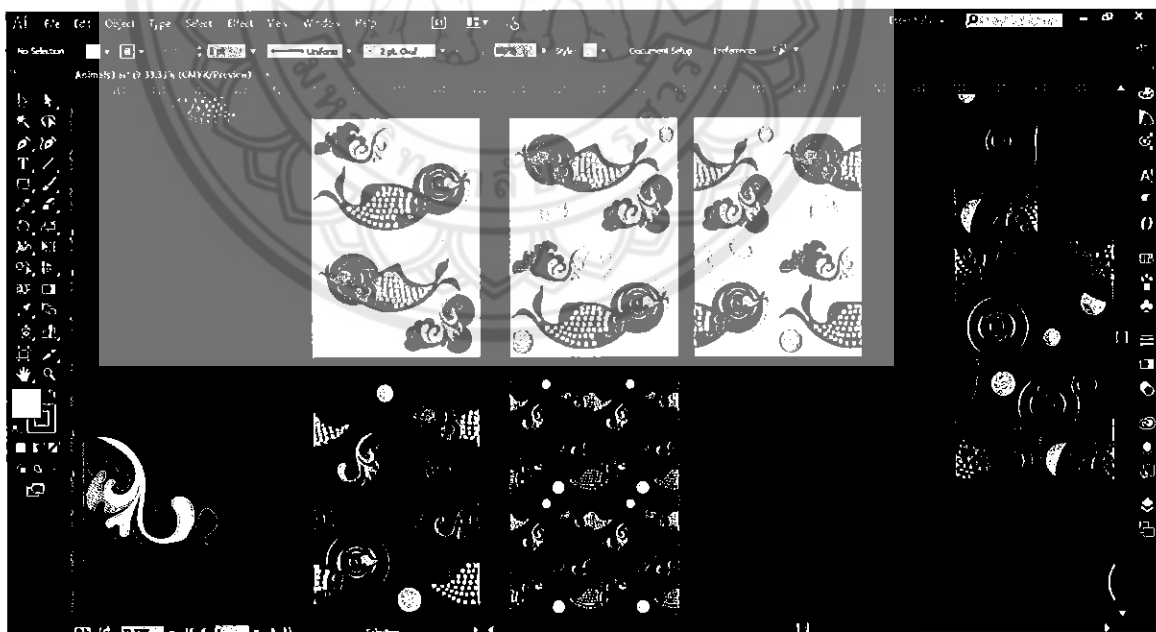
ภาพที่ 100 แสดงการออกแบบลวดลาย ชูดธรรมชาติ ลายที่ 4
ที่มา: ภาณทิพย์, 2558

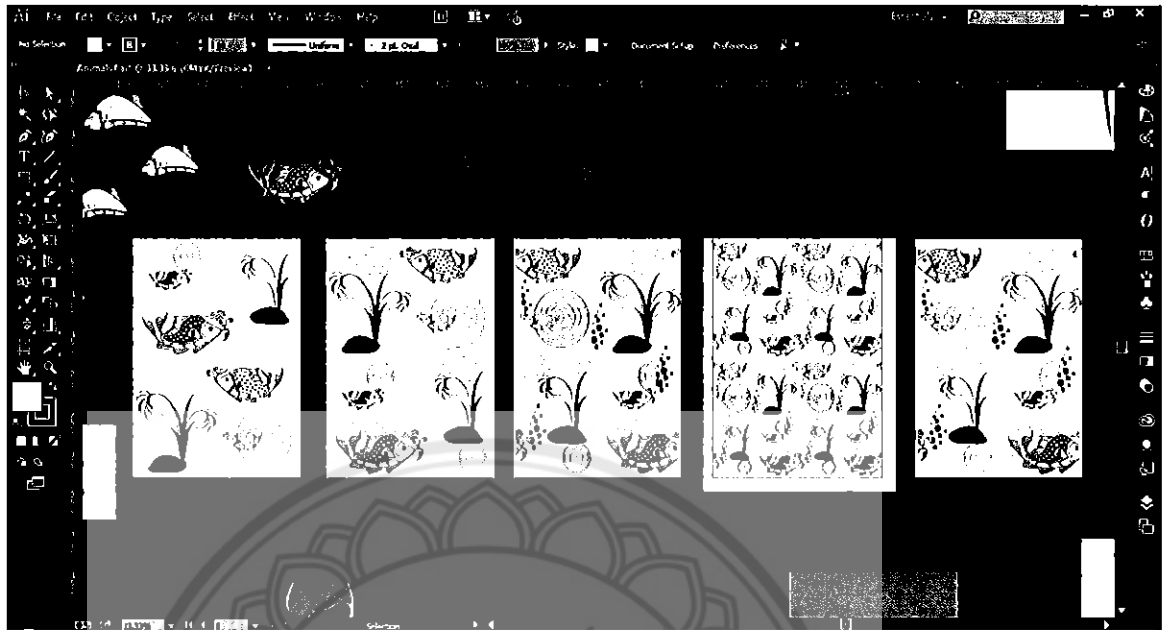
ภาพที่ 101 แสดงการออกแบบลวดลาย ชูดสัตว์ ลายที่ 1
ที่มา: ภาณทิพย์, 2558

ภาพที่ 102 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 2
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 103 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 3
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 104 แสดงการออกแบบลวดลาย ชุดสัตว์ ลายที่ 4

ที่มา: ภาณุทิพย์, 2558

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก เพื่อการออกแบบกราฟิกและศึกษาเรื่องสังคโลก อีกทั้งยังส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่รู้จักสังคโลกกันมากขึ้น ผู้วิจัยได้สรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการออกแบบ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน

5.3 แนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การออกแบบลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจาก เครื่องสังคโลก “DESIGNNING THE PATTERNS INSPIRATION FROM SANGKHALOK” เพื่อศึกษาเรื่องสังคโลก และเผยแพร่เรื่องราวของสังคโลกให้เยาวชนได้รู้จักและเข้าใจมากขึ้น โดยทำการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคโลก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบลวดลายให้เกิดความสวยงาม เหมาะแก่การนำไปเผยแพร่ โดยมีขอบเขตของเนื้อหาสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ศึกษาข้อมูลความเป็นมาของสังคโลก แล้วนำมาเปรียบเครื่องปั้นดินเผาที่ยังมีอยู่ในปัจจุบันว่า มีลักษณะเด่นมีอะไรบ้าง

5.2.2 ศึกษาเรื่องเทคนิคการออกแบบ

1. การออกแบบลวดลาย ในรูปแบบที่ต่อเนื่อง

2. การใช้สี

3. การจัดองค์ประกอบศิลป์

5.2 ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย มีอุปสรรคมากมาย เนื่องจากผู้วิจัยเพิ่งเคยทำครั้งแรก อีกทั้งต้องใช้ความละเอียดในการทำงานต้องมีการวางแผนในการทำงานอย่างรอบคอบ ซึ่งก็มีปัญหาต่างๆมากมายและข้อผิดพลาดดังนี้

1. มีปัญหาจากการที่จะสรุปข้อมูลว่า จะหาเครื่องปั้นดินเผามาเปรียบเทียบกับที่ดี เพราะในประเทศไทยก็มีหลายที่ สุดท้ายก็เลือกได้ว่า เลือกที่ปัจจุบันนี้ยังทำอยู่ เพราะสังคโลกคนสุโขทัยก็ยังทำอยู่

2. ปัญหาในการออกแบบลวดลาย เพราะตอนแรกไม่รู้จะไปทิศทางไหนดี ก็มีการสเก็ทมั่วๆไป จนจำจุดได้

3. ในเรื่องของการผูกลาย ในตอนแรกนึกไม่ออกว่าจะผูกลายยังไงดี จะไปทางเกี่ยวกับโบราณสถาน คือนำพวกเอกลักษณ์เด่นๆของสุโขทัย เช่น เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ มาใส่ แต่มันก็จะเป็นการตีความหมายไปอีกทาง ไม่เกี่ยวกับสิ่งใดในโลก จนนึกถึงคำขวัญของสุโขทัย ที่อยู่ใกล้ตัวที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผูกลายได้ เช่นประเด็นเรื่องศาสนา ประเพณีลอยกระทง พอขุนรามคำแหง และความอุดมสมบูรณ์ของสุโขทัย

4. ขั้นตอนของสเก็ตดีไซน์ เมื่อจับทางได้แล้วว่าจะออกแบบยังไงดี มีการจัดวางหลายรูปแบบ ซึ่งตอนแรกเลยคิดว่าจะออกแบบในรูปแบบลายเดี่ยวแล้วจบเลย แต่อาจารย์ก็ได้แนะนำว่า ถ้าลวดลายของเราไปอยู่ตามพวกวอลเปเปอร์ล๊ะจะทำยังไง เลยเปลี่ยนใหม่เป็นออกแบบในรูปแบบที่สามารถต่อกันได้ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ไม่ว่าจะป็นด้านข้าง ด้านบน หรือด้านล่าง

5. เมื่อออกแบบลวดลายเสร็จแล้วจะไปต่อยอดทำอะไรได้อีก ในตอนแรกจับทางไม่ถูกจะนำไปเป็นโซฟาบ้าง รองเท้าบ้าง แต่ก็หาข้อสรุปได้มาเป็นเคสโทรศัพท์ เพราะจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น

6. ขั้นตอนของการถอดลาย แล้วนำมาตราฟลาย ขั้นตอนนี้เป็นปัญหามาก มีการแก้ไขหลายรอบ เพราะสื่อสารไม่ตรงกับอาจารย์ เพราะผู้วิจัยเข้าใจว่าถอดลายจากโปรแกรม Adobe Photoshop เสร็จ ก็มาตราฟต่อที่โปรแกรม Adobe Illustrator ผู้วิจัยเข้าใจว่าให้ตราฟตามที่ถอดลายมาเลย ถอดลายมาอย่างไร ตราฟอย่างนั้น ตรงไหนขาดก็ตราฟตามนั้น คือตราฟให้เรียบร้อยเหมือนกับที่ถอดลายมา ซึ่งในความหมายของอาจารย์คือ ตราฟให้สมบูรณ์ ตรงไหนขาดเติมให้เต็ม

7. ขั้นตอนของการปริ้น เมื่อสีที่ปริ้นออกมาไม่ตรงกับที่เราคิดไว้ ก็ต้องหาร้านที่สีเพี้ยนน้อยที่สุด

8. ขั้นตอนของการออกแบบมีปัญหากับคอมพิวเตอร์ ที่โดนไวรัส โปรแกรมเสียหายจนงานเซฟไว้ก็หาย แต่ดีที่มีการเซฟไฟล์ไว้ที่อื่น

ภาพที่ 105 แสดงบุทแสดงงานที่เซนท์รัล
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

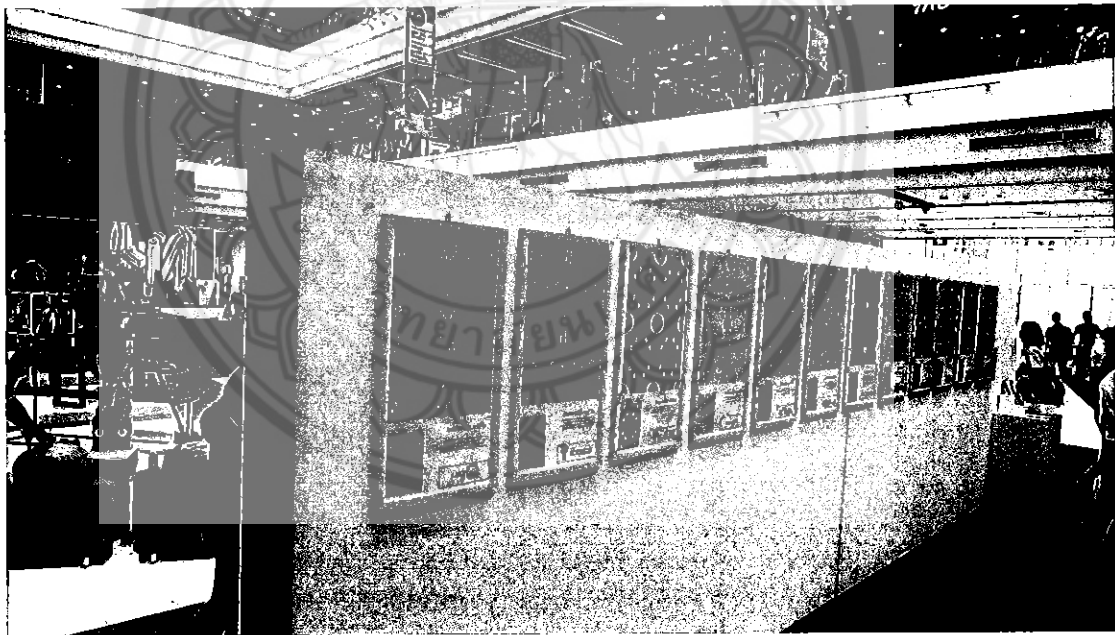

ภาพที่ 106 แสดงบุทแสดงงานที่เซนท์รัล
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

ภาพที่ 107 แสดงผู้เข้าชมผลงาน

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

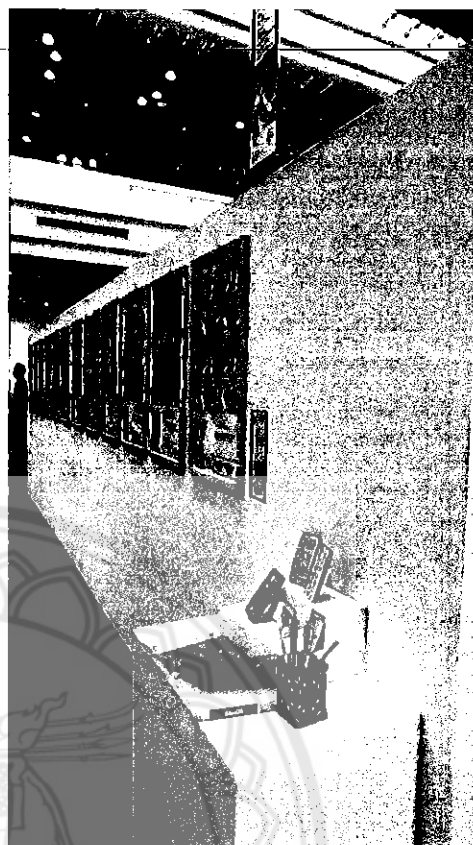
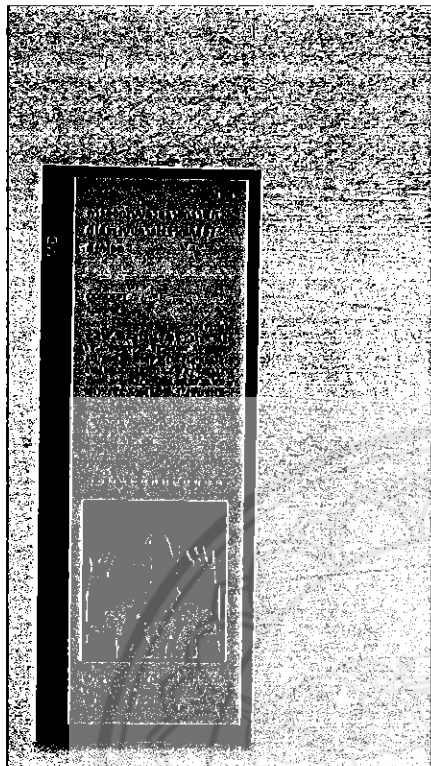

ภาพที่ 108 แสดงผลงานที่นำเสนอด

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

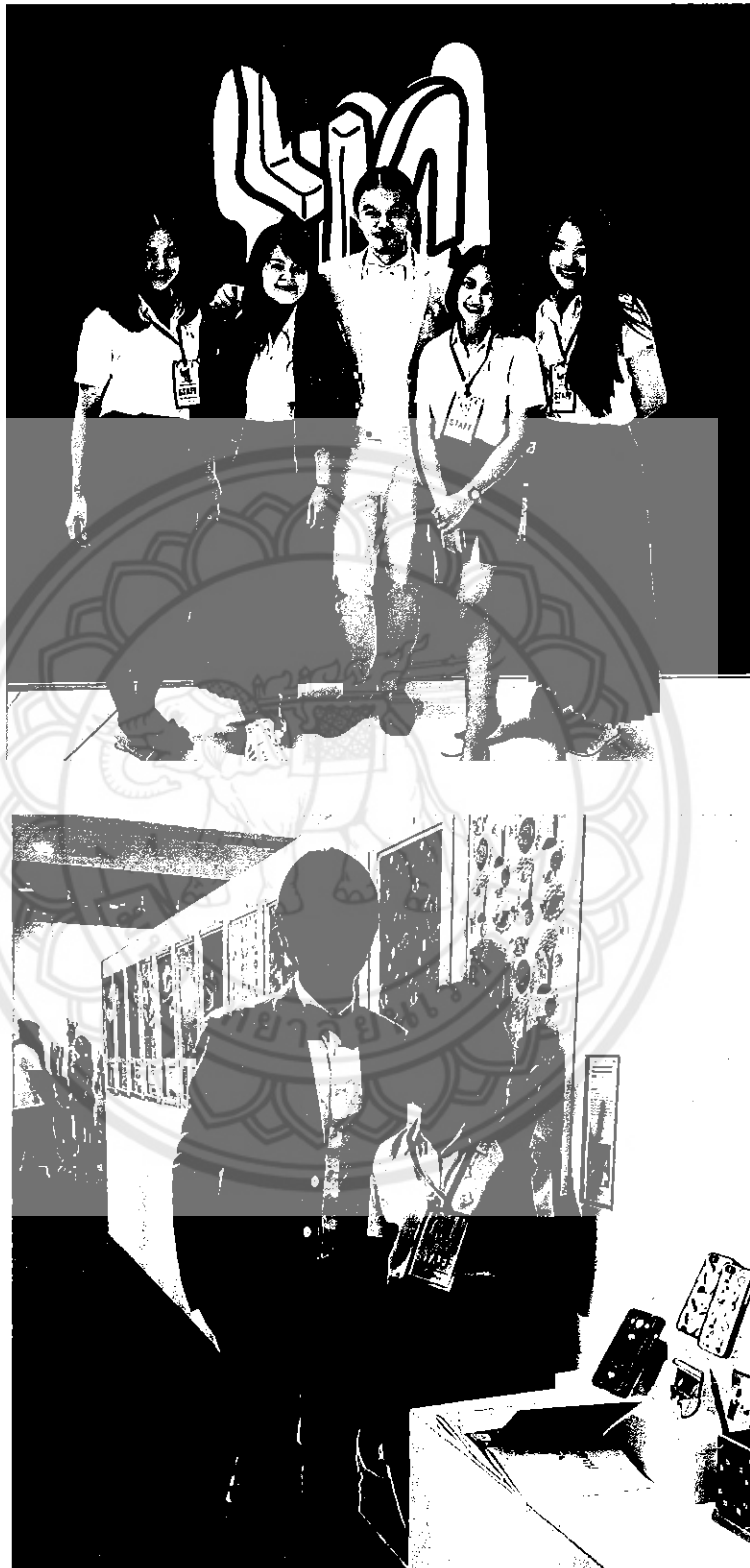
ภาพที่ 109 แสดงผลงานที่นำเสนอ
ที่มา: ภาควิชาพืช, 2559

ภาพที่ 110 แสดงผลงานที่นำเสนอ
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

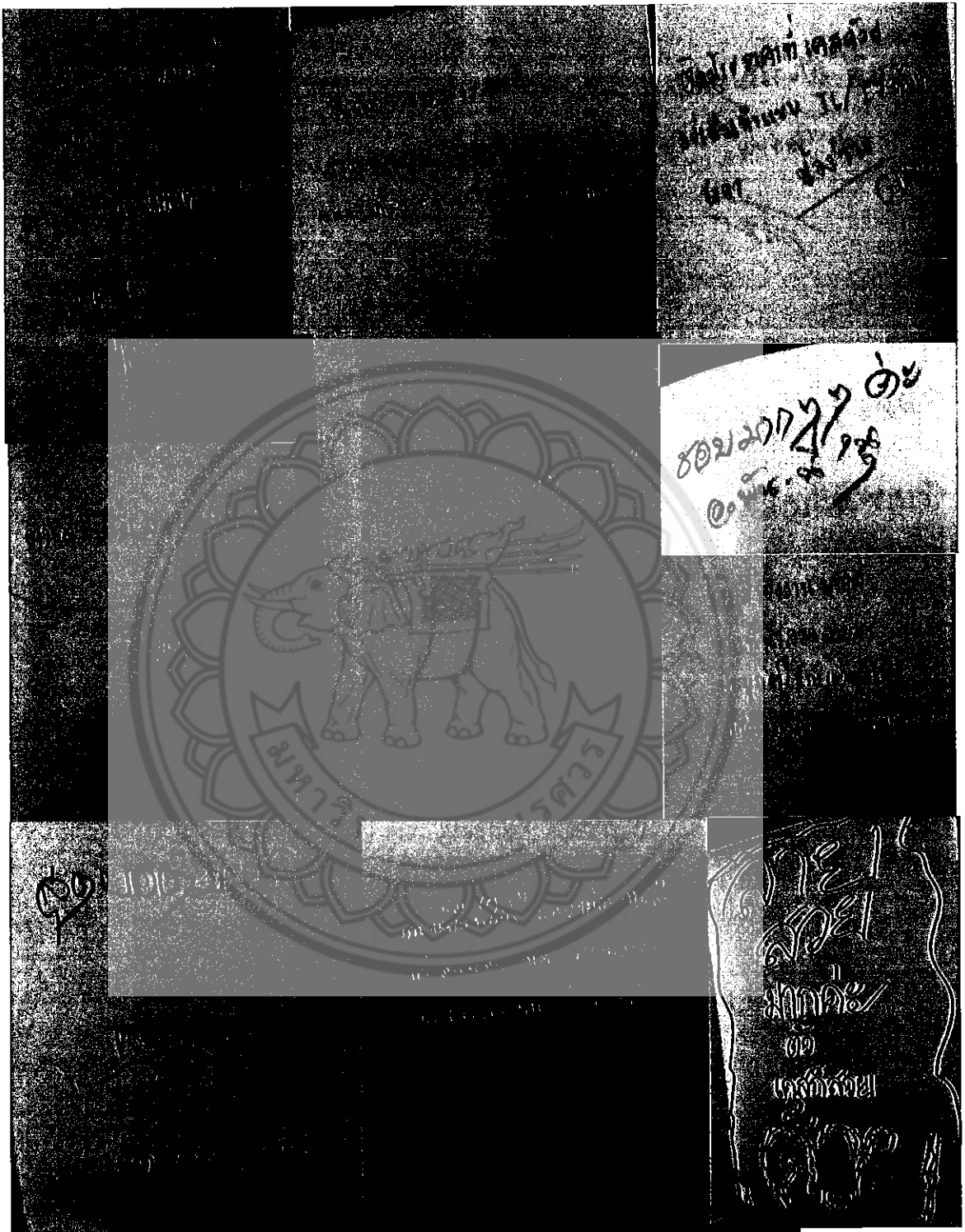

ภาพที่ 111 แสดงการนำเสนอผลงานต่อรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

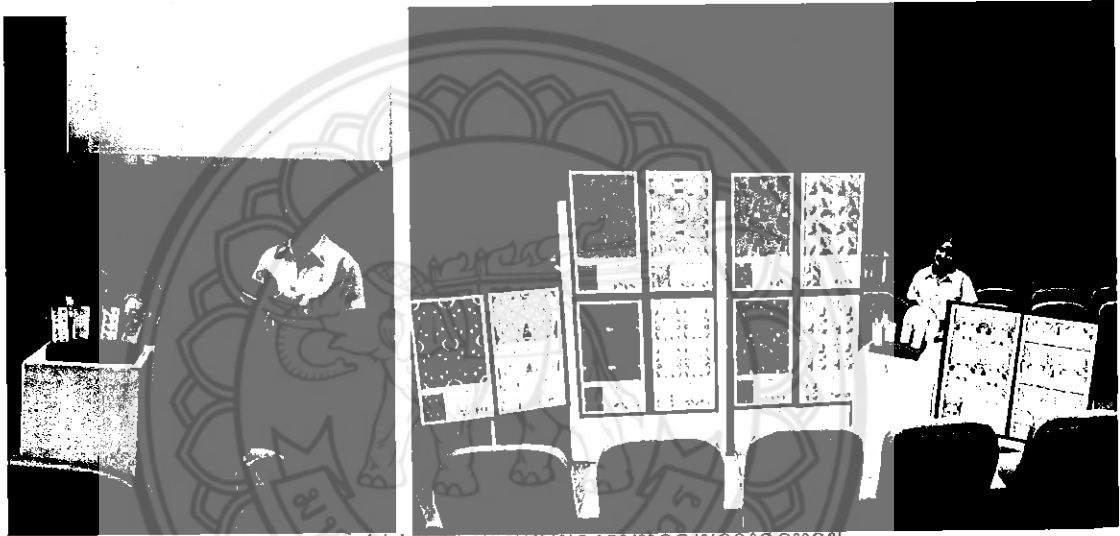
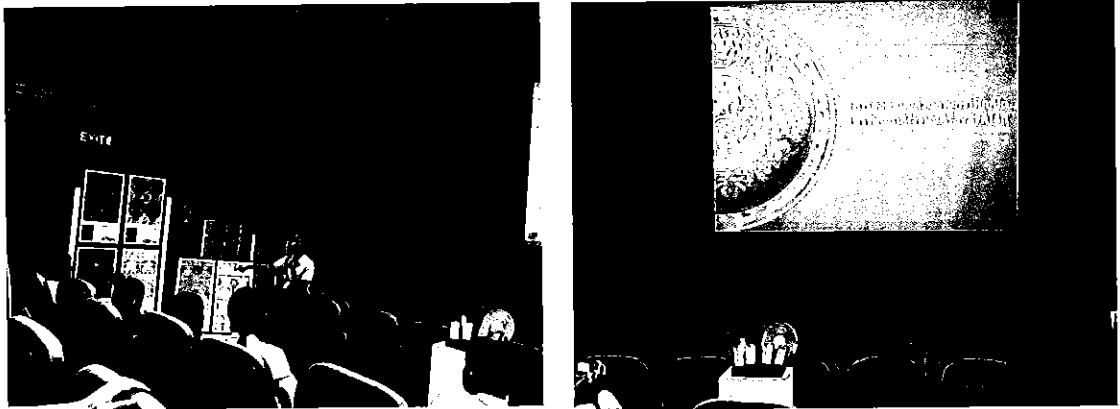

ภาพที่ 112 แสดงกับอาจารย์ที่ปรึกษาและกลุ่มที่ปรึกษา

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 113 แสดงความคิดเห็นจากผู้ชมผลงาน
ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

ภาพที่ 114 แสดงพรเชนผลงานทัศนะครังสุดทาย

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2559

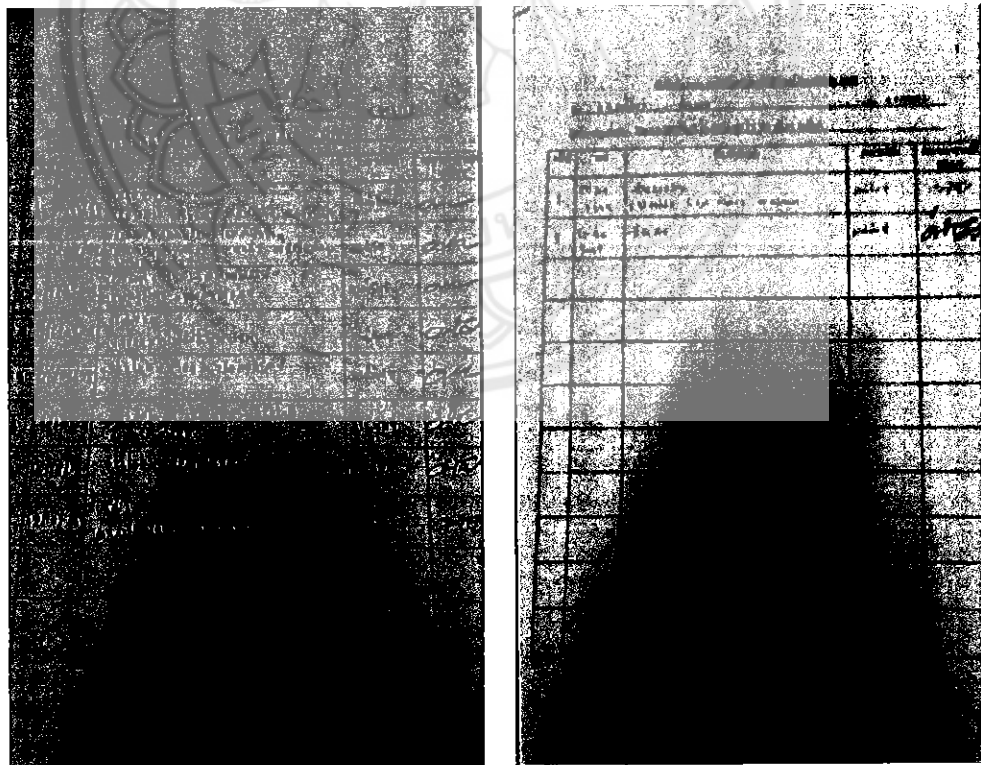

ภาพที่ 115 แสดงการพรเชนผลงานในเทอมที่ 1

ที่มา: ภรณ์ทิพย์, 2558

ภาพที่ 116 แสดงผลงานที่คณะ
ที่มา: ภาควิชาศิลปะ, 2558

ภาพที่ 117 แสดงการเข้าพบที่ปรึกษา
ที่มา: ภาควิชาศิลปะ, 2559

ภาพที่ 118 แสดงสูจิบัตร
ที่มา: ภาณทิพย์, 2559

บรรณานุกรม

- ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์.(2546). สังคโลกมรดกศิลป์ดินสุโขทัย. กรุงเทพฯ: ทีเจเจ.
- ภูษชงค์ จันทวิช.(2551). เครื่องถ้วยในเมืองไทย เครื่องถ้วยสังคโลก. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ศักดิ์ชัย เกียรติรักษาจันทร์.(2548). สังคโลก: มรดกแห่งภูมิปัญญาไทย.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.
- สุชา จันทรโสม.(2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปรารภ.
- สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. (2541)ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดสุโขทัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2) . สุโขทัย: สำนักงานจังหวัดสุโขทัย.
- จุมารัตน์ จอกสูงเนิน.(2556). การออกแบบกราฟิก. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2558, จาก <http://nachasangpayab102.blogspot.com>
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย. (2546). จังหวัดสุโขทัย. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.info.ru.ac.th/province/Sukhotai/index.htm>.
- มูลนิธิอนุรักษ์โบราณสถานในพระราชวังเดิมกองบัญชาการกองทัพเรือ(2556).ประวัติเครื่องปั้นดินเผาของไทย. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559. จาก http://www.wangdermpalace.org/Pottery_th.html
- ไม่ทราบ. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ตำบลบ้านแก่ง จังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม, จาก <https://sites.google.com/site/wisdom1305/phumipayya-thxng-thin-kheruxngpandinpheaban-mxy-tabl-ban-kaeng-canghwad-nkhrswrrkh>
- วาทิน ศานดี สันติ.(2555).ประติมากรรมสุโขทัยโดยสังเขป.สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2558, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/486337>.
- วิโรจน์ อารีย์กุล.พัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2558, จาก http://www.teenrama.com/dad_mam/old_dad_mam24.htm.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.(1พฤษภาคม 2556). เครื่องปั้นสุโขทัยหรือเครื่องสังคโลก. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2558, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=21&chap=5&page=121-5-infodetail08.html>
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. หม้อลายเขียนสีที่บ้านเชียง. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม2559, จาก <http://www.sujitwongthes.com/suvarnabhumi/2011/03/%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%>